PROVINCIE UTRECHT

ZOMERNOTA 2021

Publicatiedatum 29 september 2021
Status Openbaar
Referentienummer UTSP-1248855047-58

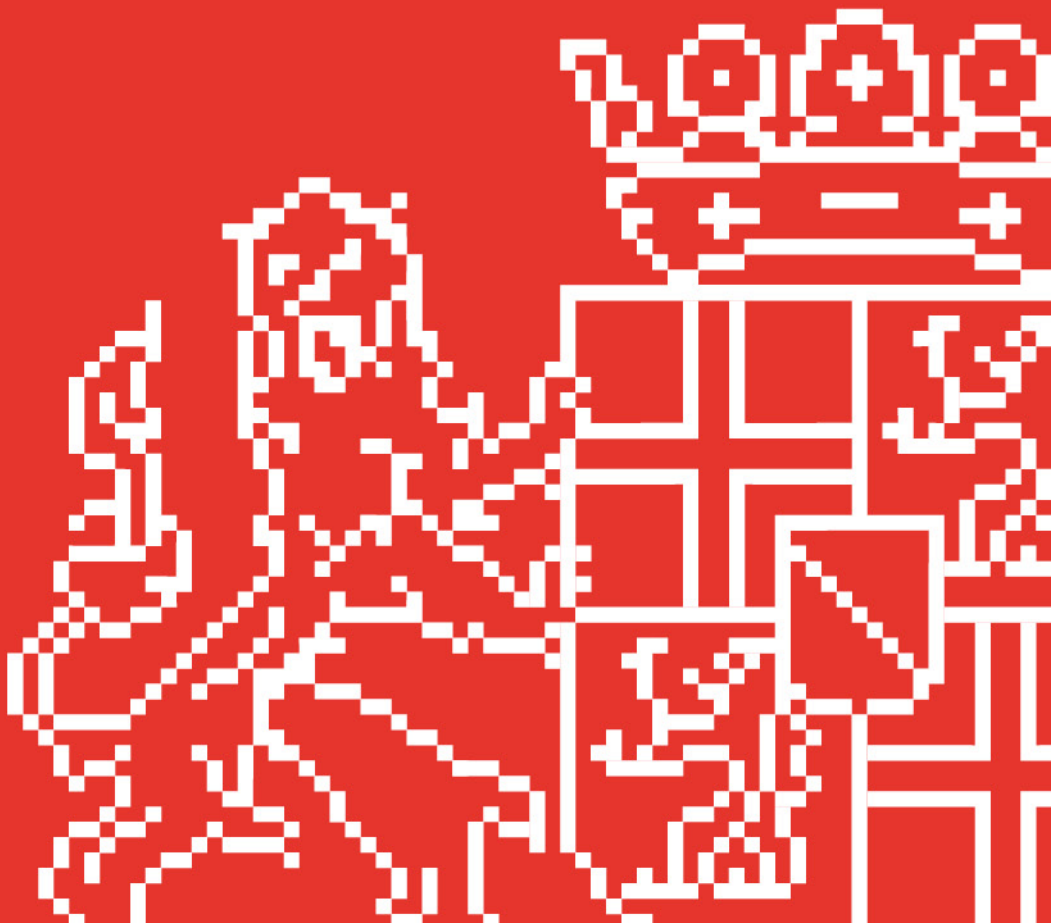

Inhoudsopgave

1. Inleiding ... 3
1.1. Plaats van de Zomernota in de planning- en control cyclus ... 3
1.2. Inhoud en opzet van de Zomernota (leeswijzer) ... 4
1.3. Beleidsmatig beeld Zomernota ... 6
1.4. Financieel beeld Zomernota ... 9
2. Trends en ontwikkelingen ... 19
2.1 Maatschappelijke ontwikkelingen ... 19
3. Overige financiële ontwikkelingen ... 20
3.1 Ontwikkelingen risicomanagement ... 20
3.2 Financieringsinstrumenten ... 21
3.3 Financieringsbehoefte ... 21
3.4 Overig ... 22
4. Programmaverantwoording ... 25
4.1 Ruimtelijke ontwikkeling ... 26
4.2 Landelijk gebied ... 30
4.3 Bodem, water en milieu ... 35
4.4 Energietransitie ... 39
4.5 Bereikbaarheid I – Algemeen ... 42
4.6 Bereikbaarheid II - Openbaar Vervoer ... 48
4.7 Cultuur en erfgoed ... 51
4.8 Economie ... 54
4.9 Bestuur ... 59
4.10 Overzicht Overhead ... 64
4.11 Stelposten ... 68
4.12 Algemene middelen ... 69
Bijlagen ... 71
Bijlage 1 | MIP ... 72
Bijlage 2 | Staat van begrotingssubsidies ... 76
Bijlage 3 | Voortgang (complexe) investeringsprojecten ... 78
Bijlage 4 | Begrotingswijzigingen Zomernota 2021 ... 95

1. Inleiding

Voor u ligt de Zomernota 2021. De Zomernota is de beleidsmatige afwijkingenrapportage van het lopende begrotingsjaar en geeft inzicht in de prognose voor het gehele jaar. De voortgang tot en met 30 juni 2021 wordt afgezet tegen de programmabegroting 2021, die vorig jaar is vastgesteld door uw Staten.

De Zomernota is opgesteld met inachtneming dat de organisatie nog steeds ontwikkelt en leert als het gaat om budgetteren en begroten. Daarnaast blijkt de rapportering op beleidsdoelniveau middels het stoplichtmodel soms lastig, gezien het feit dat meerdere meerjarendoelen vallen onder één beleidsdoel. Echter is getracht om uw Staten zo goed mogelijk te informeren met deze Zomernota ten aanzien van de afwijkingen in 2021 ten opzichte van de programmabegroting. Hierbij wordt gerapporteerd op basis van de nieuwe doelenboom die bij de begroting 2021 is vastgesteld.

Gezien de huidige onzekerheden vanwege de coronacrisis is het des te meer van belang om adaptief in te spelen op de actualiteiten. Uw Staten kunnen daardoor met betrekking tot de financiële voortgang van de huidige begroting uw rollen als kadersteller, volksvertegenwoordiger en controleur eerder uitoefenen. Het is van belang om te realiseren dat de Zomernota gaat over de actualiteiten van de eerste zes maanden met een doorwerking voor de rest van 2021.

Op 7 april jongstleden besprak u in de commissie BEM de Statenbrief ‘Gevolgen coronavirus voor de provinciale organisatie’ (2021BEM55). In de brief meldden wij dat de organisatie door de lange duur van de lockdown maatregelen onder druk stond en staat en sommige van onze voorgenomen activiteiten zullen vertragen. In deze Zomernota is een inventarisatie gedaan ten aanzien van de gevolgen van het coronavirus op de voorgenomen activiteiten per beleidsdoel. Dit is in beeld gebracht met het stoplichtenmodel, dat verder wordt toegelicht in paragraaf 1.2.

In de Zomernota wordt tevens een prognose gegeven over de verwachte realisatie aan het einde van het jaar. Dat komt tot uitdrukking in de stand ‘bijgestelde begroting’. Per programma zijn ook de realisatiecijfers tot en met 30 juni 2021 opgenomen. In paragraaf 1.4 wordt hierop een toelichting gegeven op totaalniveau.

1.1. Plaats van de Zomernota in de planning- en control cyclus

Provinciale Staten leggen in de begroting zowel de financiële kaders alsook de beleidskaders voor het komend jaar vast. Via de planning- en controlcyclus controleert u of het college de beleidsdoelstellingen binnen deze kaders realiseert. Het college stuurt en beheerst het realiseren van de beleidsdoelstellingen en de budgetten via de planning- en controlcyclus. Via deze cyclus van verschillende financiële producten legt zij verantwoording af aan PS. Elke cyclus start met een Kadernota met daarin de kaders en uitgangspunten voor de begroting, daarna volgt de planning. De planning wordt vastgelegd in de Begroting. Na de planning volgt de uitvoering van deze planning. In de Zomernota wordt u geïnformeerd over de voortgang van de beleidsdoelen die opgenomen zijn in de Begroting. De Voorjaarsrapportage was dit jaar vanwege de bijzondere omstandigheden een extra financiële rapportage om adaptief te kunnen sturen en de vinger aan de pols te houden. Hierin zijn de technische wijzigingen, circulaires en ontwikkelingen die om directe bijsturing vragen met u gecommuniceerd. Met de Jaarrekening sluiten we de planning- en control cyclus af. Daarmee evalueren we de uitvoering van het beleid en leggen we verantwoording af.

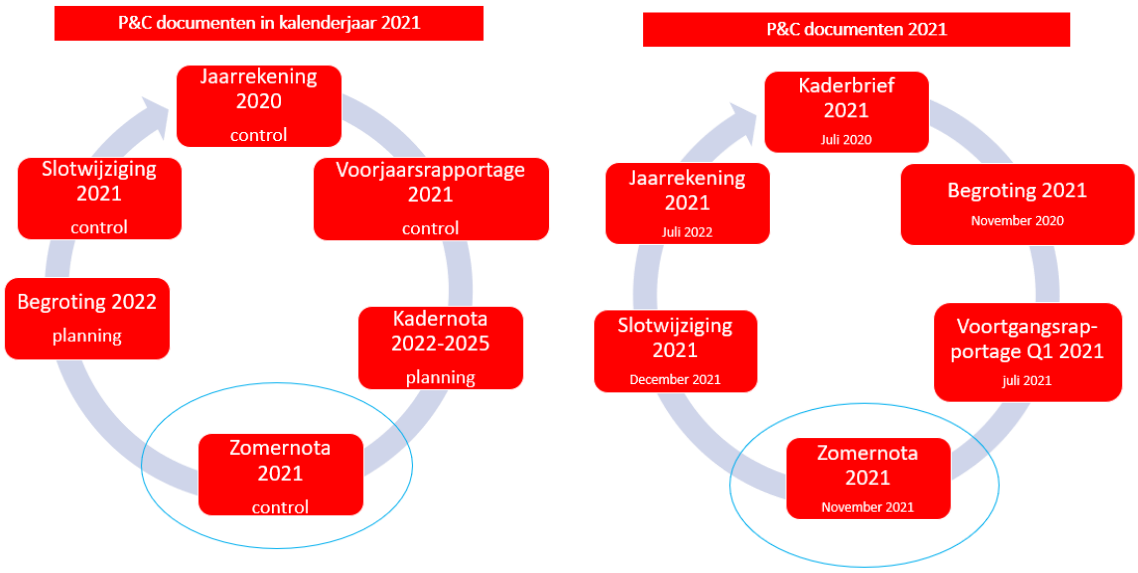

1.2. Inhoud en opzet van de Zomernota (leeswijzer)

Stoplichtmodel

De Zomernota is de beleidsmatige afwijkingenrapportage over het huidige begrotingsjaar 2021. De afwijkingen tonen wij u op het niveau van de beleidsdoelen onder het kopje ‘voortgang in één oogopslag’. Hiervoor gebruiken we drie symbolen:

●	voortgang conform planning
●	bijsturing gewenst, is wel beheersbaar
●	bijsturing noodzakelijk

Met het gebruik van deze symbolen willen we meer eenduidigheid in de rapportages bereiken. Indien het symbool "voortgang conform planning" wordt gebruikt, is er geen toelichting opgenomen. Bij de andere symbolen wordt aan de hand van drie standaardvragen een toelichting gegeven.

- *Wat verandert er aan het doel en/of de effecten?*
- *Wat verandert er in de uitvoering (hoe sturen we bij: wat gaan we dit jaar meer, minder of anders doen)?*
- *Welke financiële gevolgen heeft de verandering?*

Classificatie begrotingswijzigingen

Naast de afwijkingen op de betreffende beleidsdoelen wordt in deze Zomernota ook de begroting bijgesteld. Die begrotingswijzigingen worden ter vaststelling aan uw Staten voorgelegd. In deze Zomernota maken we gebruik van vier classificaties van begrotingswijzigingen, die hierna worden toegelicht. In elk programma in hoofdstuk 4 is een tabel opgenomen van de begrotingswijzigingen die in dat programma worden voorgesteld.

Classificatie (afgekort)	Classificatie (voluit) met toelichting
a. Circulaire	**a. Circulaire (Mei) provinciefonds** Begrotingswijzigingen die volgen vanuit informatie die is opgenomen in de door het Rijk verstrekte circulaires, met name de meicirculaire 2021.
b. Saldo neutraal	**b. Voorstellen die het saldo van baten en lasten niet veranderen** Begrotingswijzigingen die tot doel hebben om de begroting qua omvang van lasten en/of baten aan te passen op basis van actuele inzichten, maar die géén effect hebben op het begrotingssaldo van het lopende boekjaar. Enkele voorbeelden: • Een lastenbudget van programma A verschuift naar programma B; • Er wordt extra lastenbudget opgevoerd in programma A dat wordt gedekt vanuit een extra opbrengst vanuit het Rijk; • Het lastenbudget in programma A wordt verlaagd als gevolg van een herfasering van activiteiten. Die lasten zouden we eerder onttrekken uit een bestemmingsreserve X. Die onttrekking wordt ook verlaagd, zodat de middelen in de bestemmingsreserve beschikbaar blijven voor toekomstige jaren om de betreffende doelstellingen alsnog te realiseren.
c. Afwijking saldo	**c. Voorstellen die leiden tot wijziging van het saldo van baten en lasten** Begrotingswijzigingen die volgen vanuit ontwikkelingen die niet eerder financieel zijn vertaald én die een effect hebben op het begrotingssaldo van het lopende boekjaar en/of de saldireserve muteren.
d. Statenvoorstel	**d. Statenvoorstellen met financiële consequenties** Begrotingswijzigingen die volgen vanuit eerder met uw Staten gedeelde Statenvoorstellen.

Naar aanleiding van de door uw Staten gestelde vragen bij het voorgaande planning- en controlproduct met betrekking tot de gehanteerde classificaties benadrukken wij dat alle door ons voorgestelde begrotingswijzigingen door uw Staten vastgesteld dienen te worden. Deze bijstellingen vallen namelijk allen binnen het budgetrecht van uw Staten, en wij kunnen die middelen pas inzetten nadat u deze heeft vastgesteld. Ten overvloede zij opgemerkt dat “saldo neutraal” betrekking heeft op het begrotingssaldo van het lopende boekjaar, en dus niet op de begrote omvang van de baten of lasten.

Naast bovengenoemde begrotingswijzigingen zijn in deze Zomernota ook bijstellingen in het MIP (kasritmes) doorgevoerd en is de Staat van begrotingswijzigingen geactualiseerd.

Leeswijzer
In hoofdstuk 1 wordt een samenvattend beleidsmatig- en financieel beeld gegeven van de afwijkingen die zijn opgenomen in de Zomernota en wordt ingegaan op het verwachte jaarrekeningresultaat van 2021. Daarnaast wordt ingegaan op de realisatie tot en met 30 juni 2021 en de verwachte ontwikkeling van de reserves. Tot slot wordt inzicht gegeven in de bijstellingen in de Zomernota die een meerjarig effect hebben op de exploitatie en om die reden ook worden opgenomen in de Begroting 2022.

In het tweede hoofdstuk worden de trends en ontwikkelingen beschreven gericht op bestuurlijke-, maatschappelijke- en organisatorische ontwikkelingen. In hoofdstuk 3 worden de overige financiële ontwikkelingen inzichtelijk gemaakt die relevant zijn voor het totale beeld van de Zomernota.

De Zomernota sluit af met een aantal bijlagen. In bijlage 1 wordt het Meerjareninvesteringsprogramma (MIP) van Mobiliteit en bedrijfsvoering opgenomen. In Bijlage 2 wordt de staat van begrotingssubsidies geactualiseerd. Deze staat vormt de grondslag om subsidies aan derden te verstrekken. In bijlage 3 wordt de voortgang van de (complexe)investeringsprojecten weergegeven. In de laatste bijlage is een totaaloverzicht opgenomen van de begrotingswijzigingen die zijn opgenomen in deze Zomernota.

Getalnotatie
De bedragen in de financiële tabellen staan weergegeven in eenheden van € 1.000. Dit is gedaan om de leesbaarheid te vergroten. Een bedrag van € 25.000 staat dus als 25 vermeld in een financiële tabel. Een positief bedrag in de tabellen onder lasten, baten, storting of onttrekking betekent dat er per saldo sprake is hogere lasten en/of hogere baten. Een negatief bedrag betekent per saldo lagere lasten en/of lagere baten.

1.3. Beleidsmatig beeld Zomernota

De Zomernota geeft een beleidsmatig beeld van de voortgang van de uitvoering van de Begroting 2021. We doen dit op basis van de structuur van de programmabegroting. In de Programmabegroting zijn in totaal 46 beleidsdoelen opgenomen, verdeeld over 9 programma's en het Overzicht Overhead. De onderstaande tabel geeft een samenvatting van de stand van zaken per programma. In hoofdstuk 4 volgt een nadere toelichting bij de doelen waar er afwijkingen ten opzichte van de begroting zijn.

		Doen we wat we ons voorgenomen hadden?			Blijven we binnen de planning?			Blijven we binnen budget?		
Programma	# beleids-doelen									
1. Ruimtelijke ontwikkeling	3	3	0	0	2	1	0	2	1	0
2. Landelijk gebied	5	3	1	1	4	0	1	4	1	0
3. Bodem, water, milieu	5	5	0	0	4	1	0	5	0	0
4. Energietransitie	4	4	0	0	2	2	0	4	0	0
5. Bereikbaarheid I - Algemeen	8	7	1	0	7	1	0	7	1	0
6. Bereikbaarheid II - Openbaar Vervoer	1	1	0	0	1	0	0	1	0	0
7. Cultuur en erfgoed	3	2	1	0	3	0	0	3	0	0
8. Economie	5	5	0	0	2	3	0	4	1	0
9. Bestuur	8	7	1	0	4	4	0	7	1	0
10. Overzicht Overhead	4	4	0	0	2	2	0	4	0	0
Totaal	**46**	**41**	**4**	**1**	**31**	**14**	**1**	**41**	**5**	**0**
in %		**89%**	**9%**	**2%**	**67%**	**30%**	**2%**	**89%**	**11%**	**0%**

Ruim 80% van de voorgenomen doelen van 2021 worden naar verwachting gehaald conform planning en budget. Daarbij ligt veel van de voorgenomen realisatie pas in het tweede deel van 2021. Ruim 400 miljoen van de totale lasten wordt in het najaar van 2021 gerealiseerd.

- Op basis van de huidige stand van zaken schatten we in dat we bij 89% van de beleidsdoelen de activiteiten uitvoeren die we ons hadden voorgenomen. Bij 11% is (lichte) bijsturing gewenst. Bij 75% van de beleidsdoelen blijven we binnen de voorgenomen planning. Bij 22% van de beleidsdoelen is bijsturing gewenst om de planning te behalen.
- Voor sommige activiteiten (en bijbehorend budget) zal dit net naar verwachting de jaargrens van 2021 overschrijden. In een enkel geval verwachten we dat er meer fundamentele bijsturing op de planning nodig is.
- We verwachten bij 89% van de beleidsdoelen binnen het budget te blijven. In het laatste planning- en controlproduct van dit jaar, de Slotwijziging, zullen we op de beleidsdoelen waar we niet binnen het budget blijven bijstellingen voorstellen.

Beeld per programma

De opgaven en uitdagingen vragen om slimme oplossingen, een nieuwe manier van werken en een integrale blik. Op deze manier werken we met elkaar verder aan de beleidsdoelen uit de Begroting 2021. We hebben in 2021 veel goede stappen gezet om onze ambities te behalen. Waar beleidsdoelen niet op schema liggen, heeft dit vaak te maken met externe factoren. Zo zijn er wetten uitgesteld, is het aantal aanvragen door inwoners en ondernemers voor subsidies en dergelijke anders dan verwacht, of vallen schadebedragen door externe factoren anders uit dan vooraf ingeschat. Daarnaast is er voor een aantal beleidsdoelen die achterlopen een relatie met gevolgen van de COVID-19-pandemie.

Onderstaand wordt het beleidsinhoudelijke beeld per programma geschetst.

<u>Ruimtelijke ontwikkeling</u>

Met het vaststellen van de provinciale Omgevingsvisie en interim verordening in maart 2021 is onze focus voor de komende jaren vastgesteld. Ook is hiermee de basis gelegd om verder met de instrumenten uit de Omgevingswet aan de slag te gaan. Door uitstel van de Omgevingswet tot 1 juli 2022 zijn projecten en activiteiten onder het beleidsdoel *De ruimte voor maatschappelijke ontwikkelingen is in goede balans met de Utrechtse kwaliteiten*

vertraagd. Daarnaast is er bij de Omgevingsagenda Noordwest voor gekozen om bestuurlijk wat meer tijd te nemen om tot een kwalitatief goed en gedragen product te komen.

De beleidsdoelen *De gebiedsontwikkeling is integraal en gericht op efficiënte en kwalitatief hoogwater ruimtegebruik* en *Stimuleren integrale (gebieds)ontwikkeling* kennen veel invloeden van externe partijen. Zo zijn er veel bezwaar- en beroepsprocedures. Ook wordt er door gemeenten een groot beroep gedaan op de flexpool-middelen voor extra capaciteit en financiële ondersteuning van gebiedsontwikkeling.

Landelijk gebied

In mei 2021 is de Aanpak Biodiversiteit in Stad en Dorp vastgesteld. Een mooie mijlpaal om verder te werken aan het versterken van de bestaande natuur in de gebouwde omgeving en het toevoegen van nieuwe natuur. Dit draagt bij aan het beleidsdoel *De kwaliteit van de natuur is goed/divers en veerkrachtig*. De investeringen van dit beleidsdoel zijn hoger dan voorzien doordat de faunaschade hoger is dan vooraf verwacht. De verwachting is lastig in te schatten door onberekenbare factoren als het voorjaarsweer, het aantal ganzen en de droge stofprijs van gewassen. Bij de ambitie van *Het natuurnetwerk (NNN) is robuust (ontwikkeld)* loopt de aanleg van nieuwe natuur achter. Vergunningaanvragen zijn complex en een grote terreineigenaar heeft uitstel gevraagd vanwege gebrek aan personele capaciteit. We kijken nadrukkelijk op welke wijze we onze instrumentenkoffer moeten opladen of aanpassen om de achterstand in te lopen. De aanleg van natuur wordt ook bemoeilijkt door de toenemende druk die op de gronden ligt. Er is behoefte aan woningbouw, recreatie, energie, infrastructuur en natuur.

Het beleidsdoel Duurzaamheid is een substantieel onderdeel van de Utrechtse landbouw loopt achter. Er hebben zich minder eigenaren en ondernemers aangemeld bij de plattelandcoaches dan verwacht. Extra communicatie over de plattelandscoaches zal naar verwachting in 2022 tot extra aanmeldingen leiden.

Bodem, water en milieu

In 2021 is er beleidsmatig veel aandacht voor de veenweiden. In het voorjaar is het *Koersdocument van de Regionale Veenweiden Strategie Utrechtse veenweiden* vastgesteld. Hiermee is een mooie stap gezet om verder te werken aan de opgaven in de veenweiden gebieden. Vanuit het programma Bodemdaling zijn de voorbereidingen volop bezig om de komende jaren de maatregelen voor bodemdaling uit te voeren. Omdat in 2021 nog geen uitvoering gerealiseerd wordt, loopt het beleidsdoel ‘de bodemdaling en broeikasuitstoot in het veenweidengebied is verminderd’ voor 2021 achter. Dit wordt de komende jaren echter ingehaald. De andere beleidsdoelen in dit programma lopen goed op schema.

Energietransitie

In het eerste half jaar van 2021 is in het programma Energietransitie veel aandacht uitgegaan naar de afronding van en besluitvorming over de drie Regionale Energie Strategieën U16, Amersfoort en Foodvalley. Ook is er veel ondersteuning geleverd aan gemeenten en initiatiefnemers bij duurzame energie-initiatieven.
De realisatie, planning en het budget van het programma Energietransitie verloopt zoals verwacht. Bij de beleidsdoelen *De opwekking en beschikbaarheid van duurzame energie in de provincie Utrecht is sterk toegenomen* en *De energietransitie is haalbaar, betaalbaar en innovatief* zijn subsidies een belangrijk (sturings-)instrument om de doelen van de provinciale energietransitie te behalen. Voor beide beleidsdoelen is de verwachting dat er zeker nog subsidieaanvragen worden gedaan tot aan het einde van het jaar. Aan de andere kant is al bekend dat twee forse subsidieaanvragen niet ingediend zullen worden.

Bereikbaarheid I - Algemeen

De coronacrisis is van invloed op hoe en hoe veel onze inwoners zich verplaatsen. Bijvoorbeeld door de oproep tot thuiswerken, thuisonderwijs en thuisstuderen. In het voorjaar van 2021 was de automobiliteit en het aantal reizigers in het Openbaar Vervoer nog steeds laag. Dit is terug te zien in het verloop van het beleidsdoel *Het aantal verkeersdoden en gewonden is laag*. Als gevolg van de coronacrisis zien we dat er in de provincie Utrecht minder verkeersslachtoffers zijn. Vanwege het thuisonderwijs was er minder vraag naar de provinciale verkeerseducatiepakketten. Ook zijn er minder subsidies aangevraagd voor projecten die de verkeersveiligheid bevorderen. Op de andere beleidsdoelen zijn deze ontwikkelingen minder van invloed geweest. Daarin valt op dat er een flink aantal subsidies zijn aangevraagd om de fietsinfrastructuur te verbeteren en de uitvoering van de snelfietsroutes op schema liggen.

Bereikbaarheid II – Openbaar Vervoer

Het programma Bereikbaarheid II – Openbaar Vervoer kent als beleidsdoel tevreden OV-reizigers en een efficiënt ingericht openbaar vervoer. De realisatie, planning en uitgaven van dit beleidsdoel verlopen zoals verwacht. Er is momenteel weer een stijgende trend zichtbaar in het OV-gebruik. De verwachting is dat deze stijging doorzet en positief van invloed is op de reizigersinkomsten. Dit herstel en het feit dat de beschikbaarheidsvergoeding voor het openbaar vervoer (BVOV) tot september is verlengd. We verwachten dat er waarschijnlijk in 2022 geen rekening meer gehouden hoeft te worden met afschalingsscenario's in het openbaar vervoer.

Cultuur en erfgoed

Deze zomer is de werelderfgoedstatus verleend aan de Hollandse Waterlinies. Waterlinieprovincies- en gemeenten hebben zich hiervoor jarenlang ingezet. Dit besluit en resultaat zijn een mooie bevestiging en erkenning van het beleidsdoel *De Hollandse waterlinies zijn een belangrijke drager van een aantrekkelijke ruimtelijke kwaliteit*. De gevolgen van de coronacrisis zijn in de cultuursector aanzienlijk. Het beleidsdoel '*de culturele infrastructuur is sterk'* is dan ook oranje gekleurd. Als gevolg van de coronacrisis is de toegankelijkheid van de bibliotheken het eerste half jaar van 2021 beperkt geweest. Ook hebben een aantal festivals die door de provincie worden gesteund niet plaats gevonden. Met het oog op de onvoorspelbaarheid van het coronavirus, wordt voorgesteld geld te reserveren om als het nodig is ook in 2022 en 2023 met het Steunpakket Cultuur & Erfgoed adequaat in te spelen op onverwachte gevolgen als gevolg van de COVID-19-pandemie.

Economie

De besluitvorming van Provinciale Staten over de Human Capital Agenda / Utrecht Talenten Alliantie in juni 2021 is een mooie mijlpaal voor het programma Economie. Er kan nu een start gemaakt worden met de uitvoering van de agenda. Hiermee krijgt het beleidsdoel *Het bedrijfsleven en werknemers zijn toegerust op de toekomst* een praktische impuls. Hoewel er al veel activiteiten zijn opgestart, wordt niet al het budget dat begroot is voor 2021 besteed. De financieringsregeling is pas in oktober gereed. Het voorstel is daarom om voor dit beleidsdoel geld over te hevelen naar 2022.

Bij recreatie vraagt de besluitvorming over de toekomst en transitie van het Recreatieschap Midden Nederland aandacht. Dit complexe proces met veel stakeholders vraagt zorgvuldigheid en is daardoor vertraagt. Ook de besluitvorming van het nieuwe programma Recreatie en Toerisme is vertraagd door het uitstellen van de Omgevingswet. Deze twee ontwikkelingen zijn van invloed op de voortgang van het beleidsdoel *De bezoekerseconomie is sterk en de toeristisch recreatieve structuur wordt beter benut*.

Bestuur

Voor een goed bestuur is een goede samenwerking een voorwaarde. De vaststelling van het programma Sterk Utrechts Bestuur door de Staten dit voorjaar, betekent een impuls op de uitvoering van het beleidsdoel '*de regionale slagkracht is sterk (ook over bestuurlijke grenzen heen)*'. Ook het opstellen van het Utrechts Aanbod aan het kabinet is een concreet voorbeeld waarmee invulling wordt gegeven aan dit beleidsdoel.

Als gevolg van de beperkingen die de coronacrisis met zich meebracht heeft de Dag van de Integriteit niet plaats gevonden. Wel is er een digitale workshop Morele oordeelsvorming en een workshop Integriteit georganiseerd. Voor het beleidsdoel *Gemeenten, gemeenschappelijke regelingen en waterschappen functioneren goed conform de wet* geldt dat de Interbestuurlijk Toezicht informatieverordening nog niet geactualiseerd is. Dit is van invloed op de voorgenomen planning en realisatie van dit beleidsdoel.

Overzicht Overhead

Het verbeteren van de bedrijfsprocessen heeft zowel bestuurlijk als ambtelijk continu de aandacht. Daarbij heeft het afgelopen jaar nieuwe situaties met zich meegebracht, zoals hybride vergaderen en werken. De beleidsdoelen *De provinciale organisatie is daadkrachtig, wendbaar en duurzaam* en *De communicatie is goed en modern* zijn op orde.

Het verbeterprogramma Bedrijfsvoering is wat later gestart dan beoogd, waardoor het beleidsdoel *De basisorganisatie voor financiën en bedrijfsvoering is sterk en goed toegerust* uit de planning loopt. Ook het beleidsdoel *De beheersing van de organisatie door het management en bestuur is optimaal* loopt achter op de

planning. Dit komt omdat de rechtmatigheidsverantwoording door GS landelijk een jaar later wordt ingevoerd. Onze eigen interne activiteiten die hiermee samenhangen kunnen pas uitgevoerd worden na de landelijke invoering.

1.4. Financieel beeld Zomernota

1.4.1 Prognose jaarrekeningresultaat 2021

Op basis van de prognose (= bijgestelde begroting) in deze Zomernota verwachten we per eind 2021 uit te komen op een voordelig begrotingssaldo van € 16,813 mln., waarvan een deel (€ 2,677 mln.) door verschuiving van activiteiten over de jaargrens leidt tot hogere lasten in 2022 en 2023. Dit wordt toegelicht in paragraaf 1.4.5 in deze Zomernota en ook zo verwerkt in de Begroting 2022. In de Voorjaarsrapportage werd nog uitgegaan van een voordelig begrotingssaldo van € 4,298 mln. De toename van dit positieve saldo met € 12,515 mln. kent verschillende oorzaken die hieronder worden toegelicht.

Er zijn enkele voordelen te melden die niet eerder waren voorzien en die samen optellen tot € 14,741mln.:

- Op basis van de meicirculaire ontvangen we in het jaar 2021 aanvullende decentralisatie uitkeringen en een hogere uitkering van het provinciefonds door de actualisatie van de maatstaven. Ook leidt een hogere verwachte groei van het aantal auto's tot hogere inkomsten vanuit de opcenten op de motorrijtuigenbelasting. Per saldo telt dit op tot € 2,014 mln. aan hogere baten;
- In enkele programma's verlagen we het lastenbudget ten gunste van het begrotingssaldo van dit jaar, omdat we verwachten dit budget pas in 2022 of later in te kunnen zetten. In paragraaf 1.4.5 is dit nader toegelicht.
    - In programma 3. Bodem, water, milieu betreft dit € 0,569 mln.;
    - In programma 7. Cultuur en erfgoed betreft dit € 0,300 mln.;
    - In programma 8. Economie betreft dit € 1,808 mln.

  Bovenstaande bedragen tellen gezamenlijk op tot € 2,677 mln.
- Op basis van een actualisatie van de kapitaallasten is gebleken dat het in 2021 opgenomen budget hoger is dan wat daadwerkelijk aan kapitaallasten zal worden verantwoord. Dit wordt veroorzaakt door een lagere realisatie van investeringslasten in 2020 en een vertraging in de ingebruikname datum van o.a. de busstalling Westraven en de SUNIJ-lijn. Per saldo telt dit op tot € 9,364 mln. aan lagere lasten;
- De afwikkeling van een balanspost in het programma 5. Bereikbaarheid I – Algemeen resulteert in een incidenteel voordeel van € 0,550 mln.;
- Het IPO heeft over het jaar 2020 een voordelig jaarrekeningresultaat behaald, dat wordt teruggegeven aan de provincies. Voor de provincie Utrecht resulteert dit in een voordeel van € 0,136 mln. dat is verantwoord in programma 9. Bestuur.

Er zijn ook enkele nadelen te melden die niet eerder waren voorzien. Deze tellen samen op tot € 2,226 mln.

- In programma 1. Ruimtelijke ontwikkeling is een te betalen bijdrage opgenomen aan het samenwerkingsverband Groene Hart à € 0,120 mln.;
- In programma 1. Ruimtelijke ontwikkeling wordt gemeld dat de herijking van de kwaliteitsgids in 2021 wordt afgerond, waarvoor eenmalig € 0,050 mln. benodigd is;
- In programma 1. Ruimtelijke ontwikkeling was rekening gehouden met een vrijval vanuit de reserve Wonen-Binnenstedelijke ontwikkeling. Deze vrijval is echter verwerkt in het bestemmingsvoorstel bij de jaarstukken 2020. Dit resulteert in een eenmalig nadeel van € 0,320 mln.;
- In programma 6. Bereikbaarheid II – Openbaar Vervoer is sprake van een eenmalige lagere verwachte huuropbrengst van de busstalling à € 0,484 mln.;
- In het onderdeel Stelposten is een aanvulling opgenomen voor de stelpost loon/prijscompensatie, mede naar aanleiding van de recent gemaakte cao-afspraken tussen sociale partners. Dit betreft € 1,252 mln.

Per saldo is daarmee sprake van een toename van het positieve begrotingssaldo van € 12,515 mln. (€ 14,741 mln. - € 1,225 mln.).

Stortingen in de saldireserve

In deze Zomernota worden vier stortingen in de Saldireserve voorgesteld die optellen tot € 26,423 mln.:

- In programma 5. Bereikbaarheid I – Algemeen wordt gemeld dat de reservering in de reserve Mobiliteitsprogramma voor A12-Salto fase 2 uit de Verkeersaanpak Bunnik-Houten kan vrijvallen à € 12,365 mln.;
- In het Overzicht Overhead wordt gemeld dat uit de op te heffen reserve ICT een aanvullend bedrag van € 1,671 mln. kan vrijvallen.
- In het onderdeel Algemene middelen wordt gemeld dat de reserve weerstandsvermogen worden afgeroomd met € 3,250 mln. zodat deze de vastgestelde omvang van € 45 mln. heeft;
- In het onderdeel Algemene middelen wordt gemeld dat op basis van de huidige inzichten het resterende saldo van de reserve Covid-flankerend beleid kan vrijvallen à € 9,137 mln.

Deze middelen waren opgenomen in de genoemde bestemmingsreserves, zijn op basis van huidige inzichten niet nodig, en hiervan wordt nu voorgesteld om deze toe te voegen aan de algemene reserve. Voor de volledigheid vermelden we dat PS ook zou kunnen kiezen om de vrijval van deze vier bovengenoemde reserves te verwerken in het resultaat. Het verwacht begrotingssaldo zou dan uitkomen op € 43,236 mln. (€ 26,423 mln. + € 16.813 mln.). PS zou dan bij de bestemming van het jaarrekeningresultaat (bij het vaststellen van de jaarrekening 2021) kunnen kiezen dit bedrag toe te voegen aan de Saldireserve. Omdat de vier gereserveerde bedragen die nu vrijvallen dan wel een sterk vertekenend beeld geven op de min of meer reguliere exploitatiebegroting, stelt het college u voor de som van € 26,423 mln. nu, bij het moment van de vrijval te voegen aan de Saldireserve.

1.4.2 Samenvattend financieel beeld bijgestelde begroting Zomernota 2021 en realisatie per 30 juni 2021

In onderstaande tabel is inzichtelijk gemaakt dat in deze Zomernota voor bijna € 1,2 mln. aan bijstellingen wordt voorgesteld qua lastensaldo, en voor bijna € 59 mln. aan baten. De grootste uitschieter hierin betreft de van het Rijk te ontvangen beschikbaarheidsvergoeding voor het openbaar vervoer als gevolg van corona (€ 44 mln.). Deze wordt door ons zowel aan de baten als aan de lastenkant opgenomen in de begroting conform de verslaggevingsregels. Na ontvangst van dit bedrag, die wij verwachten in het 2e halfjaar, zullen we dit bedrag doorstorten naar de vervoerders. In de jaarrekening 2020 ging dit om een bedrag van € 37 mln.

Naast de bijstellingen die betrekking hebben op de exploitatielasten en -baten, wordt ook voorgesteld om de verschillende reserves te muteren. Per saldo stellen we voor om ruim € 53,7 mln. extra in de diverse reserves te storten, en tegelijkertijd voor een bedrag van bijna € 17 mln. aan de diverse reserves te onttrekken. In paragraaf 1.4.4 hebben wij inzichtelijk gemaakt wat we per saldo per reserve verwachten te muteren in het jaar 2021.

Ook zijn de realisatiecijfers die in de periode januari t/m juni 2021 zijn verantwoord in deze Zomernota opgenomen. In paragraaf 1.4.3 wordt deze realisatie afgezet tegen de bijgestelde begroting en worden diverse visualisaties getoond om hier meer inzicht in te verschaffen.

Bijstellingen op de begroting 2021 Bedragen x € 1.000

	Begroting Voorjaarsrapportage			Bijstellingen		Bijgestelde begroting			Realisatie t/m juni 2021		
Programma	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**
1. Ruimtelijke ontwikkeling	22.458	2.797	-19.661	1.443	3.048	23.901	5.845	-18.056	7.536	2.213	-5.323
2. Landelijk gebied	63.588	1.745	-61.843	-1.163	4.272	62.425	6.017	-56.408	19.593	-5	-19.598
3. Bodem, water, milieu	36.399	5.392	-31.007	161	-716	36.560	4.676	-31.884	13.200	7.918	-5.282
4. Energietransitie	10.434	-	-10.434	-2.000	-	8.434	-	-8.434	3.163	-	-3.163
5. Bereikbaarheid I - Algemeen	87.532	1.654	-85.878	-21.751	111	65.781	1.765	-64.016	13.879	916	-12.963
6. Bereikbaarheid II - OV	162.795	22.448	-140.347	29.344	48.430	192.139	70.878	-121.261	57.602	8.413	-49.189
7. Cultuur en erfgoed	25.542	300	-25.242	-1.226	-	24.316	300	-24.016	9.520	1	-9.519
8. Economie	28.644	6.300	-22.344	-5.238	-2.574	23.406	3.726	-19.680	5.512	18	-5.495
9. Bestuur	16.342	394	-15.948	-189	32	16.153	426	-15.727	7.022	0	-7.022
10. Overzicht Overhead	55.306	1.808	-53.498	1.722	1.020	57.028	2.828	-54.200	22.401	653	-21.748
Saldo Programma's	**509.040**	**42.838**	**-466.202**	**1.103**	**53.623**	**510.143**	**96.461**	**-413.682**	**159.430**	**20.127**	**-139.303**
Stelposten	1.166	-	-1.166	926	-	2.092	-	-2.092	-	-	-
Onvoorzien	1.650	-	-1.650	-	-	1.650	-	-1.650	-	-	-
Algemene middelen	215	369.058	368.843	-800	-2.999	-585	366.059	366.644	-859	174.458	175.317
Vennootschapsbelasting	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal begroting excl. reserves	**512.071**	**411.896**	**-100.175**	**1.229**	**50.624**	**513.300**	**462.520**	**-50.780**	**158.570**	**194.585**	**36.015**
Reserves	**Storting**	**Onttrek.**	**Saldo**	**Storting**	**Onttrek.**	**Storting**	**Onttrek.**	**Saldo**	**Storting**	**Onttrek.**	**Saldo**
Mutatie reserves	108.501	212.973	104.473	53.722	16.842	162.223	229.815	67.593	105.876	149.700	43.824
Begroting incl. reserves	**620.571**	**624.869**	**4.298**	**54.951**	**67.466**	**675.522**	**692.335**	**16.813**	**264.447**	**344.285**	**79.838**

In onderstaande tabel is een specificatie opgenomen van de begrotingswijzingen die in deze Zomernota aan uw Staten worden voorgesteld. De definitie van de gehanteerde classificaties is opgenomen in paragraaf 1.2.

Specificatie begrotingswijzigingen per categorie — Bedragen x € 1.000

	a. Circulaire (mei) provinciefonds		b. Voorstellen die het saldo van baten en lasten niet veranderen		c. Voorstellen die leiden tot een afwijking van het saldo van baten en lasten		d. Statenvoorstellen met financiële consequenties		Totaal (a t/m d)		
Programma	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Saldo
1. Ruimtelijke ontwikkeling	-	-	1.273	1.944	170	1.104	-	-	1.443	3.048	-1.605
2. Landelijk gebied	-	-	-1.163	4.272	-	-	-	-	-1.163	4.272	-5.435
3. Bodem, water, milieu	-	-737	730	21	-569	-	-	-	161	-716	877
4. Energietransitie	-	-	-2.000	-	-	-	-	-	-2.000	-	-2.000
5. Bereikbaarheid I - Algemeen	-	-	-19.949	111	-1.802	-	-	-	-21.751	111	-21.862
6. Bereikbaarheid II - OV	-	4.950	38.102	43.964	-8.758	-484	-	-	29.344	48.430	-19.086
7. Cultuur en erfgoed	-	-	-126	-	-1.100	-	-	-	-1.226	-	-1.226
8. Economie	-	-	-3.930	-2.574	-1.808	-	500	-	-5.238	-2.574	-2.664
9. Bestuur	-	-	-53	32	-136	-	-	-	-189	32	-221
10. Overzicht overhead	-	-	1.722	1.020	-	-	-	-	1.722	1.020	702
Totaal programma's	**0**	**4.213**	**14.606**	**48.790**	**-14.003**	**620**	**500**	**0**	**1.103**	**53.623**	**-52.520**
Stelposten	-	-	-326	-	1.252	-	-	-	926	-	926
Onvoorzien									-	-	-
Algemene middelen	-	-2.199	-800	-800	-	-	-	-	-800	-2.999	2.199
Totaal excl. reserves	**0**	**2.014**	**13.480**	**47.990**	**-12.751**	**620**	**500**	**0**	**1.229**	**50.624**	**-49.395**
	Storting	Onttrek.	Storting	Onttrek.	Storting	Onttrek.	Storting	Onttrek.	Storting	Onttrek.	Saldo
Mutatie reserves	-737	-737	26.132	-8.378	28.327	25.457	-	500	53.722	16.842	36.880
Totaal programma's incl reserves	**-737**	**1.277**	**39.612**	**39.612**	**15.576**	**26.077**	**500**	**500**	**54.951**	**67.466**	**-12.515**

1.4.3 Analyse bijgestelde begroting (stand Zomernota) in relatie tot de realisatie per 30 juni 2021

In deze paragraaf wordt met behulp van visualisaties inzicht gegeven in de financiële stand van zaken in deze Zomernota. De toelichtende tekst volgt ná de visualisatie.

Prognose rekeningresultaat (begrotingssaldo)

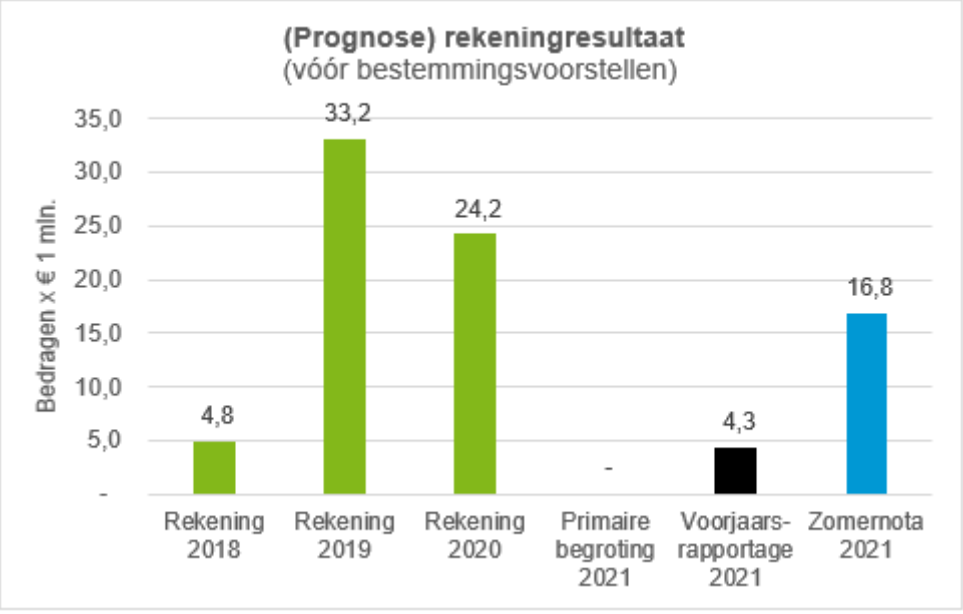

Op basis van de huidige inzichten verwachten we per eind 2021 uit te komen op een voordelig jaarrekeningresultaat (= begrotingssaldo 2021) van bijna € 17 mln. Dit saldo zal dan, na vaststelling van de jaarstukken 2021, gestort worden in de Saldireserve. Op basis van onze ervaring is de verwachting overigens dat richting het einde van dit jaar zal blijken dat dit saldo toch nog voordelig uitvalt dan nu is voorzien. In het statenvoorstel bij deze Zomernota licht GS dit toe bij 'Notie vooraf bij Zomernota'. Mede om die reden is reeds bij vaststelling van de Begroting 2021 voor dit jaar rekening gehouden met een verwachte onderbesteding van afgerond € 5 mln. In de toelichtende

teksten bij de programma's in hoofdstuk 4 wordt dit aangeduid als 'voortgang vertragingsfactor'. In het laatste planning- en controlproduct van 2021, de Slotwijziging, zullen wij opnieuw een geactualiseerd beeld verstrekken.

Exploitatielasten

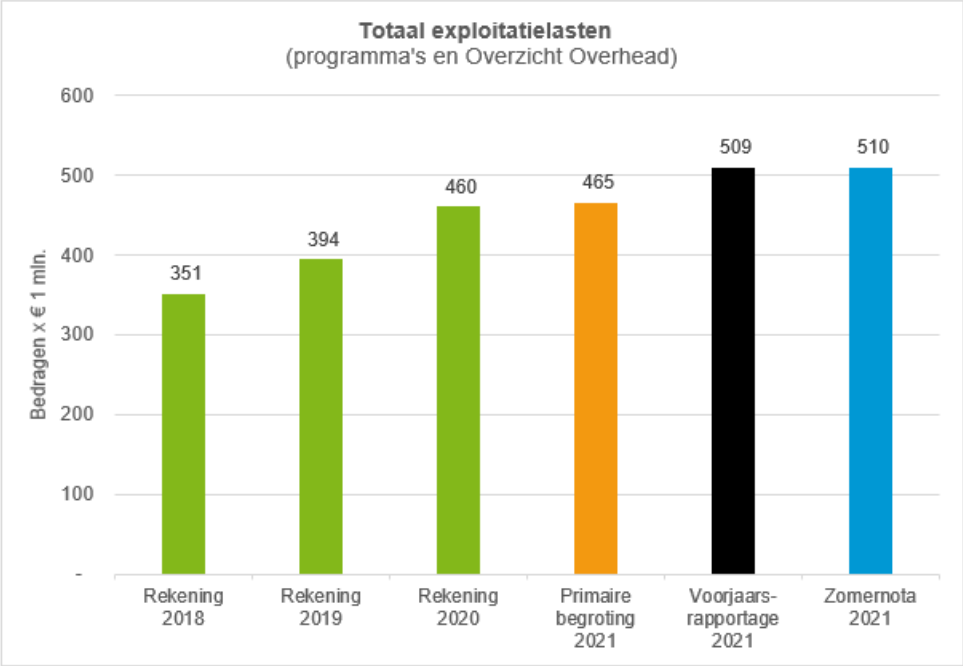

Na vaststelling van de voorgestelde begrotingswijzingen bedraagt het begrote lastensaldo in de programma's en het Overzicht Overhead voor 2021 € 510 mln. Dit is hoger dan alle voorgaande planning- en controlproducten vanaf 2018. Een belangrijke verklaring voor de toename van het lastensaldo is de door het Rijk gedane toezegging om de financiële tekorten in het openbaar vervoer door corona grotendeels te compenseren. Deze bijdrage is voor de provincie Utrecht ingeschat op bijna € 44 mln. Deze bijdrage wordt zowel aan de batenkant als aan de lastenkant opgenomen. Het door ons te ontvangen bedrag (baten) keren we namelijk uit aan de vervoerders (lasten). In de jaarrekening 2020 ging dit overigens om een bedrag van ruim € 37 mln.

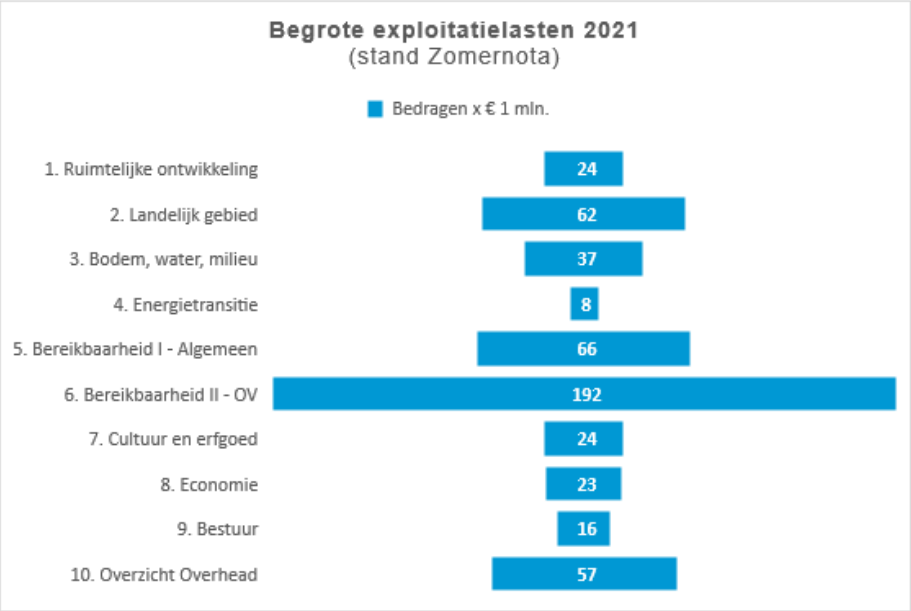

De begrote € 510 mln. aan exploitatielasten heeft betrekking op de negen programma's en het Overzicht Overhead. De programma's van Bereikbaarheid nemen gezamenlijk 50% van de lasten voor hun rekening, waarin dus de eerdergenoemde compensatievergoeding van het Rijk voor het openbaar vervoer is opgenomen.

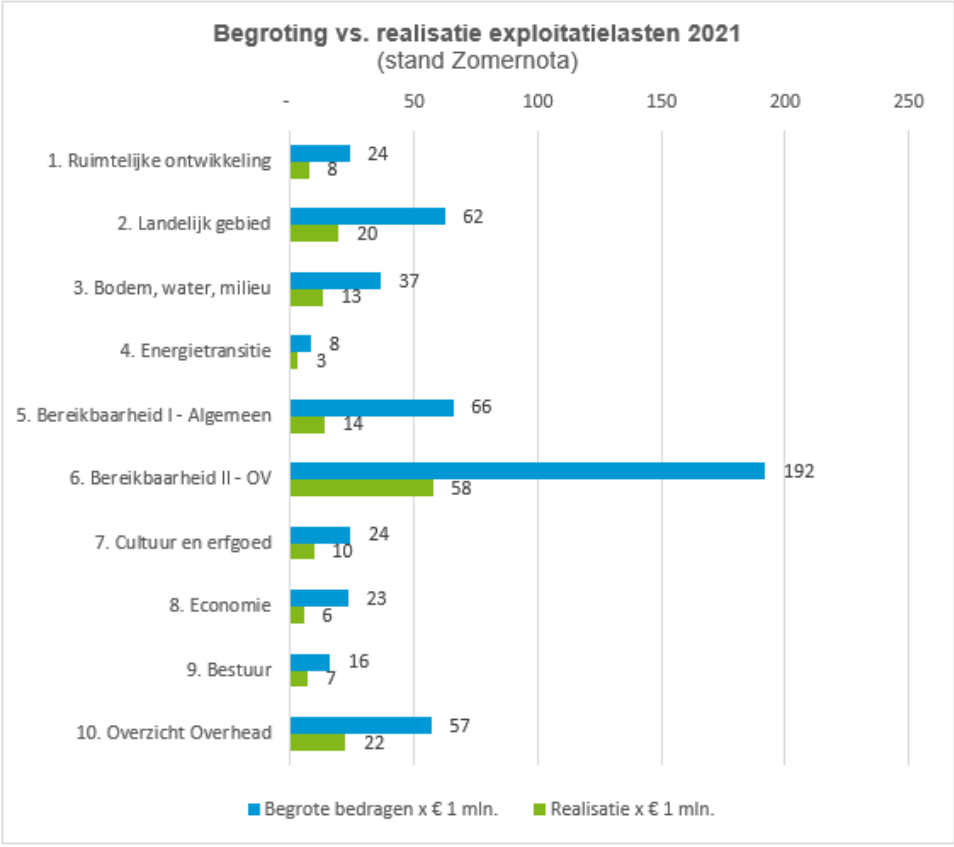

In deze Zomernota zijn bij elk programma per beleidsdoel ook de realisatiecijfers per 30 juni 2021 getoond. In bovenstaande visualisatie is daarbij de vergelijking gemaakt met de bijgestelde begroting ná verwerking van de voorgestelde begrotingswijzigingen in deze Zomernota. Het lastensaldo bedraagt per 30 juni circa € 159 mln. Dat is 31% van het begrote lastensaldo. De compensatievergoeding van het Rijk voor het openbaar is nog niet in de realisatie verwerkt; die zal naar verwachting in het 2e halfjaar worden ontvangen. En vervolgens door ons worden doorgestort naar de vervoerders. Ook is het ons door administratief-technische redenen niet gelukt om de kapitaallasten voor het eerste halfjaar in de cijfers te verwerken (circa € 10 mln.). Indien hiermee rekening wordt gehouden, dan bedraagt de realisatie 35%. Dat blijft beduidend lager dan de circa 45-50% die op basis van de eerste halfjaarcijfers logischer waren geweest!

Mede in het licht van de onderbesteding die de afgelopen jaren zichtbaar is geworden bij de jaarrekeningen, en het gesprek dat wij daarover met uw Staten hebben gevoerd bij de jaarstukken 2020, streven we ernaar om de realisatie- en prognosekracht van onze organisatie te verbeteren.
In de afgelopen weken is door GS en het CMT dan ook intensief gesproken met de diverse teams die werkzaam zijn aan de beleidsdoelen van de programma's. Er is daarbij doorgevraagd naar de inschatting dat in de tweede helft van dit jaar nog zo'n 65% van de geplande uitgaven nog moet worden gerealiseerd. Deze kritische gesprekken op basis van actuele inzichten van de realisatie zijn nieuw voor de organisatie en leidde soms nog tot aanpassing van de Zomernota t.o.v. het concept begin september. In het statenvoorstel licht GS hierover meer toe bij het kopje "Notie vooraf bij Zomernota". Het CMT en GS zijn ervan overtuigd dat het verscherpte financiële inzicht, de toegenomen kwaliteit van de analyses en de gevoerde gesprekken bijdragen aan de cultuurverandering die nodig is om de toekomst scherper te begroten. In aanloop naar het laatste planning- en controlproduct van dit jaar, de Slotwijziging, schenken we via de periodieke periodeafsluiting van de administratie hier extra aandacht aan.

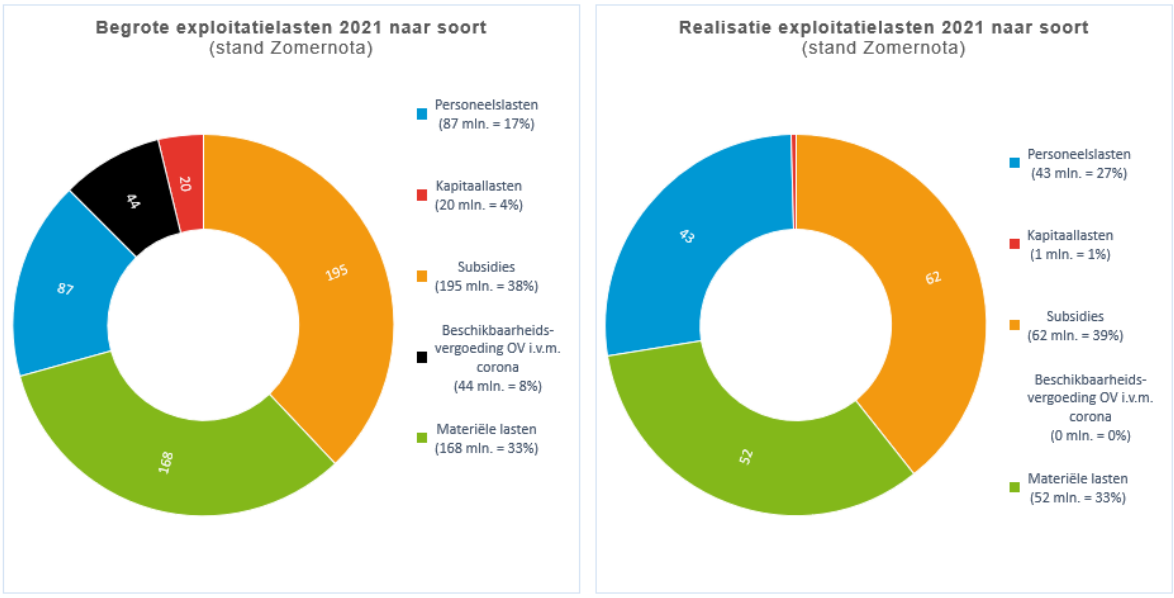

In bovenstaande visualisatie is inzichtelijk gemaakt hoe de begrote lasten van € 513 mln. zijn opgebouwd in de begroting.[1] De verdeling van de begrote lasten komt procentueel nagenoeg overeen met de gepresenteerde cijfers in de jaarstukken 2020.

De te verstrekken subsidies vormen met € 239 miljoen (46%) daarbij de hoofdmoot van de begroting, mede doordat in deze cijfers ook de concessievergoeding aan de openbaar vervoerders is opgenomen. De post 'materiële lasten', goed voor 1/3 van de begrootte lasten is met € 168 miljoen opgebouwd uit een grote variatie aan verschillende uitgaven, waaronder de kosten voor beheer en onderhoud van het wegennet en het openbaar vervoer, de

[1] Dit is inclusief de onderdelen Stelposten, Onvoorzien en Algemene middelen die in totaal optellen tot € 3 mln.

vervoerskosten voor de regiotaxi, en de kosten die gepaard gaan met de aankoop van gronden voor o.a. het Natuurnetwerk Nederland.
In de realisatiecijfers à € 159 mln. is verhoudingsgewijs eenzelfde verdeling van kosten terug te zien. Daarbij zij opgemerkt dat het overgrote deel van de kapitaallasten en de door ons door te storten beschikbaarheidsvergoeding voor het openbaar vervoer aan de vervoerders pas in het 2e halfjaar worden verantwoord in de realisatie.

Exploitatiebaten

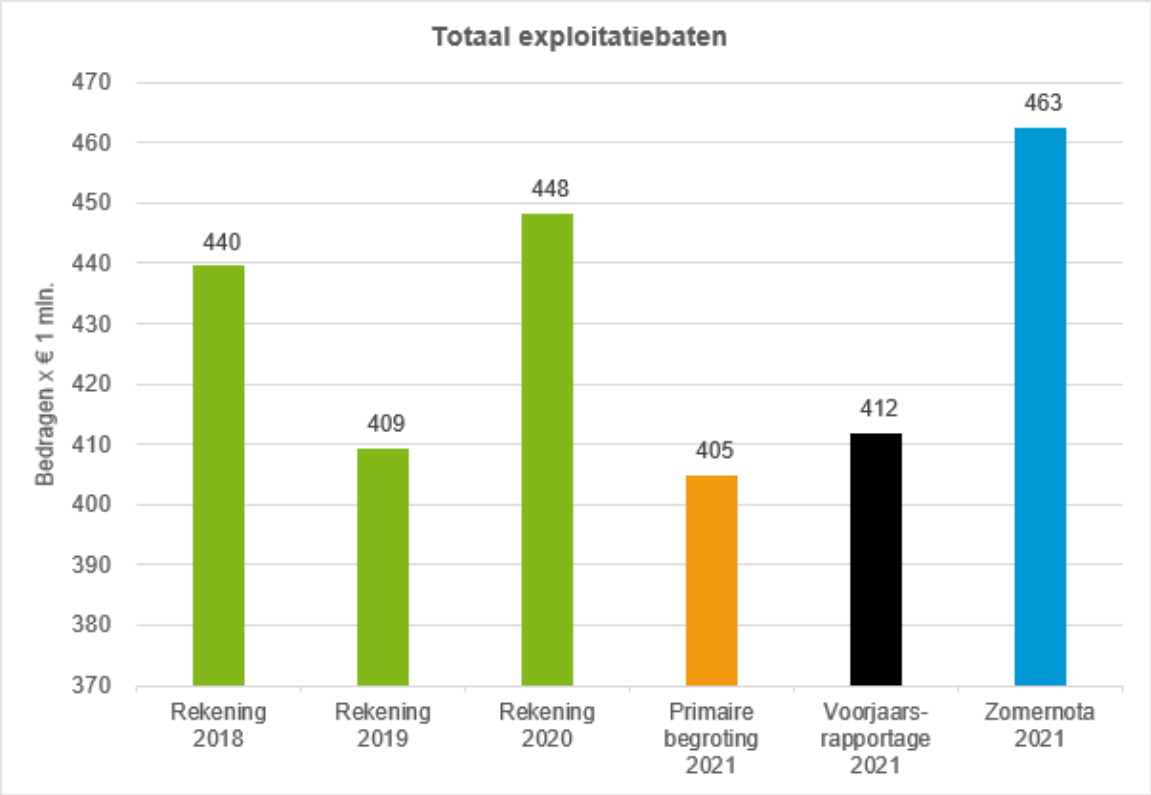

Na vaststelling van de voorgestelde begrotingswijzingen bedraagt het begrote batensaldo voor 2021 € 463 mln. Dit is hoger dan alle voorgaande planning- en controlproducten vanaf 2018. Een belangrijke verklaring voor de toename van het lastensaldo is de door het Rijk gedane toezegging om de financiële tekorten in het openbaar vervoer door corona grotendeels te compenseren. Deze bijdrage is voor de provincie Utrecht ingeschat op bijna € 44 mln. Deze bijdrage wordt zowel aan de batenkant als aan de lastenkant opgenomen. Het door ons te ontvangen bedrag (baten) keren we namelijk uit aan de vervoerders (lasten). In de jaarrekening 2020 ging dit overigens om een bedrag van ruim € 37 mln.
De resterende toename van de baten ten opzichte van de stand van de Voorjaarsrapportage wordt met name verklaard uit bijstellingen in de programma's 1. Ruimtelijke ontwikkeling en programma 2. Landelijk gebied. In programma 1 wordt rekening gehouden met € 2,6 mln. aan rijksbaten voor flexpools. In programma 2 wordt rekening met een incidentele verkoopopbrengst van € 3,4 mln.

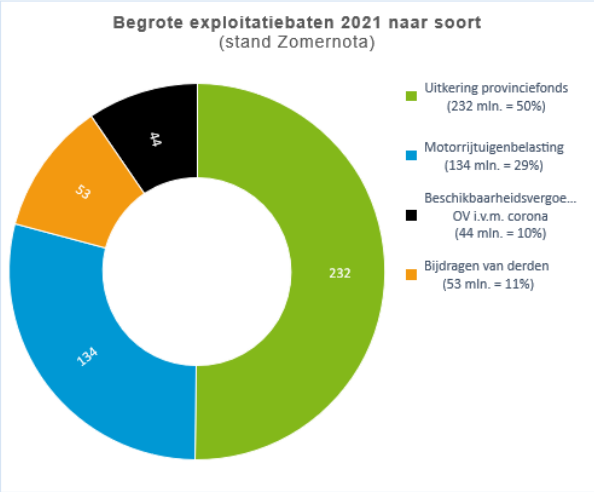

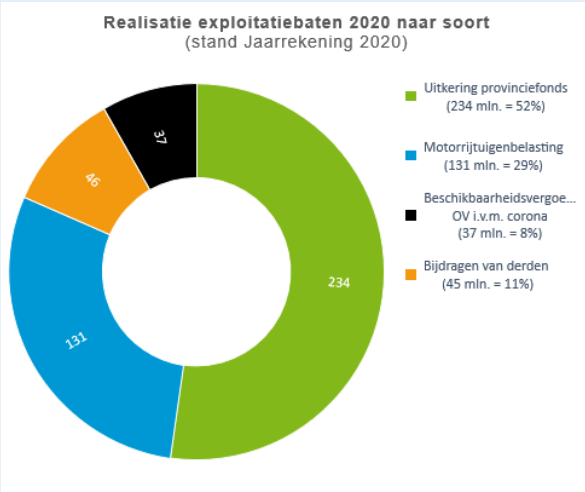

In bovenstaande visualisatie is inzichtelijk gemaakt hoe de begrote baten van € 463 mln. zijn opgebouwd in de begroting. De verdeling van de begrote baten komt procentueel nagenoeg overeen met de gepresenteerde cijfers in de jaarstukken 2020 (de rechtse visualisatie). De uitkering uit het provinciefonds blijft de grootste inkomstenbron voor de provincie, gevolgd door de opcenten die we heffen op de motorrijtuigenbelasting. Ook in 2021 houden we rekening met de te ontvangen beschikbaarheidsvergoeding voor het openbaar vervoer van het Rijk. De post 'bijdragen van derden' is opgebouwd uit diverse verwachte inkomsten, zoals de huurbaten van de OV-infrastructuur en van externe huurders van het provinciehuis. Ook diverse (specifieke) bijdragen van het Rijk en te ontvangen bijdragen van gemeenten worden hiertoe gerekend.
In de realisatiecijfers à € 195 mln. is verhoudingsgewijs eenzelfde verdeling van baten terug te zien. Daarbij zij opgemerkt dat de door ons te ontvangen beschikbaarheidsvergoeding voor het openbaar vervoer pas in het 2e halfjaar wordt verantwoord in de realisatie.

Investeringen

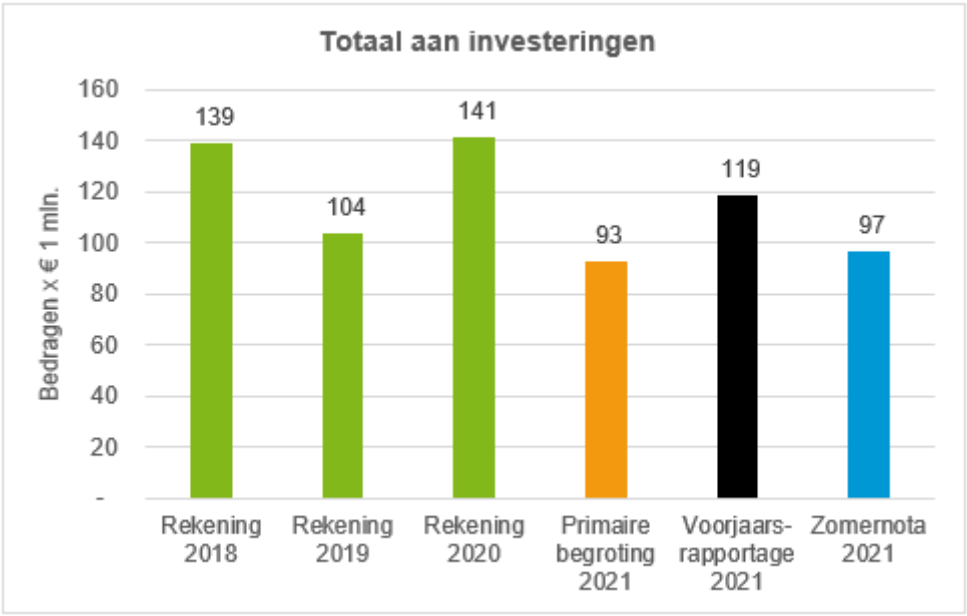

Op basis van de inzichten bij het opstellen van de Zomernota is de inschatting gedaan dat we in 2021 voor € 97 mln. aan investeringen realiseren. Dit is opgebouwd uit investeringen in het openbaar vervoer (€ 62 mln.), in wegen en bereikbaarheid (€ 25 mln.) en in de eigen panden en diverse hardware (€ 10 mln.). Dit jaar zijn daarnaast ook

de dienstauto's van het college vervangen conform het besluit van uw Staten op 27 januari 2021. Dit wordt verantwoord in het programma 9. Bestuur. Vanwege de relatief beperkte omvang (€ 0,2 mln.) is dat echter buiten de tabellen gehouden.

Ten opzichte van de Voorjaarsrapportage zijn de verwachte investeringsbedragen voor 2021 verlaagd met € 22 mln.[2] Dit betreft voor € 17 mln. aan OV-projecten, waarbij de inschatting is gedaan dat er sprake is van voordelige projectresultaten bij de realisatie van de busremise en bij het onderdeel traminfrastructuur Nieuwegein-IJsselstein. Bij de bereikbaarheidsprojecten van wegen wordt € 3 mln. aan lagere lasten verwacht, wat met name veroorzaakt wordt door een fors lagere inschrijving van de aannemer bij de oeverconstructie Merwedekanaal. De resterende € 2 mln. aan lagere lasten betreft enkele ICT-projecten die met name in 2022 tot realisatie zullen leiden.

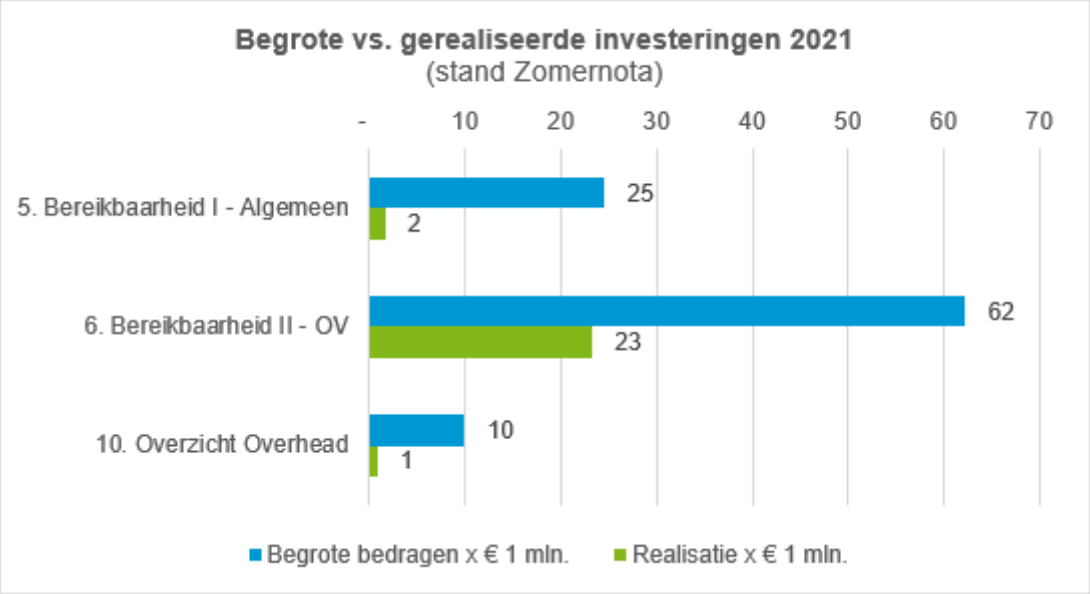

In een bijlage van deze Zomernota is inzichtelijk gemaakt welke projecten de investeringsbedragen vormen die we dit jaar verwachten uit te geven. Qua realisatie is per 30 juni op deze projecten een bedrag verantwoord van € 26 mln. Dat betekent dat richting het einde van het jaar nog bijna 75% aan lasten dient te worden verantwoord. In lijn met hetgeen hierover geschreven is bij de toelichting op de begrootte en gerealiseerde exploitatielasten (enkele pagina's terug) is over de inschatting van € 97 miljoen te realiseren investeringen ook intensief gesproken met de diverse teams.

1.4.4 Overzicht verwachte ontwikkeling van de reserves in 2021

Het werken met bestemmingsreserves is kenmerkend voor organisaties zonder winstoogmerk in het algemeen en voor overheidsorganisaties in het bijzonder. Bij deze organisaties staat immers niet het maken van winst en daarmee de groei van het eigen vermogen centraal, maar het behalen van bepaalde maatschappelijke doelen. Dit soort doelen is vaak zo groot en ingewikkeld, dat ze niet in één jaar te bereiken zijn. Denk bijvoorbeeld maar aan de ontwikkeling van een vitaal landelijk gebied of de verbetering van de bereikbaarheid van onze provincie. Hierbij is het dus nodig om geld meerjarig beschikbaar te houden. In lijn met de door uw Staten vastgestelde Nota Reserves en voorzieningen (2018) is het uitgangspunt om dat zo veel mogelijk via de exploitatie te laten verlopen en zo min mogelijk te werken met reserves. Alleen wanneer dat niet mogelijk is, ligt de inzet van bestemmingsreserves voor de hand. Daarbij geldt als minimale omvang een bedrag van € 1 mln.

[2] Bij het opstellen van de Zomernota hebben we geconstateerd dat in de MIP-tabel 'uitbreidingsinvesteringen Bereikbaarheid' in de Voorjaarsrapportage per abuis € 5,010 mln. aan hogere bijstelling was meegenomen. Dit betreft 2x € 2,430 mln. aan 'maatregelen op de N229, N226, N225, N228 en N417' en € 0,150 mln. aan 'investeringen fiets' welke via de exploitatie verantwoord dient te worden. In het nu gepresenteerde bedrag van € 119 mln. als stand uit de Voorjaarsrapportage is reeds rekening gehouden met deze administratieve correctie.

Ook in het jaar 2021 is sprake van omvangrijke financiële mutaties die via de reserves worden afgewikkeld. Ná verwerking van de voorgestelde begrotingswijzigingen in deze Zomernota gaat het om € 230 mln. aan onttrekkingen, waarvan € 201 mln. betrekking heeft op het lopende jaar. Het resterende deel van € 29 mln. betreft de verwerking van de resultaatbestemmingen uit de jaarstukken 2020. Daarnaast wordt er in de diverse reserves een bedrag gestort van ruim € 186 mln., waarvan € 143 mln. betrekking heeft op het lopende jaar. Het resterende deel van € 43 mln.[3] betreft de verwerking van de resultaatbestemmingen uit de jaarstukken 2020.

In onderstaande tabel is inzichtelijk gemaakt welke bedragen er zijn begroot om in de verschillende reserves te worden gestort en/of daaraan te onttrekken. Diverse bestemmingsreserves zijn gemarkeerd met een asterisk (*), om duidelijk te maken dat deze worden opgeheven. Verder geldt dat enkele reserves per eind 2021 naar verwachting een omvang zullen hebben die kleiner is dan het grensbedrag van € 1 mln. Bij de jaarstukken 2021 zullen we daarvan voorstellen om die reserves op te heffen, waarbij uiteraard oplossingsrichtingen worden voorgesteld voor financiële knelpunten die dan mogelijkerwijs ontstaan.

Prognose ontwikkeling reserves op basis van de Zomernota 2021	Saldo 31-12-2020	Resultaat-bestemming 2020: toevoegingen	Resultaat-bestemming 2020: onttrekkingen	Toevoe-gingen	Onttrek-kingen	Prognose saldo 31-12-2021
a. Algemene reserves						
Saldireserve	66.673	36.984	16.463	83.654	15.000	**155.847**
Reserve Weerstandsvermogen	45.000	-	-	3.250	3.250	**45.000**
Subtotaal a.	**111.673**	**36.984**	**16.463**	**86.904**	**18.250**	**200.847**
b. Bestemmingsreserves						
Beheer en Onderhoud Openbaar vervoer	4.442	-	-	1.886	5.290	**1.038**
Beheer en Onderhoud (vaar)wegen	31.800	-	-	-	3.985	**27.815**
Cofinancieringsfonds	6.986	-	2.585	-	4.288	**113**
Covid-flankerend beleid	-	-	-	15.000	15.000	-
Ecoducten*	11.108	-	-	-	11.108	**-0**
Egalisatie Bodemsanering	9.261	-	-	-	6.034	**3.227**
Energietransitie	-	-	-	2.000	-	**2.000**
Gebiedsprocessen Stikstof	-	-	-	10.000	1.713	**8.287**
Groot onderhoud Huisvesting	22.362	-	-	-	18.200	**4.162**
Hart vd Heuvelrug/Vliegbasis Soesterberg	779	-	706	1.168	-	**1.241**
ICT*	5.863	-	-	-	5.864	**-1**
IGP/RAP	4.319	-	169	-	250	**3.900**
Investeringsfonds Provinciaal erfgoed	1.548	-	-	-	1.278	**270**
Kapitaallasten Uithoflijn	49.379	-	2.547	-	1.846	**44.986**
Kosten voorfinanciering**	4.215	-	4.215	-	0	**-0**
Lastneming subsidies	-	-	-	2.127	-	**2.127**
Mobiliteitsprogramma	167.495	1.702	-	10.987	86.049	**94.135**
OV Concessie	7.308	3.601	-	6.160	-	**17.069**
Programma Landelijk gebied	48.065	-	-	6.680	9.432	**45.313**
Projecten	14.543	442	353	800	2.899	**12.532**
PUEV**	59	-	59	-	-	**0**
Realisatiestrategie Natuurvisie	16.619	-	-	-	6.105	**10.514**
Verder***	0	-	-	-	-	**0**
Wonen-Binnenstedelijke ontwikkeling	5.128	-	2.132	-	2.995	**1**
Subtotaal b.	**411.277**	**5.745**	**12.766**	**56.808**	**182.337**	**278.727**
Totaal (a + b)	**522.949**	**42.729**	**29.229**	**143.712**	**200.587**	**479.575**

* Deze reserves zijn bij vaststelling van de Begroting 2021 opgeheven, wat wordt verwerkt in 2021.
** Deze reserves zijn bij vaststelling van de Jaarstukken 2020 opgeheven, wat wordt verwerkt in 2021.
*** In deze Zomernota wordt voorgesteld om deze reserve(s) op te heffen.

[3] Dit is inclusief de verwerking van het jaarrekeningresultaat 2020 à € 24,218 mln. Dit verloopt conform de verslaggevingsregels niet via een begrotingswijziging in 2021, en wijkt om die reden af van het gepresenteerde saldo aan begrote stortingen in reserves in de tabel in paragraaf 1.4.2.

1.4.5 Financiële bijstellingen Zomernota met effect op het meerjarig saldo Begroting 2022

In deze Zomernota zijn enkele bijstellingen opgenomen die een voordelig effect hebben op het begrotingssaldo van het huidige boekjaar, maar die leiden tot een nadelig effect op het begrotingssaldo van toekomstige boekjaren. In de Begroting 2022 zullen we dergelijke begrotingswijzigingen opnemen en ter vaststelling aan uw Staten voorleggen. Aangezien dit nieuwe inzichten zijn op basis van de Zomernota 2021 die nog niet voorzien was bij de vaststelling van de Kadernota 2022, zullen we deze wijzigingen bij de begroting 2022 ook toelichten.

Beleidsdoel	Bijstelling	2021	2022	2023
3.1	Grebbedijk en Erfgoeddeal	+ 289.000	0	-/- 289.000
3.1	Subsidie- en impulsregeling klimaatadaptatie	+ 280.000	-/- 280.000	0
7.3	Programma Nieuwe Hollandse Waterlinies	+ 300.000	-/- 300.000	0
8.1	Human Capital Agenda	+ 350.000	-/- 350.000	0
8.3	MIT-regeling	+ 1.458.000	-/- 1.458.000	
Subtotaal	**Overheveling begrootte lasten naar ander kalenderjaar**	**+ 2.677.000**	**-/- 2.388.000**	**-/- 289.000**
10.2	Extra vrijval uit reserve ICT t.g.v. saldireserve inzetten voor toekomstige ICT-projecten	+ 1.671.000	-/- 1.671.000	0
Totaal	**Overheveling begrootte lasten inclusief verrekening via reserves.**	**+ 4.348.000**	**-/- 4.059.000**	**-/- 289.000**

2. Trends en ontwikkelingen

2.1 Maatschappelijke ontwikkelingen

2.1.2 Valwind Leersum

Op 18 juni 2021 is Leersum, in de gemeente Utrechtse Heuvelrug, getroffen door een valwind. De schade in het gebied is breed en divers: bospercelen, woningen, infrastructuur en cultuurhistorisch erfgoed zijn beschadigd. Het benodigde herstel vraagt om samenwerking. De gemeente Utrechtse Heuvelrug heeft met grote inzet en betrokkenheid van allerlei partijen de coördinatie ter hand genomen, eerst in de crisisfase en nu in de nazorg.

De schade van de valwind in Leersum op 18 juni 2021 is in kaart gebracht en is geraamd op in totaal € 13,1 miljoen. € 7,1 miljoen daarvan wordt door de verzekering gedekt. Over de dekking van de resterende € 6 miljoen zijn wij in gesprek met de gemeente Utrechtse Heuvelrug en het rijk. Wij zijn voornemens ons aandeel ten laste te brengen van de post Onvoorzien en te betrekken bij het eventuele surplus van het Jaarrekeningresultaat

3. Overige financiële ontwikkelingen

3.1 Ontwikkelingen risicomanagement

Wanneer een (maatschappelijke) ontwikkeling voldoet aan de criteria van de 3 O's: onvoorzien, onvermijdbaar en onuitstelbaar, is deze verwerkt in de zomernota. Met de zomernota heeft de provincie gekozen voor één begrotingswijzigingsmoment per jaar met als peildatum eind juni. Een consequentie daarvan is dat de kans dat de opgegeven prognose wijzigt door in het bijzonder, onvoorziene (wettelijke) uitgaven, groter wordt. In het onderdeel ontwikkelingen risicomanagement worden (maatschappelijke) ontwikkelingen genoemd die kunnen leiden tot onvoorziene (wettelijke) uitgaven danwel tot een hoger risicoprofiel.

3.1.1 Coronacrisis

Bij de begroting 2021 is de reserve Covid-flankerend beleid ingesteld waarin een bedrag is gereserveerd van € 15 mln. voor maatregelen in het kader van Corona-herstel. Afgesproken is toen dat claims uit deze reserve met een Statenvoorstel aan PS worden voorgelegd.

Als aan de volgende randvoorwaarden wordt voldaan, kan er uit de reserve Covid-flankerend beleid geput worden:

- Er is een causaal verband met Corona of de (effecten van de) lockdown;
- Het initiatief is passend in regionaal beleid of bij provinciale doelen;
- Het betreft incidenteel budget, geen meerjarige claim;
- Het levert een bijdrage aan (herstel van) de toekomstige economie die past in onze economische visie.

Inmiddels zijn uit deze reserve verschillende bedragen toegekend. Hieronder valt de € 2 mln. die uit de reserve beschikbaar is gesteld voor de noodzakelijke regionale cofinanciering van middelen van het Ministerie EZK voor versterking van het fondsvermogen van de ROM. Deze effecten zijn dan ook verwerkt in de zomernota 2021. De stortingen en onttrekkingen in en uit de reserve Covid-flankerend beleid hieronder weergegeven. In het onderdeel Algemene middelen lichten wij het voorstel toe om de resterende € 9,137 mln. te laten vrijvallen en te storten in de saldireserve. Bij het opstellen van de Zomernota is bekend dat bij de Statenvergadering van 22 september 2021 een amendement voorligt voor een alternatieve dekking voor het beleid opvolging MKB (familie)bedrijven. Aangezien op het moment van samenstellen van deze Zomernota de uitkomst van de PS vergadering nog niet duidelijk is en de tijd na woensdag 22 september te kort is om een eventueel amendement nog technisch te verwerken, zal de mutatie die nodig is na eventuele aanname van het amendement worden meegenomen in de Slotwijziging 2021.

Saldo van de Reserve Covid-flankerend beleid	**2021**
Stand begroting 2021	15.000
Voorjaarsrapportage	
- Vuelta	250
- REACT-EU	198
- Versterking vitaliteit binnensteden, dorpskernen en winkelcentra	1.840
- Herstel en versterking zakelijk toerisme	575
- Human Capital Agenda	500
- COVID Cofinanciering ROM	2.000
Zomernota	
- MKB-Opvolging	500
Stand zomernota 2021	**9.137**

Hoewel het ernaar uitziet dat het effect wat de coronacrisis op onze maatschappij afneemt als gevolg van het vaccinatieprogramma, blijft de ontwikkeling daarvan een onzekerheid opleveren voor het realiseren van de doelstellingen zoals opgenomen in de begroting van de provincie. Voor een aantal risico's hebben wij ingeschat dat de kans dat het risico zich voordoet groter is dan 50%.

3.2 Financieringsinstrumenten

3.2.1 Inleiding

De inzet van financiële beleidsinstrumenten, zoals geborgde leningen en verstrekte leningen, past bij de tijdsgeest waarin de provincie en andere lokale overheden in toenemende mate kiezen voor een faciliterende rol. Dit betekent dat zij realisatie van publieke doelstellingen steeds vaker geheel of gedeeltelijk onderbrengen bij (private) partijen.

Vanuit het beleid wordt als eerste beoordeeld of een financieringsinstrument geschikt is om bij te dragen aan de te realiseren doelen. In de nota Financieringsbeleid zijn de kaders van de financieringsinstrumenten vastgesteld. Provinciale Staten worden in de Zomernota geïnformeerd over de huidige en te verwachte geborgde en de verstrekte leningen in 2021.

3.2.2 Verstrekte leningen

In de nota Financieringsbeleid (PS2020FAC0403) is opgenomen dat PS in de P&C producten geïnformeerd wordt over het verloop van de verstrekte leningen. Een voorwaarde hiervan is dat onder meer de omvang van de verstrekte leningen onder het plafond van € 20 mln. blijft. De omvang van de verstrekte leningen zit ruim onder € 10 mln. Wij verwachten in 2021 onder dit vastgestelde plafond aan verstrekte leningen te blijven.

3.3 Financieringsbehoefte

Elk jaar is, als onderdeel van de begroting, een inschatting gemaakt van de ontwikkeling van de liquide middelen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de geprognotiseerde balans, waarin wordt samengevat hoe de bezittingen en schulden zich gaan ontwikkelen op basis van de cijfers die in de begroting zijn opgenomen. In de tussentijdse rapportages, zoals de Voorjaarsrapportage of Zomernota, wordt geen geprognotiseerde balans opgenomen.

In de Begroting 2021 die op 30 september 2020 aan Provinciale Staten is opgestuurd is de meest recente inschatting opgenomen van de ontwikkeling van de liquiditeiten over de jaren 2020 en 2021. Destijds is ingeschat dat er een financieringsbehoefte zou ontstaan van € 118,5 mln. per ultimo 2020 en vervolgens in 2021 zal stijgen met € 102,4 mln. naar € 220,9 mln. per ultimo 2021.

In de Jaarrekening 2020 is echter vastgesteld dat er per saldo circa € 220 mln. minder aan liquide middelen is uitgestroomd dan verwacht. Het verschil, wat op hoofdlijnen in de jaarrekening is verklaard, resulteerde in positief saldo aan liquide middelen van circa € 98 mln. per ultimo 2020 in plaats van de ingeschatte financieringsbehoefte. Op basis van de Begroting 2021 zal de stand liquide middelen met € 102,4 mln. dalen waardoor, ook op basis van de stand liquide middelen opgenomen in de Jaarrekening 2020, er in 2021 een financieringsbehoefte zou ontstaan. Halverwege het jaar (t/m juli) zien we echter dat de gelden die zijn uitgezet bij de schatkist ruim boven de € 70 mln. blijven. Dit sluit aan bij de gegeven analyse van de verschillen tussen de gerealiseerde investeringen en lasten t.o.v. de begrootte bedragen op pagina 13 en 17 van deze Zomernota. Wij verwijzen voor een verdere analyse van de verwachtte liquiditeit naar de geprognosticeerde balans en liquiditeit in de concept begroting 2022 die u gelijktijdig met deze Zomernota heeft ontvangen.

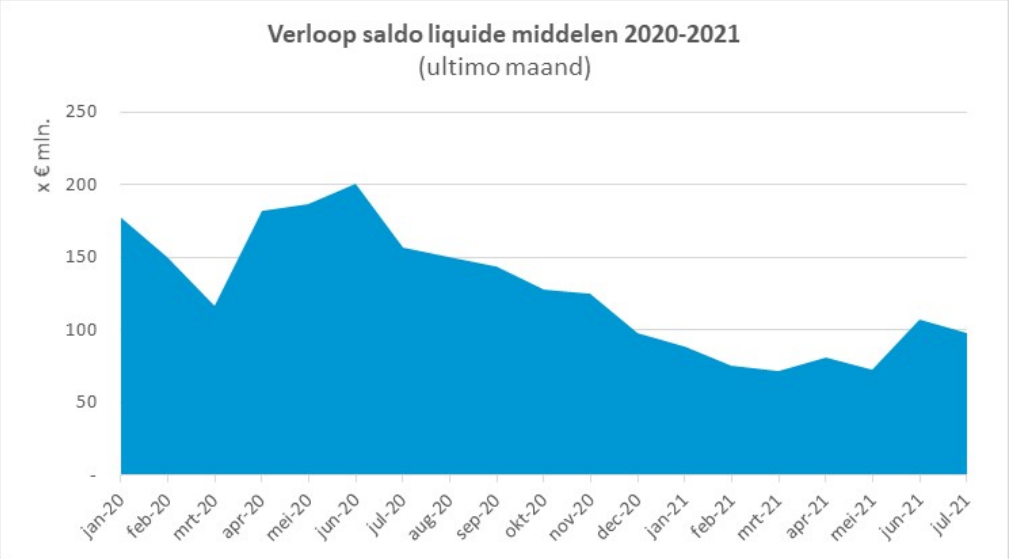

Wekelijks wordt het saldo liquide middelen geraadpleegd en wordt er geïnventariseerd of het aantrekken van financiering op korte termijn nodig blijkt. Wanneer het saldo onder € 30 mln. dreigt te komen zal er financiering aangetrokken worden zodat het saldo daarna maximaal € 50 mln. bedraagt en een optimale liquiditeitsbuffer beschikbaar blijft.

3.4 Overig

3.4.1 Advies ROB inzake financiële compensatie corona medeoverheden

Op 12 februari is de Tweede Kamer geïnformeerd over het uitgebrachte advies van de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) over de financiële compensatie coronacrisis medeoverheden. De brief met het advies volgt op meerdere brieven in 2020 waarin de minister van BZK en de staatssecretaris van Financiën de Tweede Kamer hebben geïnformeerd over het verlengen, dan wel aanvullen van het compensatiepakket ten behoeve van medeoverheden.

Als uitgangspunt van het onderzoek geldt dat decentrale overheden er als gevolg van de coronacrisis er financieel niet op achteruit mogen gaan. Zo ver de Raad kan vaststellen is er sprake van een reële benadering van de compensatie van de direct aan de coronacrisis gerelateerde kosten en gederfde inkomsten. De Raad wijst er wel op dat het nog te vroeg is om een uitspraak te doen over de structurele en indirecte financiële gevolgen van de coronacrisis voor decentrale overheden. Daarbij vraagt de Raad aandacht voor de financiële positie van met name gemeenten. Verder wijst de Raad erop dat gelet op bijzondere omstandigheden op voorhand enige coulance bij de verantwoording over de besteding van de uitgekeerde compensatie op zijn plaats is.

Het rapport wordt betrokken bij de verdere besprekingen in het Bestuurlijk Overleg Financiële verhoudingen (BOFv) over de financiële compensatie van medeoverheden voor de inkomstenderving en extra kosten als gevolg van corona.

3.4.2 Actualisering Nota Kapitaalgoederen Mobiliteit

De Nota Kapitaalgoederen Mobiliteit wordt minimaal eens in de vier jaar geactualiseerd aan het begin van een nieuwe collegeperiode. De Nota Kapitaalgoederen 2018 was van toepassing tot 2022. Vanwege de opgetreden groei van de beheerlasten door de toevoeging van gemeente Vijfheerenlanden en het in beheer nemen van de Uithoflijn met nieuwe trams en de tramremise is ervoor gekozen de Nota Kapitaalgoederen een jaar eerder te actualiseren namelijk op 20 april 2021.

In de nieuwe nota is vastgesteld dat vast onderhoud ten laste komt van het exploitatiebudget voor beheer. Variabel onderhoud wordt ook gefinancierd uit de exploitatie maar schommelingen worden verrekend met de

bestemmingsreserve Beheer en Onderhoud. De bestedingen aan beheer en onderhoud laten namelijk geen constant beeld zien, maar fluctueren logischerwijs door de jaren heen. In sommige jaren wordt er minder uitgegeven en in andere jaren juist meer.

De structurele budgetbehoefte voor het vast onderhoud van de provinciale infrastructuur is vastgesteld op:
- Wegen en vaarwegen: € 8,4 mln.
- Openbaar vervoer: € 17,8 mln.

De structurele budgetbehoefte voor het variabele onderhoud van de provinciale infrastructuur is vastgesteld op:
- Wegen en vaarwegen: € 16,2 mln.
- Openbaar vervoer: € 3,9 mln.

De budgetbehoefte voor het variabel onderhoud vertoont jaarlijkse schommelingen. Om dat in de begroting te verevenen is voor het variabel onderhoud een bestemmingsreserve Beheer en Onderhoud ingesteld.

3.4.3 Beleidsaudit financiën mobiliteitsprogramma

Op 23 april 2018 is de 'Beleidsaudit financiën mobiliteitsprogramma' met u besproken (PS2018MME10-03). Daarbij is de afspraak gemaakt om in de planning & control producten te rapporteren over de voortgang van de aanbevelingen en eventuele planning. In de Najaarsrapportage 2019 is aan u gemeld dat alleen de voortgang van de lopende acties op de aanbevelingen wordt opgenomen.

Aanbevelingen		Voortgang/planning
Sturing en uitvoering		
16.	Overweeg als PS om GS te verzoeken te onderzoeken wat de voor- en nadelen zijn om de taken op het terrein van Openbaar vervoer (U-OV, streekvervoer, Uithoflijn e.d.) (intern) te verzelfstandigen. Vooruitlopend hierop GS te verzoeken een apart programma in de begroting op te nemen voor deze taken.	De verkenning naar een toekomstbestendige tramorganisatie valt uiteen in twee aspecten. 1. De verkenning naar de wijze waarop de samenhang (en de sturing daarop) tussen de verschillende onderdelen van het trambedrijf (beheer materieel, beheer infrastructuur, vervoersconcessie en bedrijfsvoering) en de grote infrastructurele projecten zoals de Vernieuwing Regionale Tram en afrondende werkzaamheden project Uithoflijn kunnen versterken heeft in 2020 plaatsgevonden. De Adviesraad Tram heeft op 10 februari 2020 schriftelijk advies hierover uitgebracht (advies nummer 24). Dit heeft onder meer geresulteerd in de inrichting van een Integraal Managementteam Tram waarin de sturing op de activiteiten en opgaven de reiziger centraal staat, en de aanstelling van een integraal opdrachtgever Trambedrijf. 2. De verkenning van mogelijke scenario's voor een toekomstige organisatievorm is in 2021 gestart. GS heeft op 16-03-2021 de opdrachtformulering voor een extern bureau ten behoeve van het uitvoeren van de verkenning vastgesteld en de Staten zijn hierover middels een statenbrief geïnformeerd. In de begroting 2021 is er een apart programma Bereikbaarheid Openbaar Vervoer opgenomen (aanbeveling is afgerond).

3.4.4 Aanpassing drempelbedrag schatkistbankieren

In de Staatscourant, gepubliceerd op 29 juni 2021, hebben de Ministers van Financiën, van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en van Infrastructuur en Waterstaat een wijziging van de Regeling schatkistbankieren decentrale overheden aangekondigd. Hierin worden decentrale overheden genotificeerd over de aanpassing van de drempelbedragen die uitgezonderd zijn van de verplichting om in 's Rijksschatkist te worden aangehouden.

Het nieuwe drempelbedrag, welke met ingang van 1 juli 2021 in werking is getreden, wordt als volgt bepaald. Het drempelbedrag wordt bepaald op basis van het begrotingstotaal van het openbaar lichaam. Voor openbare lichamen met een begrotingstotaal kleiner dan of gelijk aan € 500 mln. is het drempelbedrag gelijk aan 2,0% van het begrotingstotaal, waarbij het drempelbedrag minimaal € 1 mln. bedraagt. Voor openbare lichamen met een begrotingstotaal groter dan € 500 mln. is het drempelbedrag gelijk aan € 10 mln., vermeerderd met 0,2% van het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 mln. te boven gaat.

Op basis van het begrotingstotaal 2021 van de provincie Utrecht van € 465 mln. bedroeg het drempelbedrag op basis van de oude systematiek 0,75% van het begrotingstotaal, circa € 3,5 mln. Op basis van de nieuwe systematiek zou het drempelbedrag 2% van het begrotingstotaal bedragen, i.e. circa € 9,3 mln (€ 9.299.500, -). De liquide middelen boven dit drempelbedrag dienen te worden weggezet bij de schatkist en alle middelen onder dit bedrag mogen op de rekeningcourant bij de huisbank worden aangehouden.

3.4.5 Onrechtmatigheden subsidies
Bij een controle op een subsidieaanvraag door Rijksdienst voor ondernemend Nederland (RVO) op een aanvraag voor een subsidie in het kader van de POP3-regeling van de provincie geconstateerd dat er ten aanzien van deze aanvraag een vermoeden van fraude kan worden gevestigd. De subsidie is op nul euro vastgesteld en provincie heeft, in lijn met vigerend beleid, aangifte gedaan.

In aanloop naar de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording door het College, waarin gerapporteerd zal worden over geconstateerde financiële onrechtmatigheden melden wij in deze Zomernota een tussenstand van wat tot op heden aan (mogelijke-) financiële onrechtmatigheden is aangetroffen in de (contracten-) administratie. Er is in het kader van de interne controle van inkopen onderzoek gaande naar meerdere overeenkomsten, waaronder inhuurovereenkomsten, die mogelijk niet rechtmatig zouden zijn. Dat wil zeggen dat deze mogelijk niet conform de juiste procedure aanbesteed blijken te zijn. Van in ieder geval één inhuurovereenkomst staat inmiddels vast dat deze niet rechtmatig meer is, en de verwachting is dat nog meerdere inhuurovereenkomsten ook als onrechtmatig zullen worden bestempeld.

Verder is er bij een aantal samenwerkingsovereenkomsten afspraken gemaakt die mogelijk ook onrechtmatig zijn. Zo kunnen bijvoorbeeld ook dergelijke overeenkomsten tussen overheden onder de werking van het aanbestedingsrecht vallen. Dat hebben de deelnemende overheden, waaronder de provincie, zich niet in alle gevallen gerealiseerd. Juridisch zijn er overigens in bepaalde gevallen mogelijkheden om de onvolkomenheden in het proces ‘te helen’, waardoor bijvoorbeeld de betalingen binnen deze samenwerkingsovereenkomsten alsnog rechtmatig plaatsvinden. Voor de meeste dossiers geldt momenteel dat er nog nader onderzoek wordt gedaan, waardoor nu nog geen betrouwbare prognose kan worden gegeven over de uiteindelijke omvang van de financiële onrechtmatigheid.

De omvang van het aantal dossiers dat op dit moment wordt onderzocht omdat daarin mogelijk sprake is van onrechtmatigheid, en het gegeven dat daar enkele grote overeenkomsten tussen zitten, baart ons echter zorgen, want dit kan mogelijk ook consequenties hebben voor de strekking van de verklaring van de accountant op het punt rechtmatigheid. Wij zullen u blijvend informeren over de stappen die we op korte termijn nemen om de naleving van onder meer het Europese aanbestedingsrecht beter te borgen binnen de provinciale organisatie én of dat met de huidige capaciteit ook haalbaar is.

4. Programmaverantwoording

(Financiële en beleidsmatige ontwikkelingen die effect hebben op de begroting 2021 van de provincie Utrecht)

4.1 Ruimtelijke ontwikkeling

4.1.1. Voortgang in één oogopslag

1. Ruimtelijke ontwikkeling	Doen we wat we ons voorgenomen hadden?	Blijven we binnen de planning?	Blijven we binnen budget?
1.1 De ruimte voor maatschappelijke ontwikkelingen is in goede balans met de Utrechtse kwaliteiten			
1.2 De gebiedsontwikkeling is integraal en gericht op efficiënte en kwalitatief hoogwaardig ruimtegebruik			
1.3 Er is passende woonruimte die aansluit bij de woningbehoefte in de provincie Utrecht			

4.1.2. Beleidsdoelen

4.1.2.1 De ruimte voor maatschappelijke ontwikkelingen is in goede balans met de Utrechtse kwaliteiten

De afgesproken resultaten waren gericht op de voorbereiding van de implementatie van de Omgevingswet op 1 januari 2022. Inmiddels heeft het Rijk besloten de inwerkingtreding van de Omgevingswet uit te stellen tot 1 juli 2022. Dat heeft invloed op de realisatie van resultaten. De omgevingsvisie, de interim omgevingsverordening en Plan MER zijn op 10 maart 2021 vastgesteld. Maar de vaststelling van de omgevingsverordening wordt uitgesteld naar de eerste helft van 2022. Ook loopt de ontwikkeling van nieuwe werkprocessen voor de omgevingswet door in 2022. De inzet en afhankelijkheid van voortgang in samenwerkingstrajecten met andere overheden om conform de Omgevingswet te kunnen optreden als 1 overheid wordt in deze periode groter. Dit betekent dat er een toenemende werkdruk op dit terrein is. Met het voorstel in de kadernota is hierop geanticipeerd. Als gevolg van het uitstel van de implementatie van de Omgevingswet zal het programma in 2022 doorlopen in een lichte versie om zo de invoering van de omgevingswet goed te begeleiden en voor uitgestelde activiteiten, zoals verbeelding van de omgevingsverordening, digitalisering en opleiden.

De evaluatie en kaderstelling voor het Provinciaal Programma Wonen en Werken schuift door naar 2022. De vaststelling van het provinciaal Programma Wonen en Werken vindt wel in 2021 plaats. Het traject naar vaststelling kostte echter meer tijd dan eerder voorzien. Dat heeft ook te maken met het feit dat dit een nieuw proces is, waar we de tijdsbesteding vooraf niet goed konden inschatten.

De Omgevingsagenda Noordwest wordt dit jaar opgesteld en in overleg met het Rijk en betrokken provincies begin 2022 vastgesteld, er is bestuurlijk wat meer tijd genomen om tot een kwalitatief goed en gedragen product te komen.

4.1.2.2 De gebiedsontwikkeling is integraal en gericht op efficiënte en kwalitatief hoogwaardig ruimtegebruik

Hart van de Heuvelrug/Vliegbasis Soesterberg

- *Wat verandert er aan het doel/effect? Hart van de Heuvelrug/ Vliegbasis Soesterberg is een langlopende integrale gebiedsontwikkeling. Het programma*
  is gestart in 2004 en de beoogde planning is dat het programma loopt tot en met 2025. Doel van het programma is om de ruimtelijke kwaliteit te verbeteren, onder meer door twee ecologische verbindingen (corridors) te maken. Daarnaast zorgt het programma dat meer ruimte ontstaat voor wonen, werken, zorg en recreatie in het gebied. Een belangrijk uitgangspunt in de uitvoering is de financiële en ruimtelijke verevening tussen de rode projecten (het ontwikkelen van woon- en werklocaties) en groene projecten (ontwikkeling van natuur en recreatie).

Het doel is ongewijzigd. Er zijn al veel projecten gerealiseerd, met name groene. Er is inmiddels 700 hectare natuur toegevoegd aan het gebied. Maar er zijn ook rode ontwikkelingen uitgevoerd, zoals Richelleweg, Sterrenberg en de sauna Soesterberg. De provincie Utrecht, gemeente Soest, gemeente Zeist en het Utrechts Landschap werken de komende jaren intensief samen om ook de overige projecten te realiseren en af te ronden. Dit gaat vooral om het ontwikkelen van woningbouwlocaties.

Wat verandert er in de uitvoering? (hoe sturen we bij: wat gaan we dit jaar meer, minder of anders doen)? Op hoofdlijnen loopt het programma Hart van de Heuvelrug en Vliegbasis Soesterberg gestaag door. Zowel in de rode ontwikkelingen als in de resterende groenprojecten zijn stappen gezet. Voor de voortgang van de diverse

projecten verwijzen we naar het projectblad complex programma hart van de Heuvelrug/ Vliegbasis Soesterberg. Wel is er in algemene zin sprake van vertraging in het programma. De vertraging heeft een aantal oorzaken:

- Juridisch planologische procedures; voor verschillende deelprojecten worden bestemmingsplannen en wijzigingsplannen opgesteld of een ontheffing voor de wet natuurbescherming aangevraagd. We zien dat er op bijna alle procedures bezwaar wordt gemaakt. Behandeling in Rechtbank en Raad van State laten soms lang op zich wachten. Dit is niet te sturen. De procedures worden zo zorgvuldig mogelijk voorbereid.
- Extra onderzoeken: in een aantal onderhandelingstrajecten (o.a. PFOS op Vliegbasis, Kamp van Zeist) worden extra onderzoeken uitgevoerd om de onderhandelingen zo goed mogelijk te kunnen voeren.
- Bestuurlijke besluitvorming: het besluit over de verkoopstrategie voor de Woonwijk Vliegbasis en Sortie 16 en keuze om een externe ontwikkelorganisatie op te richten (en uitwerking van een terugvalscenario), heeft enige tijd in beslag genomen. Bij de tot standkoming van verkoopstrategie hebben wij ons uitvoerig laten adviseren. Provinciale Staten wordt in hierbij betrokken en is gevraagd input te geven voor de verder uitwerking. De uitwerking van de externe ontwikkelorganisatie (en uitwerking van de terugvaloptie) is mede bepalend voor het opdrachtgeverschap van een aantal vervolgtrajecten (bouw- en woonrijpmaken, aanbestedingstrajecten).

Welke financiële gevolgen heeft de verandering?
De grondexploitaties (grexen) van het programma HvdH en VBS zijn een gesloten systeem: investeringen worden bekostigd door de toekomstige opbrengsten binnen het programma HvdH en project VBS. Het programma en project komen niet ten laste van de algemene middelen.

4.1.2.3 Stimuleren integrale (gebieds)ontwikkeling

Het programma Versnelling Woningbouw heeft over de gehele looptijd (2021-2024) een budget van € 20 mln. Door alle partijen wordt stevig ingezet op versnelling van de woningbouw. Daarvoor wordt ook een toenemend beroep gedaan op de inzet van de provincie Utrecht. Met name wordt er een groot beroep gedaan op de flexpoolmiddelen om extra capaciteit in te kunnen zetten voor woningbouwprojecten.

In het meest positieve scenario verwachten we in 2021 meer uit te geven dan begroot, met name door het grote beroep op flexpoolmiddelen en financiële ondersteuning van gebiedsontwikkelingsprojecten. Aan het einde 2021 kunnen we in de slotwijziging aangeven wat de uiteindelijke prognose zal zijn voor 2021. Bij een daadwerkelijk tekort zal door middel van een kasritmewijziging programmabudget van 2024 naar voren gehaald worden.

4.1.3. Financieel overzicht

Programmaverantwoording	Begroting Voorjaarsrapportage		Bijstellingen		Bijgestelde begroting		Realisatie t/m juni 2021	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
1.1 De ruimte voor maatschappelijke ontwikkelingen is in goede balans met de Utrechtse kwaliteiten	7.739	0	125	0	7.864	0	3.258	48
1.2 De gebiedsontwikkeling is integraal en gericht op efficiënte en kwalitatief hoogwaardig ruimtegebruik	4.713	1.945	-1.335	395	3.378	2.340	1.693	2.112
1.3 Er is passende woonruimte die aansluit bij de woningbehoefte in de provincie Utrecht	10.006	852	2.653	2.653	12.659	3.505	2.586	53
Saldo van het programma	**22.458**	**2.797**	**1.443**	**3.048**	**23.901**	**5.845**	**7.536**	**2.213**
	Storting	**Onttrek.**	**Storting**	**Onttrek.**	**Storting**	**Onttrek.**	**Storting**	**Onttrek.**
Mutaties in de reserves	64	10.072	1.104	-996	1.168	9.076	0	5.371

	Begroting Voorjaarsrapportage	Bijstellingen	Bijgestelde begroting	Realisatie t/m juni 2021
Beslag op de algemene middelen	-9.653	-495	-10.148	48

Bijstellingen per reserve	Storting	Onttrekking
Reserve HvdH/VBS	1.104	-676
Reserve Wonen-Binnenstedelijke Ontwikkeling		-320
Totaal mutaties in reserves	**1.104**	**-996**

Overzicht aan bijstellingen	Lasten	Baten	Storting	Onttrekking	Type bijstelling
1.1 De ruimte voor maatschappelijke ontwikkelingen is in goede balans met de Utrechtse kwaliteiten					
Groene Hart: bijdrage aan samenwerkingsverband (cfrm voorstel KN2022)	120	-	-	-	c. Afwijking saldo
Indexering 2021 GIS	5				b. Saldo neutraal
1.2 De gebiedsontwikkeling is integraal en gericht op efficiënte en kwalitatief hoogwaardig ruimtegebruik					
Kwaliteitsgids: aanwending vrijval 2020	50	-	-	-	c. Afwijking saldo
Hart van de Heuvelrug/Vliegbasis Soesterberg: aanpassing raming aan GREX2021	-1.385	-709	-	-676	b. Saldo neutraal
Hart van de Heuvelrug: meeropbrengst grond Richelleweg	-	1.104	1.104	-	c. Afwijking saldo
1.3 Er is passende woonruimte die aansluit bij de woningbehoefte in de provincie Utrecht					
Rijksbijdrage Flexpools	2.653	2.653	-	-	b. Saldo neutraal
Terugdraaien onttr reserve BO ivm vrijval restant reserve bij JRK20	-	-	-	-320	c. Afwijking saldo
Totaal aan bijstellingen in dit programma	**1.443**	**3.048**	**1.104**	**-996**	

4.1.4 Bijstellingen

Voortgang vertragingsfactor -2%

Het effect van de vertragingsfactor in dit programma is € 237.000, gezien de onzekerheid in de planningen is nog niet concreet aan te geven welke projecten vertraging oplopen.

1.1 De ruimte voor maatschappelijke ontwikkelingen is in goede balans met de Utrechtse kwaliteiten

Coördinatiebureau Groene Hart	**Lasten + 120.000**

De drie Groene Hart–provincies hebben afgesproken een gezamenlijk coördinatiebureau voor het Groene Hart in te richten. Dit coördinatiebureau ondersteunt ook in de samenwerkingsafspraken in verband met de status van het Groene Hart als NOVI-gebied. Er is een jaarlijkse bijdrage van € 120.000 afgesproken. Voorgesteld wordt om voor het jaar 2021 deze bijdrage op te nemen ten laste van het begrotingssaldo. Met de Kadernota 2022 is voor de jaren 2022 e.v. dit budget beschikbaar gesteld.

Indexering 2021 GIS	**Lasten + 5.000**

Betreft de structurele verhoging van enkele GIS-budgetten met indexering voor prijscompensatie 2021, te dekken vanuit de stelpost loon/prijscompensatie (zie Algemene middelen).

1.2 De gebiedsontwikkeling is integraal en gericht op efficiënte en kwalitatief hoogwaardig ruimtegebruik

Kwaliteitsgids	**Lasten + 50.000**

Door vertraging in de aanbestedingsprocedure is de herijking van de kwaliteitsgids pas eind 2020 van start gegaan. Hierdoor is het budget 2020 ad € 100.000 vrijgevallen. Het budget 2021 is niet voldoende om aan onze verplichtingen te voldoen. Voorgesteld wordt om voor het jaar 2021 € 50.000 beschikbaar te stellen ten laste van het begrotingssaldo.

Hart van de Heuvelrug/ Vliegbasis Soesterberg	**Lasten -/- 1.385.000** **Baten -/- 709.000** **Reserve -/- 676.000**

In de Statenbrief welke behandeld is op 2 juni is opgenomen dat de grondexploitatie is geactualiseerd. Het gaat om de ramingen voor de realisatie van de 'rode projecten', dat betreft de onderdelen Richelleweg en Sortie16 van Hart van de Heuvelrug en project Woonwijk van Vliegbasis Soesterberg De daaruit voortvloeiende begrotingswijzigingen worden nu in deze Zomernota verwerkt en leiden tot een bijstelling van zowel de lasten als de baten. Per saldo heeft dit tot gevolg dat er € 676.000 minder onttrokken hoeft te worden aan de bestemmingsreserve HvdH/VBS.

Hart van de Heuvelrug: meeropbrengst grond Richelleweg	**Baten + 1.104.000** **Reserve + 1.104.000**

De verwachting is dat het project Richelleweg binnen Hart van de Heuvelrug in 2021 wordt afgerond. Naar rato van de inbreng van de grond wordt een deel van de meeropbrengst afgezonderd van het programma en gestort in de bestemmingsreserve Hart van de Heuvelrug.

1.3 Er is passende woonruimte die aansluit bij de woningbehoefte in de provincie Utrecht

Rijksbijdrage Flexpools	**Lasten + 2.653.000** **Baten + 2.653.000**

Het Rijk heeft in 2020 een specifieke uitkering toegezegd van € 2,6 mln. ten behoeve van flexibele inzet woningbouw. Landelijk is geconstateerd dat er in de woningbouw en gebiedsontwikkeling vertraging ontstaat doordat er regionaal onvoldoende capaciteit en expertise beschikbaar is voor de voorbereiding van dergelijke projecten. De provincie wordt met deze bijdrage in staat gesteld om flexibele inzet van capaciteit en expertise onder medeoverheden te coördineren, om zodanig de voorfase van woningbouwprojecten te kunnen bespoedigen. De verwachting is dat deze bijdrage in 2021 geheel wordt aangewend.

Afroming reserve BO	**Lasten + 320.000**

In de door uw Staten vastgestelde Begroting 2020 is opgenomen dat er in het jaar 2021 vanuit de bestemmingsreserve Wonen-Binnenstedelijke ontwikkeling een bedrag zou vrijvallen van afgerond € 320.000. Echter, bij vaststelling van de Jaarstukken 2020 is reeds het volledige vrije deel van deze reserve vrijgevallen. Per abuis is toen geen rekening gehouden met deze begrote vrijval in het jaar 2021. Dat leidt ertoe dat de begrote vrijval niet gerealiseerd kan worden, en om die reden teruggedraaid moet worden. Dat resulteert in een eenmalig nadeel dat ten laste van het begrotingssaldo wordt gebracht.

4.2 Landelijk gebied

4.2.1. Voortgang in één oogopslag

2. Landelijk gebied	Doen we wat we ons voorgenomen hadden?	Blijven we binnen de planning?	Blijven we binnen budget?
2.1 Het natuurnetwerk (NNN) is robuust (ontwikkeld)			
2.2 De kwaliteit van de natuur is goed/divers en veerkrachtig			
2.3 De verbinding tussen natuur, mensen en maatschappij is sterk			
2.4 Duurzaamheid is een substantieel onderdeel van de Utrechtse landbouw			
2.5 Versterken leefbaarheid landelijk gebied			

4.2.2. Beleidsdoelen

4.2.2.1 Het natuurnetwerk (NNN) is robuust (ontwikkeld)

Wat verandert er aan het doel en/of de effecten?

In de begroting 2021 is als beoogd resultaat opgenomen om 125 ha nieuwe natuur te ontwikkelen via functieverandering. De huidige inschatting is dat in 2021 ca. 50 ha gerealiseerd kan worden. Daarmee realiseren we voor het derde jaar op rij niet onze lineair geplande opgave. Het achterblijvende resultaat kent een aantal oorzaken. Allereerst betreft het een na-ijleffect van Corona. Doordat het als gevolg van Corona vorig jaar niet goed mogelijk was om grondeigenaren te bezoeken, zijn er minder transacties gestart. Inmiddels kunnen deze bezoeken wel plaatsvinden, maar deze leiden over het algemeen niet direct tot aankoop. Aankoop van grond is veelal een proces van één tot twee jaar. Bovendien staat een deel van de eigenaren in het landelijk gebied niet open voor verkoop of omvorming van hun gronden naar natuur. Daarnaast blijft de druk op de gronden hoog als gevolg van de vele doelen die worden neergelegd door overheden en als gevolg van de bedrijven en investeerder die zich op de markt begeven.

Ook staat in de begroting 2021 als beoogd resultaat opgenomen om 300 ha nieuwe natuur in te richten, waaronder de internationaal beschermde natuurgebieden Elster Buitenwaarden en Lunenburgerwaard, beide deelgebieden binnen Natura 2000-gebied Rijntakken. Voor beide projecten blijkt het complex om een vergunning te verkrijgen, zodat de werkzaamheden kunnen starten. We zijn hierover in intensief overleg met respectievelijk het Rijk en het waterschap. Als gevolg hiervan kan realisatie pas in 2022 plaatsvinden. Ook is door een grote terreineigenaar uitstel gevraagd voor de inrichting van een aantal gebieden vanwege gebrek aan personele capaciteit om de inrichting te begeleiden. Als gevolg hiervan verwachten we in 2021 slechts ca. 80 ha inrichting te realiseren.

Wat verandert aan de uitvoering?

We hebben een groot aantal aankoopdossiers onder handen en zijn bezig met uitbreiding van het financieel instrumentarium. We hebben in 2021 de verplaatsingsregeling voor agrariërs ten behoeve van natuur opgesteld, het percentage voor de beheervergoeding opgehoogd naar 84% en subsidiëren 100% van de inrichtingskosten i.p.v. 95%. Ook zijn we nadrukkelijk aan het kijken op welke wijze we onze instrumentenkoffer verder moeten opladen of aanpassen om de achterstand in te lopen. Dit laat echter onverlet dat de toenemende druk die in de provincie Utrecht op de (landbouw)gronden ligt van woningbouw, recreatie, energie en infrastructuur het realiseren van nieuwe natuur op voor nieuwe natuur begrensde gronden verder bemoeilijkt.

Voor inrichting van diverse natuurgebieden zijn we afhankelijk van derde partijen. We voeren de druk op om vlotte besluitvorming over de vergunningen te bewerkstelligen en we benadrukken bij terreineigenaren het belang van tijdige realisatie van de uitbreiding van het Natuurnetwerk Nederland, in het bijzonder in verband met de internationale verplichtingen die wij moeten nakomen om de biodiversiteit in deze gebieden in stand te houden en de gebieden robuuster te maken om beter bestand te zijn tegen externe invloeden. Tevens voeren we geregeld overleg met onze betrokken gebiedspartijen om hen te bewegen bij te dragen aan de realisatie van de NNN-opgave vanuit een gezamenlijke verantwoordelijkheid die we onder andere hebben afgesproken in het Akkoord van Utrecht. In de Statenbrief die we naar aanleiding van de Voortgangsrapportage Natuur zullen opstellen zullen we uitgebreider ingaan op de maatregelen die we willen treffen om de realisatie van natuur weer te bespoedigen;

1. Systematische benadering van eigenaren, gebruikers en bewoners.
2. Systematisch per gebied de begrenzing van het NNN optimaliseren/ aanpassen.
3. Het stimuleren en faciliteren van inzet van derde partijen voor realisatie van de natuuropgave.

Met de landgoederen Maarsbergen en Het Blauwe Huis is overeenstemming bereikt over de locatie van het ecoduct. Het ecoduct komt ten zuiden van de Maarnse Grindweg, tussen de beide landgoederen in. Het definitieve ontwerp moet in het vierde kwartaal van 2021 gereed zijn. Verwachting is dat de start van de bouw van het ecoduct in 2022 plaatsvindt. Medio 2023 zullen het ecoduct en de omliggende natuur gerealiseerd zijn.

Welke financiële gevolgen heeft deze verandering?
Het niet realiseren van een deel van de opgave functieverandering heeft als direct gevolg dat een deel van de middelen die hiervoor begroot staan in 2021 ook niet besteed zullen worden. Daarom wordt nu een voorstel gedaan om minder middelen te onttrekken uit de reserve Programma Landelijk Gebied voor realisatie van deze opgave dit jaar. Bij de slotwijziging zal opnieuw bekeken worden of er nog een verdere bijstelling noodzakelijk is. Dan kan ook een meer nauwkeurige inschatting van het aantal te realiseren hectaren worden gegeven inclusief bijbehorende kostenraming.

Het achterblijven van de realisatie op de inrichting heeft slechts beperkte financiële gevolgen. Subsidies aan terreineigenaren zijn reeds verstrekt. Bij aanbesteding door de provincie is de uiteindelijke besteding afhankelijk van het moment waarop de vergunning wordt verstrekt en de periode die dien ten gevolge nog resteert voor de uitvoering.

4.2.2.2 De kwaliteit van de natuur is goed/divers en veerkrachtig

Wat verandert er aan het doel en/of de effecten?
In 2020 hebben Rijk en provincies afspraken gemaakt over het nieuwe Programma Natuur. Met het Programma Natuur gaan het Rijk en de provincies samen met maatschappelijke partners de komende jaren samen de natuur verder versterken en verbeteren. Het Programma Natuur is integraal onderdeel van de structurele aanpak stikstof. Het Rijk heeft daarvoor middelen beschikbaar gesteld. In juni 2021 is door de provincie Utrecht bij het Rijk een aanvraag SPUK Programma Natuur ingediend. Een belangrijke hoofdlijn van het programma is bijdragen aan het realiseren van condities voor een gunstige of verbeterde staat van instandhouding van alle soorten en habitats onder de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn. Hierbij ligt de focus op overbelaste stikstofgevoelige leefgebieden van soorten.

Tevens heeft het Rijk in 2020 een landelijke regeling gepubliceerd voor aankoop van veehouderijen dichtbij Natura2000-gebieden. Via de regeling kunnen provincies en agrarische bedrijven een koopovereenkomst sluiten. De regeling is gericht op het kunnen opkopen van ‘piekbelasters’: bedrijven die een relatief hoge belasting veroorzaken op nabijgelegen Natura-2000 gebieden die stikstofgevoelig én overbelast zijn. Deze regeling wordt in 2021 uitgevoerd.

Wat verandert aan de uitvoering?
De uitvoering van de gebiedsgerichte maatregelen in het kader van het Programma Natuur ligt vooral bij de terreineigenaren. De afhandeling van de subsidiering van die maatregelen en de voorbereiding van de tweede fase van het Programma Natuur (2024 en verder) wordt uitgevoerd door de provincie Utrecht. Hier zal extra personele inzet voor nodig zijn.

De provincie Utrecht is verantwoordelijk voor de uitvoering van de landelijke opkoopregeling van agrarische bedrijven in het kader van stikstof. Deze regeling wordt in 2021 door de provincie uitgevoerd.

Welke financiële gevolgen heeft deze verandering?
De totale SPUK-aanvraag voor de eerste fase Programma Natuur 2021-2023 bedraagt ruim € 17,4 miljoen incl. BTW, waarvan voor 2021 maximaal ruim € 4,4 miljoen. In 2021 worden voorbereidende kosten gemaakt voor de uitvoering van dit Programma Natuur.

Bij het gebruik maken van de landelijke opkoopregeling zal er een dekkingsvoorstel worden opgesteld voor dekking van deze lasten uit de middelen die het Rijk heeft toegekend voor de opkoopregeling.

4.2.2.3 De verbinding tussen natuur, mensen en maatschappij is sterk

De voortgang van dit beleidsdoel kent geen afwijkingen die in deze Zomernota toegelicht dienen te worden.

4.2.2.4 Duurzaamheid is een substantieel onderdeel van de Utrechtse landbouw

Wat verandert er aan het doel en/of de effecten?

Binnen dit beleidsdoel zijn er geen wijzigingen in de doelrealisatie en/of de effecten.

Wat verandert aan de uitvoering?

In 2021 staat als indicator opgenomen dat 200 eigenaren/ondernemers door de plattelandscoaches worden ondersteund bij het maken van keuzes voor de toekomst van hun bedrijf. In de eerste helft van 2021 hebben 80 deelnemers zich aangemeld, waarmee de verwachting is dat we voor het einde van het jaar zo'n 160 nieuwe aanmeldingen kunnen realiseren, 40 minder dan gepland.

Op de andere opgaven binnen dit beleidsdoel zijn er geen afwijkingen die in deze Zomernota toegelicht dienen te worden.

Welke financiële gevolgen heeft deze verandering?

Het aantal deelnemers dat door de plattelandscoaches wordt begeleid in 2021 blijft achter, waardoor het begrote budget van 2021 niet volledig benut zal worden. Hoewel het project vraaggericht is en we dus geen directe invloed hebben op de deelname, verwachten we voor 2022 een toename in de deelname omdat we najaar 2021 extra gaan inzetten op communicatie. Ook de onzekerheid voor ondernemers door de stikstof- en klimaat- en stikstofproblematiek kan leiden tot extra behoefte aan ondersteuning.

4.2.2.5 Versterken leefbaarheid landelijk gebied

De voortgang van dit beleidsdoel kent geen afwijkingen die in deze Zomernota toegelicht dienen te worden.

4.2.3. Financieel overzicht

Programmaverantwoording	Begroting Voorjaarsrapportage		Bijstellingen		Bijgestelde begroting		Realisatie t/m juni 2021	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
2.1 Het natuurnetwerk (NNN) is robuust (ontwikkeld)	19.975	1.674	-1.840	3.400	18.135	5.074	4.692	-12
2.2 De kwaliteit van de natuur is goed/divers en veerkrachtig	32.952	71	820	872	33.772	943	11.354	7
2.3 De verbinding tussen natuur, mensen en maatschappij is sterk	3.297	0	0	0	3.297	0	2.512	0
2.4 Duurzaamheid is een substantieel onderdeel van de Utrechtse landbouw	6.902	0	-143	0	6.759	0	853	0
2.5 De leefbaarheid van het landelijk gebied is door lokale initiatieven versterkt	462	0	0	0	462	0	182	0
Saldo van het programma	63.588	1.745	-1.163	4.272	62.425	6.017	19.593	-5
	Storting	Onttrek.	Storting	Onttrek.	Storting	Onttrek.	Storting	Onttrek.
Mutaties in de reserves	10.000	13.553	5.685	265	15.685	13.818	10.000	6.000

	Begroting Voorjaarsrapportage	Bijstellingen	Bijgestelde begroting	Realisatie t/m juni 2021
Beslag op de algemene middelen	-58.290	15	-58.275	-23.598

Bijstellingen per reserve	Storting	Onttrekking
Reserve Landelijk gebied	5.685	-4.055
Reserve Realisatiestrategie en Natuurvisie		4.320
Totaal mutaties in reserves	5.685	265

Overzicht aan bijstellingen	Lasten	Baten	Storting	Onttrekking	Type bijstelling
2.1 Het natuurnetwerk (NNN) is robuust (ontwikkeld)					
Subsidieregeling bedrijfsverplaatsing	1.000	-	-	1.000	b. Saldo neutraal
NNN-bijstelling lasten	-2.825	-	1.313	-1.512	b. Saldo neutraal
NNN-bijstelling baten	-	3.400	-	-3.400	b. Saldo neutraal
Prijscompensatie materiële budgetten (naar Programma 3)	-15	-	-	-	b. Saldo neutraal
2.2 De kwaliteit van de natuur is goed/divers en veerkrachtig					
Subsidie stichting Dierenlot	120	-	-	120	b. Saldo neutraal
Start Aanpak biodiversiteit stad en dorp	200	-	-	200	b. Saldo neutraal
N2000/PAS-bijdrage Staatsbosbeheer	-	372	372	-	b. Saldo neutraal
Cofinanciering POP3-subsidies t.l.v. reserve RSN i.p.v. Landelijk gebied	-	-	-	4.000	b. Saldo neutraal
Cofinanciering POP3-subsidies t.l.v. reserve RSN i.p.v. Landelijk gebied	-	-	4.000	-	b. Saldo neutraal
SPUK Programma Natuur	500	500			b. Saldo neutraal
2.3 De verbinding tussen natuur, mensen en maatschappij is sterk					
n.v.t.	-	-	-	-	
2.4 Duurzaamheid is een substantieel onderdeel van de Utrechtse landbouw					
Kasritmewijziging plattelandscoaches	-143	-	-	-143	b. Saldo neutraal
2.5 De leefbaarheid van het landelijk gebied is door lokale initiatieven versterkt					
n.v.t.	-	-	-	-	
Totaal aan bijstellingen in dit programma	-1.163	4.272	5.685	265	

4.2.4 Bijstellingen

Voortgang vertragingsfactor -2%

In dit programma is nog geen invulling gegeven aan de opdracht de 2% vertragingsfactor concreet in te vullen. Bij het opstellen van de slotwijziging zullen we kijken naar de besteding van de totale materiële budgetten en dan besluiten hoe we binnen dit programma invulling kunnen geven aan de vertragingsfactor.

2.1 Het natuurnetwerk (NNN) is robuust (ontwikkeld)

Subsidieregeling bedrijfsverplaatsing	**Lasten + 1.000.000** **Reserve -/- 1.000.000**

Er wordt € 1.000.000 begroot zodat agrarische bedrijven die willen verplaatsen naar een andere locatie ten behoeve van de realisatie van het Natuurnetwerk Nederland subsidie kunnen ontvangen. Dekking vindt plaats door een onttrekking uit de reserve Programma Landelijk Gebied.

Ontwikkeling Natuurnetwerk Nederland – Bijstelling lasten	**Lasten -/- 2.825.000** **Reserve + 1.313.000** **Reserve + 1.512.000**

De lasten voor ontwikkeling Natuurnetwerk Nederland worden bijgesteld naar € 11 mln., een verlaging van € 2.825.000. Reden is achterblijvende realisatie door met name minder grondaankopen en later starten van inrichtingswerkzaamheden. Een nadere toelichting staat onder beleidsdoel 2.1. De begrootte onttrekking uit de reserve Programma Landelijk Gebied wordt verlaagd.

Ontwikkeling Natuurnetwerk Nederland – Bijstelling baten	**Baten + 3.400.000** **Reserve + 3.400.000**

Er worden extra baten begroot in verband met de verwachte verkoop van 4 panden (verwachte opbrengst € 3,4 mln.). Dit leidt tot een lagere onttrekking uit de reserve Programma Landelijk Gebied.

2.2 De kwaliteit van de natuur is goed/divers en veerkrachtig

Subsidie Stichting Dierenlot	**Lasten + 120.000** **Reserve -/- 120.000**

Voor de keten opvang en transport natuurdieren is er jaarlijks structureel € 50.000 beschikbaar. In 2020 zijn we tot een met u afgestemd plan van aanpak gekomen om dit structurele budget in te zetten. Een jaarlijks bedrag van € 40.000 is als subsidie beschikbaar gesteld aan de stichting Dierenlot om een systematiek van cursussen en vouchers op te zetten en uit te voeren. Deze subsidie is voor 4 jaar beschikt. De totale lasten bedragen €160.000

en worden volledig genomen ten tijde van beschikking. €40.000 is opgenomen is in de begroting van 2021. Het verschil (€120.000) zal worden onttrokken uit de reserve Realisatiestrategie Natuurvisie waarna dit gestort zal worden de komende jaren.

Start aanpak biodiversiteit in stad en dorp (BiSD)	**Lasten + 200.000** **Reserve -/- 200.000**

Binnen BiSD wordt in 2021 nog gestart met de eerste projecten dan wel worden lopende projecten voortgezet of afgerond. Naast inzet nieuwe formatie, is financiering nodig voor de afronding van het ontwikkelen van de methodiek pre-Soorten Management Plan (SMP). Het gaat hier om inhuur van externe ecologische en juridische expertise. Daarnaast wordt gestart met projecten rondom natuurinclusief bouwen; zowel met de handreiking voor gemeenten en bouwers en het inrichten van een expert-team natuurinclusief bouwen. Hiervoor wordt € 200.000 onttrokken uit de reserve Realisatiestrategie Natuurvisie.

N2000/PAS- begroten bijdrage Staatsbosbeheer	**Baten + 372.000** **Reserve + 372.000**

Staatsbosbeheer draagt € 372.000 extra bij aan de sanering van twee vuilstorten bij het N2000-gebied Binnenveld. Deze bijdrage wordt met deze bijstelling begroot.

Cofinanciering POP3-subsidies niet grondgebonden maatregelen	**Reserve + 4.000.000** **Reserve -/- 4.000.000**

In 2020 is er, op verzoek van het regiebureau POP, een bedrag van € 4,0 mln. aan Europese middelen van het niet grondgebonden deel van het POP3 programma overgeheveld naar het landelijke budget voor ANLb (agrarisch natuurbeheer). Hierdoor is voor de jaren 2020 t/m 2022 een bedrag van € 4,0 mln. minder nodig aan provinciale middelen voor cofinanciering van het ANLb. Tegelijkertijd ontstaat door de overheveling binnen de provincie Utrecht een tekort bij de provinciale cofinanciering van het niet grondgebonden deel van het POP3 programma van € 4,0 mln. Bij de overheveling is afgesproken dat dit tekort gedekt zal worden uit de (besparing op de) provinciale middelen voor ANLb. Hiervoor zal € 4,0 mln. worden onttrokken uit de reserve Realisatiestrategie Natuurvisie en € 4,0 mln. Worden gestort in de reserve Programma Landelijk Gebied. Het budget voor POP3-subsidies zal worden verhoogd (dekking uit reserve landelijk gebied) zodra er meer provinciale cofinanciering in rekening wordt gebracht.

Programma Natuur (SPUK)	**Lasten + 500.000** **Baten + 500.000**

In 2021 verwachten we van het Rijk een specifieke uitkering van € 4,4 mln. te ontvangen voor de uitvoering van de 1e fase Programma Natuur. Deze gelden worden -conform verslaggevingsregels- op de balans verantwoord. In het resterend deel van dit jaar verwachten we hiervan € 0,5 mln. te besteden aan apparaatskosten (intern; t.b.v. terreinbeherende organisaties en particuliere eigenaren en t.b.v. onderzoek en analyses).

2.4 Duurzaamheid is een substantieel onderdeel van de Utrechtse landbouw

Kasritmewijziging Plattelandscoaches (Programma 2)	**Lasten -/- 143.000** **Reserve + 143.000**

Voor de financiering van plattelandscoaches is in de meerjarenbegroting een totaalbedrag beschikbaar van 3 miljoen euro ter dekking van de materiële lasten. De inschatting is dat de besteding van dit bedrag wijzigt. Voor het jaar 2021 leidt dit tot een verlaging van de lasten van € 286.000 waarvan € 143.000 betrekking heeft op programma 2 Landelijk Gebied. We stellen voor om dit bedrag te storten in de bestemmingsreserve Landelijk Gebied zodat we via de Begroting 2022 dit bedrag weer kunnen inzetten voor de komende jaren.

4.3 Bodem, water en milieu

4.3.1. Voortgang in één oogopslag

3. Bodem, water en milieu	Doen we wat we ons voorgenomen hadden?	Blijven we binnen de planning?	Blijven we binnen budget?
3.1 Waarborgen waterveiligheid en klimaatadaptatie	●	●	●
3.2 Zorgdragen goede zoetwatervoorziening en kwaliteit oppervlaktewater	●	●	●
3.3 Zorgen voor robuust bodem- en grondwatersysteem	●	●	●
3.4 Bijdragen aan gezonde en veilige leefomgeving	●	●	●
3.5 De bodemdaling en broeikasgasuitstoot in het veenweidengebied is verminderd	●	●	●

4.3.2. Beleidsdoelen

4.3.2.1 De waterveiligheid en klimaatadaptatie is gewaarborgd
De voortgang van dit beleidsdoel kent geen afwijkingen die in deze Zomernota toegelicht dienen te worden.

4.3.2.2 De zoetwatervoorziening en het oppervlaktewater zijn van goede kwaliteit
De voortgang van dit beleidsdoel kent geen afwijkingen die in deze Zomernota toegelicht dienen te worden.

4.3.2.3 Het bodem- en grondwatersysteem is schoon en robuust
De voortgang van dit beleidsdoel kent geen afwijkingen die in deze Zomernota toegelicht dienen te worden.

4.3.2.4 De leefomgeving is gezond en veilig
De voortgang van dit beleidsdoel kent geen afwijkingen die in deze Zomernota toegelicht dienen te worden.

4.3.2.5 De bodemdaling en broeikasuitstoot in het veenweidengebied is verminderd
Wat verandert er aan het doel en/of de effecten?
Geen wijzigingen

Wat verandert er aan de uitvoering (hoe sturen we bij: wat gaan we dit jaar meer, minder of anders doen)?
Vanuit het programma Bodemdaling zijn verschillende grote gebiedsprocessen gestart, waar veel hectares grond geschikt zijn voor maatregelen die bodemdaling tegen gaan. Zo is er samen met AVP een afspraak gemaakt voor de aanleg van waterinfiltratiesystemen in Groot Wilnis Vinkeveen en zijn er gebiedsprocessen gestart in Oud Kamerik, Zegveld en Waardassackerpolder. De voorbereiding zijn daar op dit moment volop bezig. Echter dit jaar zal er nog geen daadwerkelijke aanleg gerealiseerd worden. De verwachting is dat de geplande resultaten van het aantal hectares uit de begroting de komende jaren wel wordt behaald incl .het aantal hectares van 2021.

Welke financiële gevolgen heeft de verandering?
Geen wijzigingen

4.3.3. Financieel overzicht

Programmaverantwoording	Begroting Voorjaarsrapportage		Bijstellingen		Bijgestelde begroting		Realisatie t/m juni 2021	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
3.1 De waterveiligheid en klimaatadaptatie is gewaarborgd	2.722	150	-569	0	2.153	150	910	3
3.2 De zoetwatervoorziening en het oppervlaktewater zijn van goede kwaliteit	841	0	88	0	929	0	448	0
3.3 Het bodem- en grondwatersysteem is schoon en robuust	9.330	2.131	0	-737	9.330	1.394	2.113	158
3.4 De leefomgeving is gezond en veilig	15.781	111	136	21	15.917	132	5.975	108
3.5 De bodemdaling en broeikasgasuitstoot in het veenweidengebied is verminderd	7.725	3.000	506	0	8.231	3.000	3.754	7.650
Saldo van het programma	**36.399**	**5.392**	**161**	**-716**	**36.560**	**4.676**	**13.200**	**7.918**
	Storting	**Onttrek.**	**Storting**	**Onttrek.**	**Storting**	**Onttrek.**	**Storting**	**Onttrek.**
Mutaties in de reserves	737	7.099	1.390	1.835	2.127	8.934	0	59

	Begroting Voorjaarsrapportage	Bijstellingen	Bijgestelde begroting	Realisatie t/m juni 2021
Beslag op de algemene middelen	-24.645	-432	-25.077	-5.223

Bijstellingen per reserve	Storting	Onttrekking
Egalisatiereserve Bodemsanering	-737	-737
Reserve Programma Landelijk gebied	0	2.572
Reserve Lastneming Subsidies	2.127	
Totaal mutaties in reserves	**1.390**	**1.835**

Overzicht aan bijstellingen	Lasten	Baten	Storting	Onttrekking	Type bijstelling
3.1 De waterveiligheid en klimaatadaptatie is gewaarborgd					
Grebbedijk en Erfgoeddeal	-289	-	-	-	c. Afwijking saldo
Subsidieregeling en Impulsregeling Klimaatadaptatie	-280	-	-	-	c. Afwijking saldo
3.2 De zoetwatervoorziening en het oppervlaktewater zijn van goede kwaliteit					
AVP-waterkwaliteit - Rietherstel Eem en Eemmeer	88	-	-	88	b. Saldo neutraal
3.3 Het bodem- en grondwatersysteem is schoon en robuust					
Decentralisatieuitkering bodembescherming (naar Algemene middelen)	-	-737	-737	-737	a. Circulaire
3.4 De leefomgeving is gezond en veilig					
Prijscompensatie materiële budgetten (van Programma 2)	9	-	-	-	b. Saldo neutraal
Kasritmewijziging plattelandscoaches	-143	-	-	-143	b. Saldo neutraal
Indexering 2021 VTH-taken	249	-	-	-	b. Saldo neutraal
Externe Veiligheid: Bijdr van Zuid Holland	21	21	-	-	b. Saldo neutraal
3.5 De bodemdaling en broeikasgasuitstoot in het veenweidengebied is verminderd					
Prijscompensatie materiële budgetten (van Programma 2)	6	-	-	-	b. Saldo neutraal
Subsidiering Veenweide Infiltratiesysteem (AVP)	500	-	2.127	2.627	b. Saldo neutraal
Totaal aan bijstellingen in dit programma	**161**	**-716**	**1.390**	**1.835**	

4.3.4 Bijstellingen

Voortgang vertragingsfactor -2%

De vertragingsfactor bedraagt € 406.000. Het programma Bodemsanering verwacht een onderbesteding van € 200.000.

3.1 De waterveiligheid en klimaatadaptatie is gewaarborgd

Grebbedijk en Erfgoeddeal	**Lasten -/- 289.000**

Op 15 juli 2021 hebben wij de samenwerkingsovereenkomst Grebbedijk ondertekend. Als provincie dragen we € 138.000 bij aan de planvormingskosten. Hiervoor verstrekken we een begrotingssubsidie die naar verwachting in 2021 wordt afgegeven. We stellen voor om deze lasten in de begroting op te nemen. Daarnaast is de wens om het ontvangen subsidiebedrag van de Erfgoed deal van € 427.000 over te hevelen naar de begroting van het jaar 2023. Deze gelden zullen immers in dat jaar besteed worden. Per saldo leidt dit tot een verlaging van de begrote lasten in 2021 van € 289.000. De begroting in 2023 zal worden verhoogd met hetzelfde bedrag door een begrotingswijziging op te nemen in de Begroting 2022.

Subsidie- en Impulsregeling Klimaatadaptatie	Lasten -/- 280.000

In de huidige begroting is € 450.000 opgenomen voor het ondersteunen van gemeenten via de Impulsregeling klimaatadaptatie en een eigen subsidieregeling. Onze inschatting is dat € 280.000 daarvan niet zal worden besteed door de late start van subsidieverstrekkingen en minder verzoeken in het kader van de landelijke Impulsregeling Klimaatadaptatie. Het opstellen van een gezamenlijke meerjarige subsidieregeling voor het Programma Klimaatadaptatie, Programma aanpak biodiversiteit én het Aanjaagprogramma Gezonde leefomgeving heeft meer tijd gekost dan voorzien. De inwerkingtreding van deze regeling is voorzien voor oktober 2021. Daardoor kan dus pas laat in het jaar gestart worden met het beoordelen van de eerste aanvragen en subsidieverstrekkingen.
We stellen voor om dit bedrag in 2021 ten gunste van het begrotingssaldo te laten vrijvallen. In de Begroting 2022 zullen wij eenzelfde bedrag als lastenbedrag opvoeren ten laste van het begrotingssaldo van 2022. We verwachten dan namelijk in staat te zijn om dat bedrag te besteden. Naar verwachting zal dat al in januari 2022 het geval zijn.

Er zijn in 2021 drie begrotingssubsidies voorzien in het kader van het Programma Klimaatadaptatie:

- Meerjarig onderzoek klimaatimpactmonitor WUR;
- Meerjarig onderzoek duurzame water- en ecosystemen voor klimaatrobuust stedelijk groen WUR;
- Platform Water Vallei en Eem (bijdrage aan de werkregio klimaatadaptatie).

3.2 De zoetwatervoorziening en het oppervlaktewater zijn van goede kwaliteit

AVP Waterkwaliteit (Rietherstel Eem en Eemmeer)	Lasten + 88.000 Reserve -/- 88.000

In 2021 komt het project Rietherstel Eem en Eemmeer tot uitvoering. We verwachten hieraan € 88.000 te besteden. Dit bedrag is beschikbaar in de reserve Landelijk Gebied. Via de begrotingswijziging stellen we voor om dit bedrag als lastenbudget op te voeren en te onttrekken aan de reserve Landelijk Gebied.

3.3 Het bodem- en grondwatersysteem is schoon en robuust
Zie paragraaf 4.10 voor toelichting.

3.4 De leefomgeving is gezond en veilig

AVP Plattelandscoaches (Programma 3)	Lasten -/- 143.000 Storting + 143.000

Voor de financiering van plattelandscoaches is in de meerjarenbegroting een totaalbedrag beschikbaar van 3 miljoen euro ter dekking van de materiële lasten. De inschatting is dat de besteding van dit bedrag wijzigt. Voor het jaar 2021 leidt dit tot een verlaging van de lasten van € 286.000 waarvan € 143.000 betrekking heeft op programma 3 Bodem, water en milieu. We stellen voor om dit bedrag te storten in de bestemmingsreserve Landelijk Gebied zodat we via de Begroting 2022 dit bedrag weer kunnen inzetten voor de komende jaren.

Indexering 2021 VTH-taken	Lasten + 249.000

Betreft de aanpassing van de VTH-budgetten, met name bij de RUD, met de loon- en prijscompensatie 2021.

Externe Veiligheid	Lasten + 21.000 Baten + 21.000

Voor onze inzet op het terrein van Externe veiligheid ontvangen wij een bijdrage van de provincie Zuid Holland van € 21.000. Deze bijdrage en lasten waren nog niet in de begroting opgenomen.

3.5 De bodemdaling en broeikasgasuitstoot in het veenweidengebied is verminderd

Subsidiering Veenweide Infiltratiesysteem (AVP Bodemdaling)	**Lasten + 500.000** **Reserve + 2.127.000** **Reserve -/- 2.627.000**

Dit betreft een bijstelling in verband met een subsidie aan de Gebiedscoöperatie Groot Wilnis-Vinkeveen voor het nemen van bodemdaling remmende maatregelen in de polders Groot Wilnis-Vinkeveen, Oukoop en Portengen (zie ook Statenbrief 2021RGW130). Het project omvat de aanleg van een veenweide infiltratiesysteem (1.400 ha) en de uitvoer van diverse pilots en praktijkonderzoeken. Het project wordt deels gefinancierd uit middelen voor het project Groot Wilnis-Vinkeveen binnen het programma Agenda Vitaal Platteland (€ 2,627 mln.) en deels uit het Programma Bodemdaling (programma 3, €2 mln.). Dekking van het AVP-deel vindt plaats uit de reserve landelijk gebied. Dit jaar worden de lasten geschat op € 500.000 wat betreft AVP. De rest (€ 2,127 mln.) zal gestort worden in de bestemmingsreserve Lastneming subsidies.

4.4 Energietransitie

4.4.1. Voortgang in één oogopslag

4. Energietransitie	Doen we wat we ons voorgenomen hadden?	Blijven we binnen de planning?	Blijven we binnen budget?
4.1 Inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties in de provincie Utrecht gebruiken minder energie	●	●	●
4.2 De opwekking en beschikbaarheid van duurzame energie in de provincie Utrecht is sterk toegenomen	●	●	●
4.3 De energietransitie is haalbaar, betaalbaar en innovatief	●	●	●
4.4 De Provincie is een geloofwaardige partner in de energietransitie door het goede voorbeeld te geven	●	●	●

4.4.2. Beleidsdoelen

4.4.2.1 Inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties in de provincie Utrecht gebruiken minder energie
Wat verandert er aan het doel en/of de effecten?
Geen wijzigingen

Wat verandert er aan de uitvoering (hoe sturen we bij: wat gaan we dit jaar meer, minder of anders doen)?
Vanuit het programma energietransitie ondersteunen we gemeenten, woningcorporaties, energiecoöperaties en bewonerscollectieven bij de ontwikkeling en uitvoering van (inclusieve) collectieve aanpakken voor de verduurzaming van wijken en buurten. We zijn hierbij afhankelijk van initiatieven uit het veld (met name gemeenten). De ontwikkeling hiervan gaat minder snel dan verwacht. Ook is er sprake van initiatieven die door gebrek aan cofinanciering vanuit het Rijk nu niet door kunnen gaan. Hierdoor ontstaat vertraging bij de inzet van onze middelen.

Welke financiële gevolgen heeft de verandering?
Zie toelichting bij 4.4.4

4.4.2.2 De opwekking en beschikbaarheid van duurzame energie in de provincie Utrecht is sterk toegenomen
De voortgang van dit beleidsdoel kent geen afwijkingen die in deze Zomernota toegelicht dienen te worden.

4.4.2.3 De energietransitie is haalbaar, betaalbaar en innovatief
Zie toelichting bij 4.4.2.1

4.4.2.4 De Provincie is een geloofwaardige partner in de energietransitie door het goede voorbeeld te geven
De voortgang van dit beleidsdoel kent geen afwijkingen die in deze Zomernota toegelicht dienen te worden.

4.4.3. Financieel overzicht

Programmaverantwoording	Begroting Voorjaarsrapportage		Bijstellingen		Bijgestelde begroting		Realisatie t/m juni 2021	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
4.1 Inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties in de provincie Utrecht gebruiken minder energie	3.885	0	-450	0	3.435	0	1.258	0
4.2 De opwekking en beschikbaarheid van duurzame energie in de provincie Utrecht is sterk toegenomen	4.173	0	-250	0	3.923	0	1.862	0
4.3 De energietransitie is haalbaar, betaalbaar en innovatief	2.289	0	-1.300	0	989	0	0	0
4.4 De Provincie is een geloofwaardige partner in de energietransitie door het goede voorbeeld te geven	87	0	0	0	87	0	44	0
Saldo van het programma	10.434	0	-2.000	0	8.434	0	3.163	0
	Storting	Onttrek.	Storting	Onttrek.	Storting	Onttrek.	Storting	Onttrek.
Mutaties in de reserves	0	177	2.000	-177	2.000	0	0	0

	Begroting Voorjaarsrapportage	Bijstellingen	Bijgestelde begroting	Realisatie t/m juni 2021
Beslag op de algemene middelen	-10.257	-177	-10.434	-3.163

Bijstellingen per reserve	Storting	Onttrekking
Bestemmingsreserve Energietransitie	2.000	
Reserve Projecten		-177
Totaal mutaties in reserves	2.000	-177

Overzicht aan bijstellingen	Lasten	Baten	Storting	Onttrekking	Type bijstelling
4.1 Inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties in de provincie Utrecht gebruiken minder energie					
Vertraging gemeentelijke aanpakken voor de verduurzaming van wijken	-450	-	450	-	b. Saldo neutraal
4.2 De opwekking en beschikbaarheid van duurzame energie in de provincie Utrecht is sterk toegenomen					
Subsidieaanvragen voor opwekking	-250	-	250	-	b. Saldo neutraal
4.3 De energietransitie is haalbaar, betaalbaar en innovatief					
Subsidieaanvragen voor haalbare, betaalbare en innovatieve energietransitie	-500	-	500	-	b. Saldo neutraal
Initiatieven die door gebrek aan cofinanciering vanuit het Rijk vertragen	-800		800		b. Saldo neutraal
Onttrekking projectreserve Energieagenda via programma 8. Economie	-	-		-177	b. Saldo neutraal
4.4 De Provincie is een geloofwaardige partner in de energietransitie door het goede voorbeeld te geven					
n.v.t.	-	-	-	-	
Totaal aan bijstellingen in dit programma	-2.000	-	2.000	-177	

4.4.4 Bijstellingen

Voortgang vertragingsfactor -2%
Het effect van de vertragingsfactor in dit programma is € 134.000. Bij het opstellen van de slotwijziging zullen we op basis van de besteding van de totale materiële budgetten aangeven hoe we binnen dit programma invulling geven aan de vertragingsfactor.

4.1 Inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties in de provincie Utrecht gebruiken minder energie

Vertraging gemeentelijke aanpakken voor de verduurzaming van wijken	**Lasten -/- 450.000** **Reserve + 450.000**

Vanuit het programma energietransitie ondersteunen we gemeenten, woningcorporaties, energiecoöperaties en bewonerscollectieven bij de ontwikkeling en uitvoering van (inclusieve) collectieve aanpakken voor de verduurzaming van wijken en buurten. We zijn hierbij afhankelijk van initiatieven uit het veld (met name gemeenten). De ontwikkeling hiervan gaat minder snel dan verwacht. Ook is er sprake van initiatieven die door gebrek aan cofinanciering vanuit het Rijk nu niet door kunnen gaan. Hierdoor ontstaat vertraging bij de inzet van middelen via de Uitvoeringsverordening Subsidies Energietransitie (USET). Middels deze bijstelling wordt er € 450.000 gestort in de bestemmingsreserve ter dekking van subsidies in de periode 2022-2024.

4.2 De opwekking en beschikbaarheid van duurzame energie in de provincie Utrecht is sterk toegenomen

Subsidieaanvragen voor opwekking	**Lasten -/- 250.000** **Reserve + 250.000**

Zie toelichting bij 4.1 subsidieaanvragen voor besparen. Middels deze bijstelling wordt er € 250.000 gestort in de bestemmingsreserve ter dekking van subsidies in de periode 2022-2024.

4.3 De energietransitie is haalbaar, betaalbaar en innovatief

Subsidieaanvragen voor haalbare, betaalbare en innovatieve energietransitie	**Lasten -/- 500.000** **Reserve + 500.000**

Zie toelichting bij 4.1 subsidieaanvragen voor besparen. Middels deze bijstelling wordt er € 500.000 gestort in de bestemmingsreserve ter dekking van subsidies in de periode 2022-2024.

Initiatieven die door gebrek aan cofinanciering vanuit het Rijk vertragen	**Lasten -/- 800.000** **Reserve + 800.000**

Zie toelichting bij 4.1 subsidieaanvragen voor besparen. Middels deze bijstelling wordt er € 800.000 gestort in de bestemmingsreserve ter dekking van subsidies in de periode 2022-2024.

Onttrekking projectreserve Energieagenda via programma 8. Economie	**Reserve -/- 177.000**

Bij vaststelling van de jaarstukken 2020 is besloten om uit de projectreserve Energieagenda een bedrag te onttrekken van in totaal € 177.000, opgebouwd uit € 82.000 ter dekking van in 2020 gemaakte kosten en € 95.000 vrijval. Ten behoeve van een consistente presentatie van het meerjarenbeeld dient deze onttrekking gepresenteerd te worden in programma 8. Economie in plaats van het programma 4. Energietransitie. Dit betreft dus een zuiver administratief-technische aanpassing.

4.5 Bereikbaarheid I – Algemeen

4.5.1. Voortgang in één oogopslag

5. Bereikbaarheid I	Doen we wat we ons voorgenomen hadden?	Blijven we binnen de planning?	Blijven we binnen budget?
5.1 Het provinciale netwerk is sterk	●	●	●
5.2 Knooppunten hebben een hoge kwaliteit en bieden een grote diversiteit van reisvoorzieningen	●	●	●
5.3 Alle belangrijke werklocaties, middelbare scholen en knooppunten zijn veilig, comfortabel en snel bereikbaar per fiets, waarbij de rol van de fiets in modal shift toeneemt	●	●	●
5.4 Het aantal verkeersdoden en ernstig gewonden is laag	●	●	●
5.5 Het kwaliteitsnetgoederenvervoer is op orde en sluit goed aan op de behoeften van gebruikers	●	●	●
5.6 Negatieve effecten van mobiliteit op de kwaliteit van de leefomgeving zijn laag	●	●	●
5.7 De vraag naar en het aanbod van mobiliteit is goed op elkaar afgestemd	●	●	●
5.8 Verkenningen naar en regionale programma's over een goede bereikbaarheid per fiets, openbaar vervoer en auto in een gezonde en verkeersveilige omgeving zijn uitgevoerd met daarbij monitoring van het mobiliteitsprogramma en indicatoren	●	●	●

4.5.2. Beleidsdoelen

4.5.2.1 Het provinciale netwerk is sterk
De voortgang van dit beleidsdoel kent geen afwijkingen die in deze Zomernota toegelicht dienen te worden.

4.5.2.2 Knooppunten hebben een hoge kwaliteit en bieden een grote diversiteit van reisvoorziening
De voortgang van dit beleidsdoel kent geen afwijkingen die in deze Zomernota toegelicht dienen te worden.

4.5.2.3 Alle belangrijke werklocaties, middelbare scholen en knooppunten zijn veilig, comfortabel en snel bereikbaar per fiets, waarbij de rol van de fiets in modal shift toeneemt
De voortgang van dit beleidsdoel kent geen afwijkingen die in deze Zomernota toegelicht dienen te worden.

4.5.2.4 Het aantal verkeersdoden en ernstig gewonden is laag

Wat verandert er aan het doel en/of de effecten?
Door corona is het verkeersbeeld dermate veranderd dat dit ook effect heeft op de verkeersveiligheidscijfers. Of dit ook meerjarig effect heeft is nu nog onduidelijk. Voorlopig lijkt het erop dat minder reizen ook tot iets minder slachtoffers heeft geleid. We komen dus dichter bij het doel door deze externe omstandigheden terwijl we tegelijkertijd minder maatregelen hebben kunnen realiseren dan gepland. We doen daarmee niet geheel wat we ons hadden voorgenomen, blijven daardoor niet binnen de planning en benutten minder budget.

Wat verandert er aan de uitvoering (hoe sturen we bij: wat gaan we dit jaar meer, minder of anders doen)?
Door corona zijn de (basis)scholen, middelbare scholen en kinderopvang lange tijd gesloten geweest. Dit betekent dat onze educatie pakketten voor verkeerseducatie niet zijn afgenomen. De verwachting is dat we daarom dit jaar minder budget op het vlak van educatie en voorlichting nodig hebben. Ditzelfde geldt voor handhavingsactiviteiten. De prioriteit van de politie heeft afgelopen tijd op andere zaken gelegen dan op verkeersveiligheid. Daarnaast is er een grote kans dat de geplande BOB-campagne geen doorgang vindt vanwege corona. Daarnaast is de uitvoeringsverordening mobiliteit op het deel verkeersveiligheid onderbenut. Gezien de benodigde inspanning die gemeenten moeten leveren om aanvragen te doen (o.a. verkrijgen van eigen bijdragen van 50%, vaak via besluit Raad) is de inschatting dat het begrote bedrag voor 2021 niet geheel wordt benut.

Welke financiële gevolgen heeft de verandering?
In 2021 zal er minder worden besteed aan educatie en handhaving. Wat betreft de bijdragen is de verwachting dat dit in latere jaren wordt ingelopen en daarom de totale 10 mln. over de looptijd van het uitvoeringsprogramma verkeersveiligheid volledig wordt benut. We stellen daarom voor om in 2021 de begroting met € 900.000 te

verlagen en dit toe te voegen in de begroting 2022 via de reserve Mobiliteitsprogramma. Zie ook de financiële bijstelling Cofinanciering impulsgelden Verkeersveiligheid.

4.5.2.5 Het kwaliteitsnetgoederenvervoer is op orde en sluit goed aan op de behoeften van gebruikers
De voortgang van dit beleidsdoel kent geen afwijkingen die in deze Zomernota toegelicht dienen te worden.

4.5.2.6 Negatieve effecten van mobiliteit op de kwaliteit van de leefomgeving zijn laag
De voortgang van dit beleidsdoel kent geen afwijkingen die in deze Zomernota toegelicht dienen te worden.

4.5.2.7 De vraag naar en het aanbod van mobiliteit is goed op elkaar afgestemd
De voortgang van dit beleidsdoel kent geen afwijkingen die in deze Zomernota toegelicht dienen te worden.

4.5.2.8 Verkenningen naar en regionale programma's over een goede bereikbaarheid per fiets, openbaar vervoer en auto in een gezonde en verkeersveilige omgeving zijn uitgevoerd met daarbij monitoring van het mobiliteitsprogramma en indicatoren
De voortgang van dit beleidsdoel kent geen afwijkingen die in deze Zomernota toegelicht dienen te worden.

4.5.3. Financieel overzicht

Programmaverantwoording	Begroting Voorjaarsrapportage		Bijstellingen		Bijgestelde begroting		Realisatie t/m juni 2021	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
5.1 Het provinciale netwerk is sterk	34.451	1.654	-1.282	-201	33.169	1.453	8.772	652
5.2 Knooppunten hebben een hoge kwaliteit en bieden een grote diversiteit van reisvoorzieningen	2.082	0	-2.970	0	-888	0	-2.396	0
5.3 Alle belangrijke werklocaties, middelbare scholen en knooppunten zijn veilig, comfortabel en	24.917	0	-3.094	253	21.823	253	3.860	253
5.4 Het aantal verkeersdoden en ernstig gewonden is laag	5.407	0	-900	0	4.507	0	1.107	0
5.5 Het kwaliteitsnet goederenvervoer is op orde en sluit goed aan op de behoeften van gebruikers	1.220	0	59	59	1.279	59	294	0
5.6 Negatieve effecten van mobiliteit op de kwaliteit van leefomgeving zijn laag	1.917	0	0	0	1.917	0	283	0
5.7 De vraag naar en het aanbod van mobiliteit is goed op elkaar afgestemd	3.137	0	-200	0	2.937	0	691	11
5.8 Verkenningen naar en regionale programma's over goede bereikbaarheid per fiets, openbaar vervoer en auto in een gezonde en verkeersveilige omgeving zijn uitgevoerd met daarbij monitoring van het mobiliteitsprogramma en indicatoren	14.401	0	-13.364	0	1.037	0	1.267	0
Saldo van het programma	87.532	1.654	-21.751	111	65.781	1.765	13.879	916
	Storting	Onttrek.	Storting	Onttrek.	Storting	Onttrek.	Storting	Onttrek.
Mutaties in de reserves	3.184	99.408	9.505	1.734	12.689	101.142	1.702	80.238

	Begroting Voorjaarsrapportage	Bijstellingen	Bijgestelde begroting	Realisatie t/m juni 2021
Beslag op de algemene middelen	10.346	14.091	24.437	65.573

Bijstellingen per reserve	Storting	Onttrekking
Reserve Beheer en onderhoud (vaar)wegen		445
Reserve Mobiliteitsprogramma UVP 2019-2023	4.950	-450
Reserve Mobiliteitsprogramma Overig	4.555	1.739
Totaal mutaties in reserves	9.505	1.734

Overzicht aan bijstellingen	Lasten	Baten	Storting	Onttrekking	Type bijstelling
5.1 Het provinciale netwerk is sterk					
Actualisatie en verfijning budgetten (zie Overzicht Overhead)	76	-	-	-	b. Saldo neutraal
Actualisatie beheer en onderhoud wegen en vaarwegen	244	-201	-	445	b. Saldo neutraal
UVP Smart mobility onderbesteding	200	-	-	-	b. Saldo neutraal
Actualisatie Kapitaallasten Wegen	-1.252	-	-	-	c. Afwijking saldo
Balans afwikkelverschillen	-550	-	-	-	c. Afwijking saldo
5.2 Knooppunten hebben een hoge kwaliteit en bieden een grote diversiteit van reisvoorzieningen					
Reserve Mobiliteitsprogramma / Stationsgebied Driebergen-Zeist	-2.970	-	-	-2.970	b. Saldo neutraal
5.3 Alle belangrijke werklocaties, middelbare scholen en knooppunten zijn veilig, comfortabel en snel bereikbaar per fiets, waarbij de rol van de fiets in modal shift toeneemt					
Bijstelling UVP Fiets	-4.500	-	4.500	-	b. Saldo neutraal
Reserve Mobiliteitsprogramma / Oude projecten	1.406	253	-	1.153	b. Saldo neutraal
5.4 Het aantal verkeersdoden en ernstig gewonden is laag					
Cofinanciering impulsgelden UVP Verkeersveiligheid	-900	-	450	-450	b. Saldo neutraal
5.5 Het kwaliteitsnet goederenvervoer is op orde en sluit goed aan op de behoeften van gebruikers					
Bijdrage EU "reNEWable green Hydrogen for TranSport"	59	59	-	-	b. Saldo neutraal
5.6 Negatieve effecten van mobiliteit op de kwaliteit van leefomgeving zijn laag					
n.v.t.	-	-	-	-	
5.7 De vraag naar en het aanbod van mobiliteit is goed op elkaar afgestemd					
UVP Smart mobility onderbesteding	-200	-	-	-	b. Saldo neutraal
5.8 Verkenningen naar en regionale programma's over goede bereikbaarheid per fiets, openbaar vervoer en auto in een gezonde en verkeersveilige omgeving zijn uitgevoerd met daarbij monitoring van het mobiliteitsprogramma en indicatoren					
Reserve Mobiliteitsprogramma / Oude projecten	681	-	-	681	b. Saldo neutraal
Reserve Mobiliteitsprogramma / Regionale programma's	-14.045	-	4.555	-9.490	b. Saldo neutraal
Reserve Mobiliteitsprogramma / Vrijval reservering A12-Salto t.g.v. saldireserve	-	-	-	12.365	c. Afwijking saldo
Totaal aan bijstellingen in dit programma	**-21.751**	**111**	**9.505**	**1.734**	

4.5.4. Bijstellingen

Voortgang vertragingsfactor -2%

In dit programma is deels invulling gegeven aan de opdracht de 2% vertragingsfactor concreet in te vullen. Zie ook de bijstelling UVP Smart Mobility.

5.1 Het provinciale netwerk is sterk

Actualisatie en verfijning budgetten	**Lasten + 76.000**

Begin dit jaar hebben we binnen het domein Bedrijfsvoering de budgetten verfijnd. Hierbij zijn onder andere de budgetten met betrekking tot het onderhoud van de steunpunten Huis ter Heide en De Meern geactualiseerd. Zie ook de toelichting in programma 9. Bestuur en 10. Overzicht Overhead.

Actualisatie Beheer en onderhoud wegen en vaarwegen	**Lasten + 244.000** **Baten -/- 201.000** **Reserve -/- 445.000**

Het meerjarig onderhoudsplan Mobiliteit 2021-2024 is ten tijde van de begroting 2021 geactualiseerd. Het budget voor de vaste en variabele onderhoudslasten bedraagt in 2021 € 23,7 mln., waarvan € 14,586 mln. voor het variabele deel.

In 2020 zijn niet alle onderhoudswerkzaamheden gerealiseerd. Deze werkzaamheden worden alsnog in 2021 uitgevoerd. Het benodigde budget hiervoor is € 2,967 mln. Daarnaast blijkt uit de prognose tot eind 2021 dat er naar verwachting € 1,514 mln. meer wordt uitgegeven. De totale lasten voor het variabele onderhoud wegen en vaarwegen komen hiermee op € 19,067 mln.

Omdat de praktijk uitwijst dat het vaak niet lukt om alle werkzaamheden ook daadwerkelijk te realiseren is het voorstel om 80% van de budgetbehoefte nu op te nemen in de begroting. Dit betekent dat we nu een bedrag begroten voor variabel onderhoud van € 15,254 mln. in 2021. Rekening houdend met aangepaste bijdragen van derden is hiervoor is nog een extra onttrekking uit de reserve Beheer en onderhoud (vaar)wegen nodig van € 0,445 mln.

Invulling 2% vertragingsfactor	Lasten + 200.000

In het UVP Smart Mobility wordt naar verwachting € 200.000 minder besteed. Dit komt doordat verschillende projecten binnen multimodaal sturen zijn overgeheveld naar het regionaal programma multimodaal verkeersmanagement (MUVM) en het opzetten van de databibliotheek met eigen personeel is gelukt in plaats van aanbesteding. Ook zullen er, door de vertraging bij het bouwen van het verkeersmodel, enkele uitgaven niet meer in 2021 plaatsvinden. We verwachten dat de uitgaven passen binnen de begroting van 2022. We stellen voor deze verwachting onderbesteding te gebruiken om de 2% vertragingsfactor deels in te vullen.

Actualisatie kapitaallasten Wegen	Lasten -/- 1.252.000

In de oorspronkelijke begroting hadden we rekening gehouden met € 3,363 mln. aan kapitaallasten. In het jaar 2020 hebben we echter minder bestedingen gerealiseerd op de investeringsprojecten, zoals ook toegelicht in de jaarstukken 2020. Als gevolg van die lagere bestedingen hebben we ook lagere kapitaallasten, namelijk € 2,111 mln. We stellen voor om het verschil van € 1,252 mln. vrij te laten vallen ten gunste van het begrotingssaldo.

Balans afwikkelverschillen	Lasten -/- 550.000

In het eerste halfjaar van 2021 hebben wij, in het kader van de periodieke afsluiting van de administratie, de verschillende balansrekeningen en de daarop opgenomen bedragen grondig doorgenomen. Daaruit is naar voren gekomen dat een bedrag van € 550.000 als 'Nog te betalen is verantwoord voor diverse projecten waaronder het project Driebergen Zeist. Maar vanuit de huidige inzichten zijn deze verplichtingen niet meer aanwezig waardoor de bedragen vrij kunnen vallen. We stellen voor om dit bedrag in 2021 te laten vrijvallen ten gunste van het begrotingssaldo.

5.2 Knooppunten hebben een hoge kwaliteit en bieden een grote diversiteit van reisvoorzieningen

Reserve Mobiliteitsprogramma / Stationsgebied Driebergen-Zeist	Lasten -/- 2.970.000 Reserve + 2.970.000

In het eerste halfjaar van 2021 hebben wij het project Stationsgebied Driebergen-Zeist financieel administratief afgewikkeld. Daarbij zijn wij tot de conclusie gekomen dat een hiermee samenhangende balanspost van € 2,97 mln. betrekking heeft op de bestemmingsreserve Mobiliteitsprogramma. Om dit op de juiste wijze te presenteren wordt voorgesteld om het op de balans opgenomen bedrag te laten vrijvallen ten gunste van de exploitatie (opbrengst) en dit vervolgens als negatieve onttrekking te storten in de reserve Mobiliteitsprogramma. Op deze wijze wordt aan de oorspronkelijke gedachte van de administratieve verwerking invulling gegeven.

5.3 Alle belangrijke werklocaties, middelbare scholen en knooppunten zijn veilig, comfortabel en snel bereikbaar per fiets, waarbij de rol van de fiets in model shift toeneemt

Bijstelling UVP Fiets	Lasten -/- 4.500.000 Reserve + 4.500.000

In de meerjarenbegroting is op basis van het uitvoeringsprogramma Fiets (UVP Fiets) meerjarig budget opgenomen voor de realisatie van snelfietsroutes. Nu de diverse snelfietsroutes worden uitgewerkt en in realisatie gaan worden de daadwerkelijke planning en het bestedingsritme over de jaren heen duidelijker. Het bestedingsritme wordt mede bepaald door de rol die we nemen op de diverse onderdelen van de snelfietsroutes. Zo voert de provincie een aantal projecten in mandaat uit. Daarnaast is het bestedingsritme van de snelfietsroutes geactualiseerd op basis van de nieuwe verslagregels voor meerjarige projectsubsidies die het grensbedrag van € 1,4 mln. te boven gaan. We hanteren in het bestedingsritme nu de afspraken zoals vastgelegd in de uitvoeringsovereenkomsten van een snelfietsroute met de wegbeheerders (60% bij aanvang, 30% bij realisatie, 10% bij afronding). Door deze twee effecten is duidelijk dat meerjarig hetzelfde budget benodigd is voor realisatie van de snelfietsroutes, maar dat verdeling over de jaren anders wordt. Concreet houdt dit in dat in 2021 € 3,3 mln. minder budget nodig is, maar dat dit naar verwachting in 2022 nodig is.

In het BO MIRT 2020 is de afspraak gemaakt dat Rijk en regio gezamenlijk investeren in de realisatie van nieuwe fietsenstallingen bij 9 stations in de provincie en daarnaast een bijdrage leveren aan de planstudiekosten voor 3

stations (met als doel hier ook extra stallingsplekken te realiseren). Rijk draagt vanuit Klimaatakkoordgelden maximaal 40% bij en provincie maximaal 60% van de totale kosten. In de begroting was de provinciale bijdrage opgenomen in de jaarschijf 2021. Aan de regeling vanuit het Klimaatakkoord was echter nog geen planning noch capaciteit gekoppeld en geregeld bij de uitvoerende partij (ProRail). Inmiddels is dit geregeld en staat de realisatie van 3.700 stallingsplekken in de planning, maar zal de uitvoering naar de komende 2 jaar doorschuiven. Concreet houdt dit in dat in 2021 €1,2 mln. minder provinciaal budget nodig is, maar dat dit in 2023 nodig is.
Voorgesteld wordt om het budget in 2021 met € 4,5 mln. te verlagen en door te schuiven naar 2022 (€ 3,3 mln.) en 2023 (€ 1,2 mln.) via de reserve Mobiliteitsprogramma.

Reserve Mobiliteitsprogramma / Oude projecten	**Lasten + 1.406.000** **Baten + 253.000** **Reserve -/- 1.153.000**

Oude projecten
De uitvoering van de projecten die worden gedekt vanuit de reserve Mobiliteitsprogramma, onderdeel 2014-2018 vindt voortvarend plaats. Dat betekent dat de begroting 2021 op basis van de verwachte realisatie met € 1,.406 mln. dient te worden opgehoogd. Daarnaast wordt er in 2021 een baat van € 0,253 mln. verwacht.

5.4 Het aantal verkeersdoden en ernstig gewonden is laag

Cofinanciering impulsgelden Verkeersveiligheid	**Lasten -/- 900.000** **Reserve + 900.000**

Als provincie Utrecht streven we naar een structurele daling van het aantal verkeersslachtoffers. In dat licht stelt de provincie Utrecht samen met de regio het Regionale Uitvoeringsagenda Verkeersveiligheid (RUA) op. Deze Uitvoeringsagenda wordt in het Utrechts Verkeer- en Vervoer Beraad (UVVB) van 11 oktober 2021 bestuurlijk vastgesteld en dient als opstap voor wegbeheerders om in 2022 en verder concreet te investeren in verkeersveiligheid. Het Rijk ondersteunt deze aanpak via de specifieke uitkering ‘Impulsgelden Verkeersveiligheid’. Jaarlijks maakt het Rijk € 50 mln. vrij voor cofinanciering van de maatregelen. Wegbeheerders kunnen ook bij de provincie aankloppen voor cofinanciering. Dit betekent dat we aansturen op minimale belasting van de gemeentelijke middelen door gemeenten de mogelijkheid te bieden beide subsidiemogelijkheden te stapelen. Kortom; de subsidiemogelijkheden vergroten de kans op realisatie van de maatregelen uit de Regionale Uitvoeringsagenda Verkeersveiligheid en dragen direct bij aan het beleidsdoel om het aantal verkeersslachtoffers terug te dringen. Omdat de Rijksbijdrage pas in 2022 beschikbaar komt, sturen gemeenten dit jaar aan op investeringen in 2022 en verder. Om hierop aan te kunnen sluiten stellen wij voor het kasritme voor 2021 aan te passen en een bedrag van € 900.000 over te hevelen naar 2022 via de reserve Mobiliteitsprogramma. De begrote onttrekking in 2021 van € 450.000 vervalt hierdoor en in plaats daarvan vindt er een storting van € 450.000 plaats.

5.5 Het kwaliteitsnet goederenvervoer is op orde en sluit goed aan op de behoeften van gebruikers

Bijdrage EU “reNEWable green Hydrogen for TranSport”	**Lasten + 59.000** **Baten + 59.000**

Vanuit Europa is er een subsidiebeschikking ontvangen van € 0,534 mln. voor de komende 4,5 jaar voor het project “reNEWable green Hydrogen for TranSport “. Voor 2021 bedraagt de ontvangst € 59.000. We stellen voor om dit bedrag en de daarmee corresponderende lasten in de begroting op te nemen.

5.7 De vraag naar en het aanbod van mobiliteit is goed op elkaar afgestemd

UVP Smart Mobility onderbesteding	**Lasten -/- 200.000**

In het UVP Smart Mobility wordt naar verwachting €200.000 minder besteed. Dit komt doordat verschillende projecten binnen multimodaal sturen zijn overgeheveld naar het regionaal programma multimodaal verkeersmanagement (MUVM) en het opzetten van de databibliotheek met eigen personeel is gelukt in plaats van aanbesteding. Ook zullen er, door de vertraging bij het bouwen van het verkeersmodel, enkele uitgaven niet meer in 2021 plaatsvinden. We verwachten dat de uitgaven passen binnen de begroting van 2022. We stellen voor deze verwachting onderbesteding te gebruiken om de 2% vertragingsfactor deels in te vullen.

5.8 Verkenningen naar en regionale programma's over goede bereikbaarheid per fiets, openbaar vervoer en auto in een gezonde en verkeersveilige omgeving zijn uitgevoerd met daarbij monitoring van het mobiliteitsprogramma en indicatoren

Reserve Mobiliteitsprogramma	**Lasten -/- 13.364.000** **Reserve + 999.000**

Oude projecten
De uitvoering van de projecten die worden gedekt vanuit de reserve Mobiliteitsprogramma, onderdeel 2014-2018 vindt voortvarend plaats. Dat betekent dat de begroting 2021 op basis van de verwachte realisatie met € 0,681 mln. dient te worden opgehoogd.

Regionale programma's
Daarnaast worden ook de Regionale programma's via de reserve Mobiliteitsprogramma gefinancierd. Veel van de uitgaven hiervoor vinden in de toekomst plaats. Bij de actualisatie voor 2021 is het kasritme naar beneden bijgesteld tot € 4.576.000. Dit bestaat uit de volgende onderdelen:

- No Regret maatregelen à € 4.206.000;
- Versterken KTA à € 250.000; en
- Ontwikkelbeeld Amersfoort à € 120.000.

Voor de No Regret maatregelen wordt een decentralisatie bijdrage van het Rijk verwacht van € 8.121.000.

Alle bijstellingen, samen met de verwachte bijdrage van het Rijk, zorgen ervoor dat er per saldo een bedrag van € 4.555.000 wordt gestort ten behoeve van de No Regret maatregelen in de toekomstige jaren.

Vrijval reservering A12-Salto fase 2 t.g.v. saldireserve
Met de statenbrief 2021MM81 bent u geïnformeerd over de bereikbaarheid in het Kromme Rijn Gebied. Uit een uitgevoerde netwetwerkanalyse blijkt dat, zonder aanpassing van het hoofdwegennet, de onderzochte infrastructurele maatregelen onvoldoende toekomst vast zijn. Om de bereikbaarheid te verbeteren zal een stevige en structurele netwerkoplossing nodig zijn. Eén van die maatregelen betreft de aansluiting op het hoofdwegennet Houten Oost van de N421 op de A12 in oostelijke richting. Ondanks de bestuurlijke wil van de betrokkenen om de bereikbaarheid van het Kromme Rijn Gebied te verbeteren, hebben de partijen geconstateerd dat de reservering voor A12-Salto fase 2 van € 12.365.000 onvoldoende is om een ¾-aansluiting bij Houten Oost te realiseren. Als gevolg van deze conclusie, is een vervolgtraject bepaald. De gemeenten Bunnik, Houten en de provincie zetten zich in om de resultaten en conclusies van deze studie in te brengen in de Mobiliteitsstrategie 2040, die in samenspraak met het Rijk volgt uit het in het bestuurlijk overleg Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (MIRT) vastgestelde MIRT-onderzoek U Ned.

Voorgesteld wordt om de reservering voor A12-Salto fase 2 van € 12,365 mln. uit de Verkeersaanpak Bunnik-Houten (Maart 2015 /2015MME49) uit de reserve Mobiliteitsprogramma vrij te laten vallen en te storten in de saldireserve (Algemene reserve).

4.6 Bereikbaarheid II - Openbaar Vervoer

4.6.1. Voortgang in één oogopslag

6. Bereikbaarheid II	Doen we wat we ons voorgenomen hadden?	Blijven we binnen de planning?	Blijven we binnen budget?
6.1 OV-reizigers zijn tevreden en het openbaar vervoer is efficiënt ingericht			

4.6.2. Beleidsdoelen

4.6.3 Financieel overzicht

Programmaverantwoording	Begroting Voorjaarsrapportage		Bijstellingen		Bijgestelde begroting		Realisatie t/m juni 2021	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
6.1 OV-reizigers zijn tevreden en het openbaar vervoer is efficiënt ingericht	162.795	22.448	29.344	48.430	192.139	70.878	57.602	8.413
Saldo van het programma	162.795	22.448	29.344	48.430	192.139	70.878	57.602	8.413
	Storting	Onttrek.	Storting	Onttrek.	Storting	Onttrek.	Storting	Onttrek.
Mutaties in de reserves	5.670	10.214	5.977	-531	11.647	9.683	5.487	6.216

	Begroting Voorjaarsrapportage	Bijstellingen	Bijgestelde begroting	Realisatie t/m juni 2021
Beslag op de algemene middelen	-135.803	12.578	-123.225	-48.460

Bijstellingen per reserve	Storting	Onttrekking
Reserve OV Concessie	5.977	-1.823
Reserve kapitaallasten Uithoflijn		-646
Reserve Beheer en onderhoud OV assets		1.938
Totaal mutaties in reserves	5.977	-531

Overzicht aan bijstellingen	Lasten	Baten	Storting	Onttrekking	Type bijstelling
6.1 OV-reizigers zijn tevreden en het openbaar vervoer is efficiënt ingericht					
Rijksbijdrage Projecten verkeer en vervoer	-	4.950	-	-	a. Circulaire
OV Bijdrage Rijk	43.964	43.964	-	-	b. Saldo neutraal
Concessie OV	-7.000	-	5.177	-1.823	b. Saldo neutraal
Proef gratis OV voor ouderen	-800	-	800	-	b. Saldo neutraal
Bijstelling MOP OV	1.938	-	-	1.938	b. Saldo neutraal
Kapitaallasten OV	-8.758	-	-	-646	c. Afwijking saldo
Lagere huuropbrengst busstalling	-	-484	-	-	c. Afwijking saldo
Totaal aan bijstellingen in dit programma	29.344	48.430	5.977	-531	

4.6.4 Bijstellingen

Voortgang vertragingsfactor -2%
In dit programma is nog geen invulling gegeven aan de opdracht de 2% vertragingsfactor concreet in te vullen.

6.1 OV-reizigers zijn tevreden en het openbaar vervoer is efficiënt ingericht

Rijksbijdrage Projecten verkeer en vervoer	**Baten + 4.950.000**

Sinds de overdracht van de SUNIJ lijn van het Rijk naar het BRU verstrekt het Rijk een bijdrage voor het beheer en onderhoud van de lijn aan, destijds het BRU en nu, de provincie Utrecht. Dit bedrag van € 4,95 mln. is de laatste jaren ontvangen als een decentralisatie uitkering als onderdeel van het provinciefonds. Het werd daardoor als ontvangst verantwoord bij de Algemene middelen.

In de meicirculaire 2021 is aangegeven dat deze Decentralisatie uitkering Projecten verkeer en vervoer wordt omgezet in een specifieke uitkering. Deze wijziging heeft tot gevolg dat de opbrengst in het programma 6 Bereikbaarheid II- OV dient te worden verantwoord, conform de verslaggevingsregels. En niet langer bij de Algemene middelen. Per saldo is dit budget neutraal.

OV bijdrage Rijk	Lasten + 43.964.000 Baten + 43.964.000

Ook in 2021 zijn er afspraken gemaakt tussen het Rijk en de decentrale OV-autoriteiten om de financiële tekorten in het OV als gevolg van corona grotendeels te compenseren. Het Rijk heeft toegezegd om per OV-concessie een vergoeding uit te keren ter dekking van 93% tot 95% van de gemaakte kosten in jaar 2021. De OV-autoriteiten fungeren als doorgeefluik en dienen de aanvraag in en keren deze weer uit aan de concessiehouders. Voor 2021 heeft de provincie inmiddels een bedrag aangevraagd van € 43,964 mln. wat na ontvangst zal worden uitgekeerd aan de vervoerders.

Concessie OV	Lasten -/- 7.000.000 Reserve + 7.000.000

De verwachte uitgaven ten behoeve van de twee OV concessies zijn geactualiseerd. De indexatie is lager uitgevallen dan verwacht en door onder andere de nieuwe subsidieregels is het budget in 2021 nu te hoog. Hoewel er door de corona ook negatieve effecten te verwachten zijn, is op dit moment de verwachting dat het budget in de begroting 2021 € 7 mln. te hoog is opgenomen. Wij stellen voor om deze € 7 mln. toe te voegen aan de reserve OV Concessie en te reserveren voor de hogere uitgaven in de toekomstige jaren vanwege het verlengen van de huidige concessie.

Proef Gratis OV voor ouderen	Lasten -/- 800.000 Reserve + 800.000

In het coalitieakkoord ‘Nieuwe energie voor Utrecht’ is opgenomen dat we een proef gaan doen met gratis OV buiten de spits voor ouderen met een krappe beurs. Hiervoor zijn destijds ook middelen beschikbaar gesteld verdeeld over de jaren 2020 (€ 500.000) en 2021 (€ 500.000). Bij de Kadernota 2021 is voor jaar 2021 aanvullend een bedrag van € 300.000 beschikbaar gesteld. Als gevolg van corona hebben we het niet verantwoord geacht om met deze proef te starten. Wel starten we in het najaar met de voorbereidingen van de proef en willen deze in Q2 van 2022 starten. We stellen nu voor het lastenbudget voor 2021 te verlagen met € 800.000 en dit te storten in de reserve OV concessie. Via de Begroting 2022 zullen we een begrotingswijziging opnemen om dit bedrag voor de jaren 2022/2023 tot besteding te laten komen

Bijstelling MOP OV	Lasten + 1.938.000 Reserve -/- 1.938.000

In het beheer en onderhoud van het tramsysteem treden enkele mutaties op. Zo zijn er meer kosten gemoeid met de ontwikkeling van het onderhoudsmanagementsysteem. Daar staat tegenover dat diverse werkzaamheden, met name wat betreft een aantal voorzieningen op het remiseterrein, minder kosten met zich meebrengen. Bovendien wordt de vernieuwing van de tramkruising bij het St. Antoniusziekenhuis verschoven naar 2022 in afstemming met andere werkzaamheden in de omgeving.

Op twee specifieke punten waren er in 2021 geen kosten begroot die wel nodig blijken:
De aanpak van het booggeluid door trams na de aanpassing van de SUNIJ-lijn en de introductie van nieuwe trams vergt diverse maatregelen. In het dagelijks beheer vindt er extra smering van de rails plaats. Om hier structureel in te voorzien worden baansmeerinstallaties aangebracht en wordt een smeervoertuig ingezet. Daarnaast wordt er o.a. een proef gedaan met wieldempers op de trams. De kosten van de maatregelen bedragen per saldo € 923.000.

Door de beschadiging van de voedingskabels van twee tractiestations zijn noodstroomvoorzieningen nodig om de SUNIJ-lijn te laten rijden en dienen zo snel mogelijk nieuwe stroomaansluitingen te worden gerealiseerd. De kosten hiervan bedragen € 1.590.000.

Een deel van de verwachte hogere uitgaven wordt gecompenseerd door de lagere uitgaven en verschuivingen naar 2022. Per saldo wordt nu voorgesteld het MOP 2021 met een bedrag van € 1,938 mln. te verhogen en dit te onttrekken uit de reserve Beheer en Onderhoud OV assets.

Kapitaallasten OV	Lasten -/- 8.758.000 Reserve + 646.000

De kapitaallasten 2021 zijn geactualiseerd op basis van de werkelijke uitgaven 2020 en op basis van ingebruikname. Door de vertraging bij de ingebruikname van de Busstalling Westraven en de renovatie SUNIJ lijn zijn de kapitaallasten naar beneden bijgesteld. De kapitaallasten 2021 bedragen nu € 10.752.000, dit is een verlaging van € 8.758.000 t.o.v. de oorspronkelijke begroting 2021. Van dit bedrag werd € 646.000 onttrokken uit

de reserve kapitaallasten UHL. Deze onttrekking is niet noodzakelijk en wordt teruggedraaid. We stellen voor om het resterende bedrag van € 8.112.000 vrij te laten vallen ten gunste van het begrotingssaldo.

Lagere huuropbrengst busstalling	**Baten -/- 484.000**

In de begroting 2021 is rekening gehouden met huurinkomsten ad € 1.152.000 voor de busstalling. De busstalling wordt dit jaar in gebruik genomen waardoor niet de gehele huuropbrengst wordt gerealiseerd. De verwachte huuropbrengst in 2021 is naar € 668.000 bijgesteld. De huuropbrengst diende als dekking voor de kapitaallasten. Vanwege de vertraging zijn ook de kapitaallasten naar beneden bijgesteld (zie ook bijstelling Kapitaallasten OV ten gunste van het begrotingssaldo). Daarom het voorstel om de gederfde huurinkomsten ad € 484.000 ten laste te brengen van het begrotingssaldo.

4.7 Cultuur en erfgoed

4.7.1. Voortgang in één oogopslag

7. Cultuur en erfgoed	Doen we wat we ons voorgenomen hadden?	Blijven we binnen de planning?	Blijven we binnen budget?
7.1 De culturele infrastructuur is sterk			
7.2 De mate van behoud, de benutting en de beleving cultureel erfgoed is hoog			
7.3 De Hollandse waterlinies zijn een belangrijke drager van een aantrekkelijke ruimtelijke kwaliteit			

4.7.2. Beleidsdoelen

4.7.2.1 De culturele infrastructuur is sterk

Wat verandert er aan het doel of de effecten?
Ondanks de COVID-19 crisis lijken de beoogde resultaten behaald te kunnen worden, op een enkele uitzondering na. Een klein deel van de 27 door ons gesteunde festivals gaat ook dit jaar niet door. Tevens is de toegankelijkheid van bibliotheken dit jaar tot nu toe beperkt geweest door Corona. Om die reden is de voortgang van dit beleidsdoel ‘op oranje’ gezet.

Wat verandert er aan de uitvoering?
De door ons gesteunde partnerinstellingen sturen hun activiteiten bij binnen de mogelijkheden van Corona.

Welke financiële gevolgen heeft de verandering?
We blijven verder binnen het budget.

4.7.2.2 De mate van behoud, benutting en beleving van cultureel erfgoed is hoog
De voortgang van dit beleidsdoel kent geen afwijkingen die in deze Zomernota toegelicht dienen te worden.

4.7.2.3 De Hollandse waterlinies zijn een belangrijke drager van een aantrekkelijke ruimtelijke kwaliteit
De voortgang van dit beleidsdoel kent geen afwijkingen die in deze Zomernota toegelicht dienen te worden.

4.7.3 Financieel overzicht

Programmaverantwoording	Begroting Voorjaarsrapportage		Bijstellingen		Bijgestelde begroting		Realisatie t/m juni 2021	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
7.1 De culturele infrastructuur is sterk	10.647	300	-1.276	-50	9.371	250	5.189	0
7.2 De mate van behoud, de benutting en de beleving cultureel erfgoed is hoog	10.871	0	282	50	11.153	50	3.109	0
7.3 De Hollandse waterlinies zijn een belangrijke drager van een aantrekkelijke ruimtelijke kwaliteit	4.024	0	-232	0	3.792	0	1.222	1
Saldo van het programma	**25.542**	**300**	**-1.226**	**0**	**24.316**	**300**	**9.520**	**1**
	Storting	**Onttrek.**	**Storting**	**Onttrek.**	**Storting**	**Onttrek.**	**Storting**	**Onttrek.**
Mutaties in de reserves	0	1.961	800	-140	800	1.821	0	0

	Begroting Voorjaarsrapportage	Bijstellingen	Bijgestelde begroting	Realisatie t/m juni 2021
Beslag op de algemene middelen	-23.281	286	-22.995	-9.519

Bijstellingen per reserve	Storting	Onttrekking
Reserve Projecten: Corona Noodfonds	800	
Reserve Programma Landelijk gebied		68
Reserve Investeringsfonds provinciaal erfgoed		-208
Totaal mutaties in reserves	**800**	**-140**

Overzicht aan bijstellingen	Lasten	Baten	Storting	Onttrekking	Type bijstelling
7.1 De culturele infrastructuur is sterk					
Verschuiving van beleidsdoel: Erfgoeddeal SKBL	-437	-50	-	-	b. Saldo neutraal
Verschuiving binnen Progr 7: subsidies	-26	-	-	-	b. Saldo neutraal
Aanpassing Indexering 2021	-13	-	-	-	b. Saldo neutraal
Noodfonds C&E: overboeking naar 2022 via Res. Projecten	-800	-	800	-	c. Afwijking saldo
7.2 De mate van behoud, de benutting en de beleving cultureel erfgoed is hoog					
Verschuiving binnen Progr 7: Erfgoeddeal SKBL	437	50	-	-	b. Saldo neutraal
Verschuiving binnen Progr 7: subsidies	26	-	-	-	b. Saldo neutraal
Aanpassing Indexering 2021	27	-	-	-	b. Saldo neutraal
Erfgoedparels: verlaging onttrekking reserve	-208	-	-	-208	b. Saldo neutraal
7.3 De Hollandse waterlinies zijn een belangrijke drager van een aantrekkelijke ruimtelijke kwaliteit					
AVP Grebbelinie	68	-	-	68	b. Saldo neutraal
Programma Nieuwe Hollandse Waterlinies: overboeking naar 2022	-300	-	-	-	c. Afwijking saldo
Totaal aan bijstellingen in dit programma	**-1.226**	**-**	**800**	**-140**	

4.7.4 Bijstellingen

Voortgang vertragingsfactor -2%

Het effect van de vertragingsfactor bedraagt in dit programma € 390.000. Uitvoering van veel programma's en projecten ligt op schema, maar de ervaring leert dat er aan het eind van het jaar vaak toch enkele inhoudelijke tegenvallers (financiële meevallers) zijn. We kiezen ervoor om niet te vroeg op de rem te trappen, leidend tot onderbesteding, en in het vierde kwartaal te bekijken of bijstelling nodig is. Hierdoor bestaat een klein risico op een beperkte overschrijding.

7.1 De culturele infrastructuur is sterk

Erfgoeddeal SKBL – verschuiving tussen beleidsdoelen	**Lasten -/- 437.000** **Baten -/- 50.000**

Met de Voorjaarrapportage 2021 zijn de ramingen t.b.v Erfgoeddeal SKBL op beleidsdoel 7.1 verwerkt. Dat had beleidsdoel 7.2 moeten zijn.

Verschuiving binnen Progr. 7: subsidies	**Lasten -/- 26.000**

Het blijkt dat bij de Voorjaarrapportage 2021 de raming voor een tweetal subsidies in het kader van Publieksbereik, voor een bedrag van € 26.000, ten onrechte op dit beleidsdoel is opgenomen. Er vindt overboeking plaats naar beleidsdoel 7.2

Aanpassing indexering 2021	**Lasten -/- 13.000**

De indexering 2021 is niet correct in de begroting verwerkt. De correctie behelst een verlaging met € 13.000 op dit beleidsdoel.

Steunpakket Cultuur & Erfgoed: overboeking naar 2022 via Reserve projecten	**Lasten -/- 800.000** **Reserve + 800.000**

In 2020 hebben PS het besluit genomen tot de oprichting van het Steunpakket Cultuur & Erfgoed. Hierbij is afgesproken dat deze tot besteding dient te komen in de periode 2020-2023. Voorstel is om van de beschikbare middelen voor 2021 (€ 3,3 miljoen) een maximaal bedrag van € 800.000 te reserveren voor 2022/2023 om in te kunnen spelen op de nog onvoorspelbare corona-situatie. Daarnaast is er sprake van een aantal andere onzekerheden voor de besteding van de middelen in 2021: gemeenten geven bijvoorbeeld aan eerder steun nodig te hebben in 2022 dan in 2021 en over een IPO-claim die is ingediend bij het rijk voor geleden schade is nog geen zekerheid. Door nu middelen te reserveren voor 2022 e.v., wordt maximale flexibiliteit gecreëerd om de middelen in te zetten op het moment dat deze het meeste nodig zijn.

7.2 De mate van behoud, de benutting en de beleving van cultureel erfgoed is hoog.

Erfgoeddeal SKBL – verschuiving tussen beleidsdoelen	**Lasten + 437.000** **Baten + 50.000**

Met de Voorjaarnota 2020 zijn de ramingen t.b.v Erfgoeddeal SKBL op beleidsdoel 7.1 verwerkt. Dat had beleidsdoel 7.2 moeten zijn.

Verschuiving binnen Progr. 7: subsidies	**Lasten + 26.000**

Bij de Voorjaarsrapportage 2021 is de raming voor een tweetal subsidies in het kader van Publieksbereik, voor een bedrag van € 26.000, ten onrechte op beleidsdoel 7.1 opgenomen. Er vindt overboeking plaats naar beleidsdoel 7.2.

Aanpassing indexering 2021	**Lasten + 27.000**

De indexering 2021 is niet correct in de begroting verwerkt. De correctie behelst een verhoging met € 27.000 op dit beleidsdoel.

Erfgoedparels	**Lasten -/- 208.000** **Reserve + 208.000**

De in de Voorjaarsrapportage 2021 begrote onttrekking aan de reserve van € 236.000 voor een bijdrage aan Hoornwerk wordt nu gecorrigeerd. Deze bijdrage was al eerder geregeld in Zomernota 2020. Verder wordt voor een aantal monumentenzorg-projecten een bedrag van € 28.000 uit de reserve onttrokken. Per saldo gaat het om een verlaging van de onttrekking met € 208.000.

7.3 De Hollandse waterlinies zijn een belangrijke drager van een aantrekkelijke ruimtelijke kwaliteit.

AVP Grebbelinie	**Lasten + 68.000** **Reserve -/- 68.000**

Er wordt € 68.000 aan lasten begroot voor het project Kwaliteitsverbetering natuurlinies Grebbelinie. Het gaat om de afronding van fase 1 van het project. Dekking vindt plaats uit de reserve Landelijk gebied.

Programma Nieuwe Hollandse Waterlinies	**Lasten -/- 300.000**

Door het ontstaan van vertraging in de uitgifte van geplande projectsubsidies wordt een deel van het budget niet in 2021 aangewend, maar schuift het door naar 2022. Het betreffen subsidies voor de projecten; Plofsluis, fort Ruigenhoek en fort de Lunetten. We stellen voor om in het jaar 2021 dit bedrag vrij te laten vallen ten gunste van het begrotingssaldo. Via de begroting 2022 zullen we ditzelfde bedrag als lastenbudget opvoeren ten laste van het begrotingssaldo.

4.8 Economie

4.8.1. Voortgang in één oogopslag

8. Economie	Doen we wat we ons voorgenomen hadden?	Blijven we binnen de planning?	Blijven we binnen budget?
8.1 Het bedrijfsleven en werknemers zijn toegerust op de toekomst			
8.2 Het economische profiel (Gezond Stedelijk Leven) is sterk en zichtbaar competitief			
8.3 Bedrijven en (kennis)instellingen zijn innovatief sterk			
8.4 Er zijn voldoende vestingsmogelijkheden in aantal en kwaliteit			
8.5 De bezoekerseconomie is sterk en de toeristisch recreatieve structuur wordt beter benut			

4.8.2. Beleidsdoelen

4.8.2.1 Het bedrijfsleven en werknemers zijn toegerust op de toekomst

In juni is het statenvoorstel voor de Human Capital Agenda aangenomen door PS. Op verzoek van PS is gezocht naar een Nederlandse naam voor dit programma. In overleg met partners is gekozen voor de benaming Utrecht Talenten Alliantie (UTA). inmiddels zijn al veel activiteiten opgestart, maar de verwachting is dat niet al het budget dat hiervoor begroot is ook daadwerkelijk al dit jaar kan worden besteed. Temeer omdat dit vraagt om concrete afspraken met regionale partijen. Hier wordt op dit moment hard aan gewerkt. Ook is het noodzakelijk om een regeling op te stellen die de grondslag biedt om de middelen te kunnen besteden. Deze regeling is waarschijnlijk begin oktober gereed en kan begin november worden gepubliceerd. Voorzien wordt dat er in 2021 al wel toezeggingen gedaan moeten worden aan partijen voor bijvoorbeeld cofinanciering op PPS'en maar dat deze projecten pas in 2022 formeel worden goedgekeurd door het Rijk, waarmee de cofinanciering ook daadwerkelijk kan worden ingezet. De doelen worden gerealiseerd, alleen het kasritme en het moment van lastneming verandert. Daarom is het voorstel om € 350.000 over te hevelen naar 2022 en dan te besteden aan hetzelfde doel. Dit betekent een budgettair neutrale bijstelling in zomernota en begroting. Vandaar het oranje stoplicht bij de planning.

Op dit moment ligt een voorstel voor MKB-opvolging voor bij PS. Dit is het vervolg op de conclusies van de twee pilots over bedrijfsopvolging. Belangrijkste conclusies zijn dat het investeren in bewustwording bij ondernemers door de provincie Utrecht loont en dat het beschikbaar stellen van een voucher voor een adviseur de drempel verlaagt bij niet vermogende ondernemers om tot bedrijfsopvolging over te gaan. Om een vervolg op de pilots mogelijk te maken wordt voorgesteld € 500.000 beschikbaar te stellen. Voor deze bedragen wordt een beroep gedaan op de COVID-reserve.

4.8.2.2 Het economische profiel (Gezond Stedelijk Leven) is sterk en zichtbaar competitief

De voortgang van dit beleidsdoel kent geen afwijkingen die in deze Zomernota toegelicht dienen te worden.

4.8.2.3 Bedrijven en (kennis)instellingen zijn innovatief sterk

De MIT-regeling wordt met cofinanciering vanuit EZK uitgevoerd om innovatie te stimuleren. Het betreft hier haalbaarheidsonderzoeken en R&D samenwerkingsprojecten. Voor dit laatste onderdeel werken we bij de beoordeling van de aanvragen samen met RVO (Rijksdienst voor Ondernemend Nederland) en de ROM.
De verwachting is dat deze aanvragen in januari 2022 beschikt zullen worden, in plaats van in december 2021.
De doelen worden gerealiseerd, alleen het kasritme en het moment van lastneming verandert. Daarom is het voorstel om € 1.458.000 over te hevelen naar 2022 en dan te besteden aan hetzelfde doel. Dit betekent een budgettair neutrale bijstelling in zomernota en begroting. Vandaar het oranje stoplicht bij de planning.

4.8.2.4 Er zijn voldoende vestigingsmogelijkheden in aantal en kwaliteit

De voortgang van dit beleidsdoel kent geen afwijkingen die in deze Zomernota toegelicht dienen te worden

4.8.2.5 De bezoekerseconomie is sterk en de toeristisch recreatieve structuur wordt beter benut

Wat verandert er aan het doel of de effecten?
De besluitvorming over de toekomst van RMN is vertraagd en heeft niet in de eerste helft van 2021 plaatsgevonden. Het dossier is complex en vergt zorgvuldigheid.

De besluitvorming over het nieuwe programma Recreatie en Toerisme is onder invloed van de Omgevingswet en de daarmee samenhangende vaststellingsprocedure eveneens vertraagd. Wel zijn medio 2021 door PS de kaders vastgesteld. Verder lijken veel resultaten onder dit beleidsdoel wel te kunnen worden behaald.
Bij AVP-recreatie is sprake van vertraging bij het wandelroutenetwerk Oost in verband met wegvallen projectleider en vertraagde vacature-invulling en van achterblijvende realisatie op enkele andere posten.

Wat verandert er aan de uitvoering?
Het nieuwe programma Recreatie en Toerisme wordt na de zomer ter inzage gelegd.

Door ruimtelijke procedures en vacatures is vertraging ontstaan in de uitvoering van de laatste deelprojecten RodS. De uitvoering van de laatste deelprojecten RodS (onder andere fietspad IJsselwetering, fietspad Reijerscop) schuiven door naar 2022.

Welke financiële gevolgen heeft de verandering?
Onder 'Bijstellingen' zijn drie voorstellen opgenomen.

4.8.3 Financieel overzicht

Programmaverantwoording	Begroting Voorjaarsrapportage		Bijstellingen		Bijgestelde begroting		Realisatie t/m juni 2021	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
8.1 Het bedrijfsleven en werknemers zijn toegerust op de toekomst	2.979	0	-205	320	2.774	320	591	20
8.2 Het economische profiel (Gezond Stedelijk Leven) is sterk en zichtbaar competitief	1.154	0	175	0	1.329	0	509	0
8.3 Bedrijven en (kennis)instellingen zijn innovatief sterk	9.947	1.188	-958	0	8.989	1.188	1905	0
8.4 Er zijn voldoende vestigingsmogelijkheden in aantal en kwaliteit	2.699	36	0	0	2.699	36	383	0
8.5 De bezoekerseconomie is sterk en de toeristisch recreatieve structuur wordt beter benut	11.865	5.076	-4.250	-2.894	7.615	2.182	2123	-3
Saldo van het programma	28.644	6.300	-5.238	-2.574	23.406	3.726	5.512	18
	Storting	Onttrek.	Storting	Onttrek.	Storting	Onttrek.	Storting	Onttrek.
Mutaties in de reserves	157	13.040	838	101	995	13.318	0	2.867

	Begroting Voorjaarsrapportage	Bijstellingen	Bijgestelde begroting	Realisatie t/m juni 2021
Beslag op de algemene middelen	-9.461	1.927	-7.357	-2.628

Bijstellingen per reserve	Storting	Onttrekking
Reserve Covid-flankerend beleid		500
Reserve Programma Landelijk gebied	838	-576
Reserve Projecten		177
Totaal mutaties in reserves	838	101

Overzicht aan bijstellingen	Lasten	Baten	Storting	Onttrekking	Type bijstelling
8.1 Het bedrijfsleven en werknemers zijn toegerust op de toekomst					
MKB-deal: bijdrage van het rijk	320	320	-	-	b. Saldo neutraal
Verschuiving naar beleidsdoel 8.2	-175	-	-	-	b. Saldo neutraal
Verschuiving naar beleidsdoel 8.3	-500	-	-	-	b. Saldo neutraal
HCA Human Capital Agenda	-350	-	-	-	c. Afwijking saldo
Covid-reserve MKB opvolging	500	-	-	500	d. Statenvoorstel
8.2 Het economische profiel (Gezond Stedelijk Leven) is sterk en zichtbaar competitief					
Verschuiving van beleidsdoel 8.1	175	-	-	-	b. Saldo neutraal
Onttrekking projectreserve Energieagenda via programma 8. Economie	-	-	-	177	b. Saldo neutraal
8.3 Bedrijven en (kennis)instellingen zijn innovatief sterk					
Verschuiving van beleidsdoel 8.1	500	-	-	-	b. Saldo neutraal
Lastneming MIT-regeling 2021 naar 2022	-1.458	-	-	-	c. Afwijking saldo
8.4 Er zijn voldoende vestigingsmogelijkheden in aantal en kwaliteit					
N.v.t.	-	-	-	-	
8.5 De bezoekerseconomie is sterk en de toeristisch recreatieve structuur wordt beter benut					
Onderhoud recreatiegebieden	295	295	-	-	b. Saldo neutraal
Indexering 2021 Recreatieschappen	58	-	-	-	b. Saldo neutraal
AVP recreatie	-576	-	-	-576	b. Saldo neutraal
AVP RODS	-4.027	-3.189	838	-	b. Saldo neutraal
Totaal aan bijstellingen in dit programma	-5.238	-2.574	838	101	

4.8.4 Bijstellingen

Voortgang vertragingsfactor -2%
Het effect van de vertragingsfactor in dit programma is € 252.000, gezien de onzekerheid in de planningen is nog niet concreet aan te geven welke projecten vertraging oplopen.

8.1 Het bedrijfsleven en werknemers zijn toegerust op de toekomst

MKB-deal: bijdrage van het Rijk	**Lasten + 320.000** **Baten + 320.000**

In 2020 heeft het rijk een specifieke uitkering van € 370.000 beschikbaar gesteld in het kader van de MKB-deal voor het project Maakindustrie Utrecht-West. In 2020 is van deze bijdrage € 50.000 besteed. De verwachting is dat in 2021 het restant besteed zal worden. De bijdrage wordt zowel bij de baten als bij de lasten in de begroting verwerkt.

Verschuiving naar beleidsdoel 8.2	**Lasten -/- 175.000**

Er bleek dat met de overgang naar een nieuwe doelenboom, nog niet alle posten bij de begroting al onder het juiste beleidsdoel stonden. Dat is met deze technische wijzigingen recht getrokken.” Dit betreft bijdragen aan Regmed XB (75k) en het International Welcome Centre Utrecht Region (IWCUR) (100k).

Verschuiving naar beleidsdoel 8.3	**Lasten -/- 500.000**

Er bleek dat met de overgang naar een nieuwe doelenboom, nog niet alle posten bij de begroting al onder het juiste beleidsdoel stonden. Dat is met deze technische wijzigingen recht getrokken. Het betreft hier de ondersteuning van het start up klimaat.

HCA, Human Capital Agenda	**Lasten -/- 350.000**

In juni is het statenvoorstel voor de Human Capital Agenda aangenomen door PS. Inmiddels zijn al veel activiteiten opgestart, maar de verwachting is dat niet al het budget dat hiervoor begroot is ook daadwerkelijk al dit jaar kan worden besteed. Temeer omdat dit vraagt om concrete afspraken met regionale partijen, hier wordt op dit moment aan gewerkt. Ook is het noodzakelijk om een regeling op te stellen die de grondslag biedt om de middelen te kunnen besteden. Deze regeling is waarschijnlijk begin oktober gereed en kan begin november worden gepubliceerd. Voorzien wordt dat er in 2021 al wel toezeggingen gedaan moeten worden aan partijen, maar dat deze projecten pas in 2022 formeel worden goedgekeurd door het Rijk, waarmee de cofinanciering ook daadwerkelijk kan worden ingezet. We stellen voor om het lastenbudget voor 2021 te verlagen met € 350.000 en dit te laten vrijvallen ten gunste van het begrotingssaldo. In de Begroting 2022 zullen we eenzelfde bedrag opvoeren als lastenbudget en dat dan ten laste van het begrotingssaldo brengen.

Covid-reserve MKB opvolging	Lasten + 500.000 Reserve -/- 500.000

Op 22 september 2021 heeft uw Staten het besluit genomen € 500.000 te onttrekken uit de reserve Covid Flankerend beleid en hiermee het beleid rondom MKB opvolging te ontwikkelen. Onder andere aan bewustwording en (h)erkenning onder Utrechtse ondernemers om zich vroegtijdig te oriënteren op (familie)opvolging/overdracht samen met partijen die dicht bij de ondernemers staan, (lokale) media en marktpartijen. Bij deze voorgenomen dekking vanuit de COVID reserve verwijzen we naar onze opmerking bij paragraaf 3.1.1. van de Zomernota m.b.t. een voorliggend amendement op 22 september 2021.

8.2 Het economische profiel (Gezond Stedelijk Leven) is sterk en zichtbaar competitief

Verschuiving van beleidsdoel 8.1	Lasten + 175.000

Het blijkt dat bij de begroting de raming voor de projecten 'MKB Beleid' en 'IWCUR International Welcome Centre Utrecht Region', voor een bedrag van € 75.000 en € 100.000, ten onrechte niet op dit beleidsdoel is opgenomen. Er vindt een overboeking plaats van beleidsdoel 8.1.

Onttrekking projectreserve Energieagenda via programma 8. Economie	Reserve + 177.000

Bij vaststelling van de jaarstukken 2020 is besloten om uit de projectreserve Energieagenda een bedrag te onttrekken van in totaal € 177.000, opgebouwd uit € 82.000 ter dekking van in 2020 gemaakte kosten en € 95.000 vrijval. Ten behoeve van een consistente presentatie van het meerjarenbeeld dient deze onttrekking gepresenteerd te worden in programma 8. Economie in plaats van het programma 4. Energietransitie. Dit betreft dus een zuiver administratief-technische aanpassing.

8.3 Bedrijven en (kennis)instellingen zijn innovatief sterk

Verschuiving van beleidsdoel 8.1	Lasten + 500.000

Het blijkt dat bij de begroting de raming voor de project 'Ondersteuning Start up klimaat', voor een bedrag van 500.000 euro, ten onrechte niet op dit beleidsdoel is opgenomen. Er vindt een overboeking plaats van beleidsdoel 8.1.

Lastneming MIT-regeling 2021 naar 2022	Lasten -/- 1.458.000

Doordat de aanvragen voor de R&D samenwerkingsprojecten onder de MIT-regeling naar verwachting pas in januari 2022 beschikt zullen worden, in plaats van in december 2021, is het voorstel om € 1.458.000 over te hevelen naar 2022 en dan te besteden aan hetzelfde doel. De lastenverlaging in 2021 resulteert in een voordelig effect op het begrotingssaldo 2021, en leidt tot een nadelig effect op het begrotingssaldo van 2022. Over de jaren heen gezien is dit budgettair neutraal.

8.5 De bezoekerseconomie is sterk en de toeristisch recreatieve structuur wordt beter benut

Onderhoud recreatiegebieden	Lasten + 295.000 Baten + 295.000

Voor het beheer en onderhoud van een aantal recreatiegebieden verstrekken wij, mede namens de betrokken gemeenten, subsidie aan Staatbosbeheer en Natuurmonumenten. De betrokken gemeenten dragen jaarlijks € 295.000 bij. Deze bijdragen worden nu in de begroting verwerkt.

Indexering 2021: recreatieschappen	Lasten + 58.000

Ter dekking van de geïndexeerde kosten van recreatieschappen wordt voorgesteld om € 58.000 aan lastenbudget toe te voegen, wat in mindering wordt gebracht op de stelpost loon/prijscompensatie (zie Algemene middelen).

AVP Recreatie	Lasten -/- 576.000 Reserve + 576.000

In de door uw Staten vastgestelde Voorjaarsrapportage 2021 hebben wij voor AVP recreatie voor het jaar 2021 een lastenbudget opgenomen van € 816.000. Op basis van nieuwe inzichten blijkt dat we dit budget niet volledig in 2021 zullen besteden, maar dat dit deels pas in 2022/2023 tot besteding komt. We stellen daarom voor om het

lastenbudget te verlagen met € 576.000 en dit beschikbaar te houden in de bestemmingsreserve Landelijk gebied. De eerdere opgenomen onttrekking wordt om die reden verlaagd met € 240.000.

Recreatie om de Stad (RodS)	**Lasten -/- 4.027.000** **Baten -/- 3.189.000** **Reserve + 838.000**

Door ruimtelijke procedures en vacatures is vertraging ontstaan in de uitvoering van de laatste deelprojecten van RodS. De uitvoering van deze laatste deelprojecten RodS (onder andere fietspad IJsselwetering, fietspad Reijerscop) schuift door naar 2022.

De begrootte lasten in 2021 van € 4.657.00 worden met € 4.027.000 naar beneden bijgesteld tot € 630.000. De middelen zullen worden besteed in 2022

De begrootte baten van € 4.664.000 worden met € 3.189.000 naar beneden bijgesteld tot € 1.475.000. Dit aangezien er in 2021 minder bouwkavels in de verkoop gaan dan eerder verwacht. Een deel van de bouwkavels gaat naar verwachting in de verkoop in 2022 (i.p.v. in 2021). Dit zal bij de zomernota 2022 worden begroot.

Het restant van de baten wordt in de reserve gestort. Dit om de RodS lasten in 2022 te kunnen dekken. (Bij Rods is sprake van dekking lasten uit baten en is geen sprake van algemene middelen)

4.9 Bestuur

4.9.1. Voortgang in één oogopslag

9. Bestuur	Doen we wat we ons voorgenomen hadden?	Blijven we binnen de planning?	Blijven we binnen budget?
9.1 Het provinciebestuur is sterken duidelijk	●	●	●
9.2 Integriteit is een vast onderdeel van het politiekbestuurlijke- en bedrijfsproces	●	●	●
9.3 De aanpak van ondermijning wordt geïntensiveerd	●	●	●
9.4 In verbinding met de partners, stakeholders en inwoners (via bijvoorbeeld participatie) is het strategisch vermogen van de organisatie groot	●	●	●
9.5 De regionale slagkracht is sterk (ook over bestuurlijke grenzen heen))	●	●	●
9.6 Gemeenten, gemeenschappelijke regelingen en waterschappen functioneren goed conform de wet	●	●	●
9.7 Concernbrede aansturing op brede thema's is krachtig en effectief	●	●	●
9.8 Archiefbewaarplaats en toezicht op informatiebeheer is op orde	●	●	●

4.9.2. Beleidsdoelen

4.9.2.1 Het provinciebestuur is sterk en duidelijk
Wat verandert er aan het doel en/of de effecten?
Er zijn geen wijzigingen in het doel of de effecten.

Wat verandert er aan de uitvoering (hoe sturen we bij: wat gaan we dit jaar meer, minder of anders doen)?
Er zijn geen wijzigingen op de uitvoering.

Welke financiële gevolgen heeft de verandering?

Bijdrage fractievergoedingen
In 2019 zijn er fracties bijgekomen. Als gevolg hiervan en achtergebleven indexering is er een tekort van € 70.000 op het hiervoor beschikbare budget. We verwachten het tekort door onderuitputting bij de andere budgetten binnen het beleidsdoel, op te kunnen vangen. Indien dit niet het geval is, betrekken we dit tekort bij de slotwijziging.

Verhuur/concessie Paushuize
Momenteel is een bedrag van € 185.000 alsnog te ontvangen huur/concessie voor Paushuize opgenomen voor de periode 1-4-2020 tot en met 30-6-2021. We zijn in overleg met de huurder/concessiehouder om een deel van dit bedrag in verband met corona, kwijt te schelden. De uitkomst hiervan zullen wij betrekken bij de slotwijziging.

4.9.2.2 Integriteit is een vast onderdeel van het politiek-bestuurlijke- en bedrijfsprocessen
Wat verandert er aan het doel en/of de effecten?
Er zijn geen wijzigingen in het doel of de effecten.

Wat verandert er aan de uitvoering (hoe sturen we bij: wat gaan we dit jaar meer, minder of anders doen)?
De dag van de integriteit heeft geen doorgang gekregen mede door Corona. Wel is er digitaal vanuit de PUB een workshop morele oordeelsvorming en een workshop integriteit georganiseerd.

Welke financiële gevolgen heeft de verandering?
Er zijn geen financiële gevolgen.

4.9.2.3 De aanpak van ondermijning wordt geïntensiveerd
De voortgang van dit beleidsdoel kent geen afwijkingen die in deze Zomernota toegelicht dienen te worden.

4.9.2.4 In verbinding met de partners, stakeholders en inwoners (via bijvoorbeeld participatie) is het strategisch vermogen van de organisatie groot

Wat verandert er aan het doel en/of de effecten?
Er zijn geen wijzigingen in het doel of de effecten.

Wat verandert er aan de uitvoering (hoe sturen we bij: wat gaan we dit jaar meer, minder of anders doen)?
Door vertraging van behandeling van het wetsvoorstel 'Versterking participatie op decentraal niveau' in de Kamer is het opstellen van een nieuwe participatieverordening naar achter geschoven. Het wetsvoorstel geeft kaders waar de participatieverordening aan moet voldoen. Tot besluitvorming in de Kamer heeft plaatsgevonden vertraagt het opstellen van een participatieverordening.

Welke financiële gevolgen heeft de verandering?
Er zijn geen financiële gevolgen.

4.9.2.5 De regionale slagkracht is sterk (ook over bestuurlijke grenzen geen)
De voortgang van dit beleidsdoel kent geen afwijkingen die in deze Zomernota toegelicht dienen te worden.

4.9.2.6 Gemeenten, gemeenschappelijke regelingen en waterschappen functioneren goed conform de wet

Wat verandert er aan het doel en/of de effecten?
Er zijn geen wijzigingen aan het doel en de effecten.

Wat verandert er aan de uitvoering (hoe sturen we bij: wat gaan we dit jaar meer, minder of anders doen)?
IBT-informatieverordening is (nog) niet geactualiseerd. Hiervoor moet eerst het overleg met de toezichtontvangers over maatwerktoezicht verder worden gevoerd. Op basis van die uitkomsten moet duidelijk worden welke aanpassingen dit vergt voor de informatieafspraken. Tot die tijd is de huidige informatieverordening van kracht en krijgen wij de toezichtinformatie toegestuurd om deze wettelijke toezichttaak uit te kunnen blijven voeren.
Door capaciteitsgesprek is geen thema-onderzoek voorbereid voor het IBT-domein informatiebeheer.
Door capaciteitsgebrek zijn enkele toezichtbeslissingen Informatiebeheer niet binnen de afgesproken toezichtronde afgerond (het betreft hier geen wettelijke verplichting). Er worden maatwerkafspraken met die betreffende gemeenten gemaakt om deze beoordelingen te combineren met de volgende ronde.
De nieuwe IBT-taak op basis van de Wet digitale overheid (Wdo) is nog niet ingericht en ingevoerd. Het wetstraject Wdo is nog niet afgerond, gesprek/discussie tussen IPO en Rijk is nog gaande over de positionering, financiering en het instrumentarium van deze nieuwe IBT-taak. Invoering van deze nieuwe IBT-taak gebeurt in afstemming met andere provincies.

Welke financiële gevolgen heeft de verandering?
Er zijn geen financiële gevolgen.

Stand van zaken financiële verrekening herindeling Vijfheerenlanden
Bij GS-brief van 7 juli 2020 is de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties (BZK) gevraagd om het bedrag van de financiële verrekening herindeling Vijfheerenlanden tussen provincie Zuid-Holland (PZH) en provincie Utrecht (PU) vast te stellen. In de afgelopen periode hebben diverse bestuurlijke overleggen tussen BZK-PZH-PU plaatsgevonden. Er is verschil van inzicht tussen de provincie Zuid Holland en Provincie Utrecht over de omvang van een deel van de onderhoudsreserve die onderling verrekend dient te worden.

Er is gesproken over de probleemstelling en het vraagstuk, de uitgangspunten voor het proces en het procesvoorstel. BZK zal in lijn van het wetsartikel de integrale verrekening vaststellen, maar doet evenwel alleen uitspraak over de verrekening van de Rijksafkoopsom waarbij wordt gekeken naar alles wat hier logischerwijs verband mee houdt. Het overige deel van de verrekening wordt onverkort overgenomen bij de vaststelling van de verrekening conform het concept verrekeningsakkoord (2019BEM78-2). Ook heeft dit voorjaar op verzoek van Zuid-Holland nog een laatste poging plaatsgevonden om te onderzoeken of beide provincies alsnog tot overeenstemming konden komen over de verrekening van het restant van de Rijksafkoopsom, maar dat is helaas niet gelukt.

BZK zal nu op basis van alle relevante informatie dit najaar een integraal verrekeningsvoorstel ter bespreking en besluitvorming aan beide provincies voorleggen.
In december 2021 is naar verwachting op basis van het verrekeningsvoorstel/besluit Vijfheerenlanden van BZK een Statenvoorstel over de implicaties daarvan voor de provinciale begroting opgesteld, dat tegen die tijd ter besluitvorming wordt geagendeerd.

4.9.2.7 Concernbrede aansturing op brede thema's is krachtig en effectief
De voortgang van dit beleidsdoel kent geen afwijkingen die in deze Zomernota toegelicht dienen te worden.

4.9.2.8 Archiefbewaarplaats en toezicht op informatie is op orde
Wat verandert er aan het doel en/of de effecten?
Er zijn geen wijzigingen aan het doel en de effecten.

Wat verandert er aan de uitvoering (hoe sturen we bij: wat gaan we dit jaar meer, minder of anders doen)?
De invloeden op de planning en voornemens worden uitgebreid toegelicht in de managementreactie op het volgende jaarverslag van de provinciearchivaris. Deze managementreactie komt na de zomer ter behandeling in GS en de PS-commissie BEM.

Welke financiële gevolgen heeft de verandering?
Er zijn geen financiële gevolgen.

4.9.3 Financieel overzicht

Programmaverantwoording	Begroting Voorjaarsrapportage		Bijstellingen		Bijgestelde begroting		Realisatie t/m juni 2021	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
9.1 Het provinciebestuur is sterk en duidelijk	7.405	324	-104	32	7.301	356	3.117	0
9.2 Integriteit is een vast onderdeel van het politiekbestuurlijke- en bedrijfsproces	147	0	0	0	147	0	45	0
9.3 De aanpak van ondermijning wordt geïntensiveerd	580	0	0	0	580	0	207	0
9.4 In verbinding met de partners, stakeholders en inwoners (via bijvoorbeeld participatie) is het strategisch vermogen van de organisatie groot	2.703	70	-85	0	2.618	70	1.609	0
9.5 De regionale slagkracht is sterk (ook over bestuurlijke grenzen heen)	2.105	0	0	0	2.105	0	860	0
9.6 Gemeenten, gemeenschappelijke regelingen en waterschappen functioneren goed conform de wet	919	0	0	0	919	0	444	0
9.7 Concernbrede aansturing op brede thema's is krachtig en effectief	1.723	0	0	0	1.723	0	360	0
9.8 Archiefbewaarplaats en toezicht op informatiebeheer is op orde	760	0	0	0	760	0	379	0
Saldo van het programma	**16.342**	**394**	**-189**	**32**	**16.153**	**426**	**7.022**	**0**
	Storting	**Onttrek.**	**Storting**	**Onttrek.**	**Storting**	**Onttrek.**	**Storting**	**Onttrek.**
Mutaties in de reserves	0	71	0	0	0	71	0	0

	Begroting Voorjaarsrapportage	Bijstellingen	Bijgestelde begroting	Realisatie t/m juni 2021
Beslag op de algemene middelen	-15.877	221	-15.656	-7.022

Bijstellingen per reserve	Storting	Onttrekking
N.v.t.		
Totaal mutaties in reserves	**0**	**0**

Overzicht aan bijstellingen	Lasten	Baten	Storting	Onttrekking	Type bijstelling
9.1 Het provinciebestuur is sterk en duidelijk					
Voortgang vertragingsfactor; Vervoerskosten GS	-51	-	-	-	b. Saldo neutraal
Actualisatie en verfijning budgetten (zie Overzicht Overhead)	-53	32	-	-	b. Saldo neutraal
9.2 Integriteit is een vast onderdeel van het politiekbestuurlijke- en bedrijfsproces					
n.v.t.	-	-	-	-	
9.3 De aanpak van ondermijning wordt geïntensiveerd					
n.v.t.	-	-	-	-	
9.4 In verbinding met de partners, stakeholders en inwoners (via bijvoorbeeld participatie) is het strategisch vermogen van de organisatie groot					
Voortgang vertragingsfactor; Utrecht Lab	-49	-	-	-	b. Saldo neutraal
Voortgang vertragingsfactor; Vervoerskosten GS en UtrechtLab	100	-	-	-	b. Saldo neutraal
Bijdrage IPO	-136	-	-	-	c. Afwijking saldo
9.5 De regionale slagkracht is sterk (ook over bestuurlijke grenzen heen)					
n.v.t.	-	-	-	-	
9.6 Gemeenten, gemeenschappelijke regelingen en waterschappen functioneren goed conform de wet					
n.v.t.	-	-	-	-	
9.7 Concernbrede aansturing op brede thema's is krachtig en effectief					
n.v.t.	-	-	-	-	
9.8 Archiefbewaarplaats en toezicht op informatiebeheer is op orde					
n.v.t.	-	-	-	-	
Totaal aan bijstellingen in dit programma	**-189**	**32**	**-**	**-**	

4.9.4 Bijstellingen

<u>Voortgang vertragingsfactor -2%</u>

Voor programma Bestuur is er een raming opgenomen van € 180.000. Omdat er dit jaar geen afschrijvingskosten zijn van de dienstauto's van het college, kan er € 51.000 van het budget vervoerskosten GS ingeleverd worden. Een aantal voorgenomen activiteiten bij het UtrechtLab blijven vanwege de coronacrisis achterwege. Hierdoor kan een bedrag van € 49.000 ingeleverd worden.
Over de resterende raming ad € 80.000 zullen wij in de slotwijziging met verdere voorstellen komen.

9.1 Het provinciebestuur is sterk en duidelijk

Onderhoud en beheer Paushuize	**Lasten - € 53.000** **Baten + € 32.000**

Begin dit jaar hebben we binnen het domein Bedrijfsvoering de budgetten verfijnd. Hierbij zijn onder andere de budgetten met betrekking tot het onderhoud van Paushuize geactualiseerd.

9.4 In verbinding met de partners, stakeholders en inwoners (via bijvoorbeeld participatie) is het strategisch vermogen van de organisatie groot

Bijdrage IPO	**Lasten -/- € 136.000**

Lagere kosten bij het budget IPO-zaken door de voordelige afrekening over de betaalde bijdrage aan het IPO over 2020.

4.10 Overzicht Overhead

4.10.1. Voortgang in één oogopslag

10. Overzicht Overhead	Doen we wat we ons voorgenomen hadden?	Blijven we binnen de planning?	Blijven we binnen budget?
10.1 De basisorganisatie voor financiën en bedrijfsvoering is sterk en goed toegerust	🟢	🟡	🟢
10.2 De provinciale organisatie is daadkrachtig, wendbaar en duurzaam	🟢	🟢	🟢
10.3 De communicatie is goed en modern	🟢	🟢	🟢
10.4 De beheersing van de organisatie door het management en het bestuur is optimaal	🟢	🟡	🟢

4.10.2 Beleidsdoelen

4.10.2.1 De basisorganisatie voor financiën en bedrijfsvoering is sterk en goed toegerust

Wat verandert er aan het doel en/of de effecten?
Er zijn geen wijzigingen in het doel of de effecten.

Wat verandert er aan de uitvoering (hoe sturen we bij: wat gaan we dit jaar meer, minder of anders doen?)

Het doorlopen van het gehele subsidieverleningsproces van aanvraag tot en met beschikking duurt momenteel gemiddeld 13 weken. Binnen het proces wordt een toetsing gedaan op: volledigheid, betrouwbaarheid en actualiteit van de aanvraag, zowel op inhoud als financiën.

Gedurende het gehele jaar kunnen aanvragen binnenkomen, waardoor de werkvoorraad fluctueert. Met name bij aanvragen die in het 4^{e} kwartaal bij ons binnenkomen is een afhandeling in het lopende jaar uitdagend. Het gevolg is dat in deze voorkomende gevallen de lastneming mogelijk niet kan plaatsvinden in het lopende jaar, en deze over de jaargrens heengaan. De subsidielast drukt daarmee op het jaar waarin de beschikking wordt afgegeven. Uitgangspunt voor de accountant is immers dat een transitorische post bij de jaarrekening uitsluitend gebaseerd moet zijn op verstrekte beschikkingen en niet op basis van de werkvoorraad.

Ook is niet altijd bekend welke subsidieaanvragen er nog volgen; subsidieregelingen staan namelijk open voor een ieder die voldoet aan de gestelde voorwaarden in desbetreffende subsidieregeling.

Om zoveel mogelijk subsidieaanvragen tijdig te beschikken en daarmee de aanvragers duidelijkheid te geven, is bij de voorjaarsrapportage een tijdelijke versterking van het subsidieloket (3 fte) toegekend. Daarnaast wordt in overleg met de accountant PwC nagegaan welke mogelijkheden er bestaan om sneller te beschikken met behoud van zorgvuldigheid.

Met deze interventies voor de korte termijn wordt gestreefd naar de afhandeling van zoveel mogelijk subsidieaanvragen. De kans dat niet alle subsidieaanvragen worden afgehandeld in het jaar waar zij betrekking op hebben is reëel gezien het moment waarop de subsidieaanvraag wordt ontvangen en de doorlooptijd van het subsidieverleningsproces.

Welke financiële gevolgen heeft de verandering?
Voor 2021 is 195 miljoen euro aan uitgaande subsidielasten (inclusief OV-concessies) begroot. Tot en met juni 2021 is daarvan 62 miljoen euro gerealiseerd, oftewel 32%. Vooralsnog wordt in voorliggende zomernota ten aanzien van de begrote uitgaande subsidielast geen begrotingswijziging voorgesteld.

Wel wordt een winstwaarschuwing afgegeven, gezien het reële risico dat niet alle subsidieaanvragen in 2021 beschikt kunnen worden.

Bij de nota slotwijziging wordt gestreefd om waar nodig een onderbouwde begrotingswijziging in te dienen.

4.10.2.2 De provincie organisatie is daadkrachtig, wendbaar en duurzaam
De voortgang van dit beleidsdoel kent geen afwijkingen die in deze Zomernota toegelicht dienen te worden

4.10.2.3 De communicatie is goed en modern
De voortgang van dit beleidsdoel kent geen afwijkingen die in deze Zomernota toegelicht dienen te worden

4.10.2.4 De beheersing van de organisatie door het management en het bestuur is optimaal

Wat verandert er aan het doel en/of de effecten?
Er zijn geen wijzigingen in het doel of de effecten.

Wat verandert er aan de uitvoering (hoe sturen we bij: wat gaan we dit jaar meer, minder of anders doen?)
De rechtmatigheidsverantwoording door GS wordt een jaar later landelijk ingevoerd. Het 217a onderzoek komt een kwartaal later en daarmee pas begin 2022.

Welke financiële gevolgen heeft de verandering?
Er zijn geen financiële gevolgen.

4.10.3 Financieel overzicht

Programmaverantwoording	Begroting Voorjaarsrapportage		Bijstellingen		Bijgestelde begroting		Realisatie t/m juni 2021	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
10.1 De basisorganisatie voor financien en bedrijfsvoering is sterk en goed toegerust	11.852	-1.042	1.052	1.052	12.904	10	6.447	42
10.2 De provinciale organisatie is daadkrachtig, wendbaar en duurzaam	38.751	2.850	670	-32	39.421	2.818	13.793	611
10.3 De communicatie is goed en modern	2.744	0	0	0	2.744	0	1.307	
10.4 De beheersing van de organisatie door het management en het bestuur is optimaal	1.959	0	0	0	1.959	0	854	
Saldo van het programma	**55.306**	**1.808**	**1.722**	**1.020**	**57.028**	**2.828**	**22.401**	**653**
	Storting	Onttrek.	Storting	Onttrek.	Storting	Onttrek.	Storting	Onttrek.
Mutaties in de reserves	442	21.700	0	2.364	442	24.064	442	21.700

	Begroting Voorjaarsrapportage	Bijstellingen	Bijgestelde begroting	Realisatie t/m juni 2021
Beslag op de algemene middelen	-32.240	1.662	-30.578	-490

Bijstellingen per reserve	Storting	Onttrekking
ICT reserve		2.364
Totaal mutaties in reserves	**0**	**2.364**

Overzicht aan bijstellingen	Lasten	Baten	Storting	Onttrekking	Type bijstelling
10.1 De basisorganisatie voor financiën en bedrijfsvoering is sterk en goed toegerust					
Administratieve wijziging	1.052	1.052	-	-	b. Saldo neutraal
10.2 De provinciale organisatie is daadkrachtig, wendbaar en duurzaam					
Actualisatie en verfijning budgetten (zie Programma 5 en 9)	-23	-32	-	-	b. Saldo neutraal
Inzet saldo ICT-reserve	693	-	-	693	b. Saldo neutraal
Vrijval restant ICT-reserve t.g.v. saldireserve	-	-	-	1.671	c. Afwijking saldo
10.3 De communicatie is goed en modern					
n.v.t.	-	-	-	-	
10.4 De beheersing van de organisatie door het management en het bestuur is optimaal					
n.v.t.	-	-	-	-	
Totaal aan bijstellingen in dit programma	**1.722**	**1.020**	**-**	**2.364**	

4.10.4 Bijstellingen

Voortgang vertragingsfactor -2%

Hier wordt binnen de Overhead geen inhoudelijke invulling aan gegeven door acties/taken of resultaten te schrappen. We nemen dit mee in de monitoren van de budgetuitputting zodat dit eind van het jaar wordt bespaard. Dit zal niet ten koste gaan van de begrote acties en resultaten.

10.1 De basisorganisatie voor financiën en bedrijfsvoering is sterk en goed uitgerust

Administratieve wijziging (lasten en baten)	**Lasten + 1.052.000** **Baten + 1.052.000**

Bij het actualiseren van de budgetten in het Overzicht Overhead is ons gebleken dat er zowel een administratieve stelpost aan de lastenkant als aan de batenkant in de begroting waren opgenomen. Deze zijn per abuis ontstaan door eerdere actualisaties in de begroting. Omdat dit per saldo tegen elkaar kan worden weggestreept wordt voorgesteld om zowel het lastenbudget als batenbudget met eenzelfde bedrag op te hogen.

10.2 De provinciale organisatie is daadkrachtig, wendbaar en duurzaam

Actualisatie beheer en onderhoud Paushuize, Huis ter Heide en De Meern	**Lasten -/- 23.000** **Baten -/- 32.000**

Begin dit jaar hebben we binnen de Bedrijfsvoering de budgetten verfijnd. Hierbij zijn onder andere de budgetten met betrekking tot het onderhoud van de Paushuize (programma 9), Huis ter Heide en De Meern (programma 5) geactualiseerd.

Inzet saldo ICT-reserve	Lasten + 693.000 Reserve -/- 693.000

In het jaar 2021 wordt door het team Informatievoorziening & Automatisering gewerkt aan diverse ICT-projecten, zoals Programma Digitaal Slagvaardige Medewerker, Samenwerkingsomgeving, Digitale toegankelijkheid en overige ICT-projecten. Met deze projecten is een bedrag gemoeid van € 693.000. Deze middelen zijn beschikbaar in de reserve ICT, maar waren nog niet eerder als lastenbudget opgenomen in de begroting. Middels deze begrotingswijziging stellen we voor om dit lastenbudget alsnog toe te voegen aan de begroting en dit te dekken via een onttrekking uit de reserve ICT.

Vrijval restant ICT-reserve t.g.v. saldireserve	Reserve -/- 1.671.000

In het Statenvoorstel bij de Begroting 2021 heeft uw Staten ingestemd met het opheffen van de reserve ICT. De daarmee gespaard gaande vrijval van € 3,5 miljoen is reeds in de begroting verwerkt. Naar nu blijkt resteert nog een bedrag van € 1.671.000 in de reserve ICT die we willen aanwenden voor een aantal Informatievoorziening & Automatiseringsprojecten waaronder de eerdergenoemde (zie inzet saldo ICT-reserve). Die projecten kunnen we als gevolg van onder andere uitgestelde wetgeving pas uitvoeren in het jaar 2022. We stellen daarom voor om dit resterende bedrag nu te storten in de saldireserve. Daarmee is het mogelijk om deze reserve ICT per eind 2021 op te heffen. Via de Begroting 2022 zullen wij vervolgens een begrotingswijziging opnemen om dit bedrag als lastenbudget op te voeren in het Overzicht Overhead en te onttrekken uit de saldireserve.

4.11 Stelposten

Financieel overzicht

Programmaverantwoording	Begroting Voorjaarsrapportage		Bijstellingen		Bijgestelde begroting		Realisatie t/m juni 2021	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Stelposten	1.166		926	0	2.092	0	0	0
Onvoorzien	1.650		0	0	1.650	0	0	0
Saldo van het programma	2.816	0	926	0	3.742	0	0	0
	Storting	Onttrek.	Storting	Onttrek.	Storting	Onttrek.	Storting	Onttrek.
Mutaties in de reserves	0	0	0	0	0	0	0	0

	Begroting Voorjaarsrapportage	Bijstellingen	Bijgestelde begroting	Realisatie t/m juni 2021
Beslag op de algemene middelen	-2.816	-926	-3.742	0

Bijstellingen per reserve	Storting	Onttrekking
N.v.t.		
Totaal mutaties in reserves	0	0

Overzicht aan bijstellingen	Lasten	Baten	Storting	Onttrekking	Type bijstelling
Stelposten					
Aanpassing indexering subsidies (programma 7)	-14	-	-	-	b. Technisch
Toekenning indexering contracten (programma's 1, 3 en 8)	-312	-	-	-	b. Technisch
Ophogen stelpost t.b.v. verwacht benodigd saldo	1.252	-	-	-	c. Afwijking
Onvoorzien					
n.v.t.	-	-	-	-	
Totaal aan bijstellingen in dit programma	926	-	-	-	

4.11.1 Toelichting op de bijstellingen

Aanpassing indexering subsidies (programma 7)	**Lasten -/- 14.000**

Aanvullend op de in de Voorjaarsrapportage toegekende indexering voor subsidies is een bedrag toegekend van 14.000 euro voor te verstrekken subsidies in het programma 7. Cultuur en erfgoed. Deze bijstelling volgt op basis van vastgestelde subsidiebeschikkingen.

Toekenning indexering contracten (programma's 1, 3 en 8)	**Lasten -/- 312.000**

Op basis van een inventarisatie van contracten/afspraken met derden is gebleken dat enkele programma's aanspraak kunnen maken op de stelpost voor prijscompensatie. Dit betreft de programma's 1. Ruimtelijke ontwikkeling, 3. Bodem, water, milieu en 8. Economie.

Ophogen stelpost t.b.v. verwacht benodigd saldo	**Lasten + 1.252.000**

Het resterende deel van de stelpost dient van voldoende omvang te zijn om de kosten van de recentelijk bekendgemaakte Cao-afspraken te kunnen dekken. Hiertoe is een aanvulling benodigd van € 1.252.000, waarvan wordt voorgesteld om dit ten laste van het begrotingssaldo van 2021 te brengen. Dit bedrag is opgebouwd uit € 968.000 aanvullend benodigd budget voor looncompensatie en € 284.000 aanvullend benodigd budget voor prijscompensatie van contracten met derden.

Overige informatie m.b.t. de post Onvoorzien

Het resterende deel van de post 'onvoorzien' dient beschikbaar te blijven voor eventuele compensatiemaatregelen die worden uitgevoerd in de gemeente Leersum naar aanleiding van de daar ontstane schade als gevolg van de valwind op 18 juni 2021. In paragraaf 2.1.2 is hier een nadere toelichting op gegeven.

4.12 Algemene middelen

Financieel overzicht

Programmaverantwoording	Begroting Voorjaarsrapportage		Bijstellingen		Bijgestelde begroting		Realisatie t/m juni 2021	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Algemene middelen	215	369.058	-800	-2.999	-585	366.059	-859	174.458
Saldo van het programma	215	369.058	-800	-2.999	-585	366.059	-859	174.458
	Storting	Onttrek.	Storting	Onttrek.	Storting	Onttrek.	Storting	Onttrek.
Mutaties in de reserves	88.247	35.678	26.423	12.387	114.670	48.065	88.245	27.248

	Begroting Voorjaarsrapportage	Bijstellingen	Bijgestelde begroting	Realisatie t/m juni 2021
Beslag op de algemene middelen	316.275	-16.235	300.040	114.320

Bijstellingen per reserve	Storting	Onttrekking
Saldireserve	26.423	
Reserve Weerstandsvermogen		3.250
Reserve Covid-flankerend beleid		9.137
Totaal mutaties in reserves	26.423	12.387

Overzicht aan bijstellingen	Lasten	Baten	Storting	Onttrekking	Type bijstelling
Algemene middelen					
Meicirculaire 2021	-	-	-	-	
- Decentralisatieuitkering omgevingsveiligheid	-	32	-	-	a. Circulaire
- Decentralisatieuitkering drugsdumping	-	34	-	-	a. Circulaire
- Decentralisatieuitkering zoetwatermaatregelen	-	54	-	-	a. Circulaire
- Decentralisatieuitkering bodembescherming	-	737	-	-	a. Circulaire
- Afrekening jaarschijf 2020 provinciefonds	-	148	-	-	a. Circulaire
- Actualisatie maatstaven provinciefonds	-	1.323	-	-	a. Circulaire
- Actualisatie opcenten MRB	-	423	-	-	a. Circulaire
Rijksbijdrage Projecten verkeer en vervoer	-	-4.950	-	-	a. Circulaire
Rendement garantieproduct (disagio) op juiste wijze presenteren	-800	-800	-	-	b. Saldo neutraal
Vrijval restant ICT-reserve t.g.v. saldireserve	-	-	1.671	-	c. Afwijking saldo
Vrijval reservering A12-Salto fase 2 t.g.v. saldireserve	-	-	12.365	-	c. Afwijking saldo
Afroming reserve weerstandsvermogen t.g.v. saldireserve	-	-	3.250	3.250	c. Afwijking saldo
Vrijval restant Covid-flankerend beleid t.g.v. saldireserve	-	-	9.137	9.137	c. Afwijking saldo
Totaal aan bijstellingen in dit programma	-800	-2.999	26.423	12.387	

4.12.1 Toelichting op de bijstellingen

Meicirculaire 2021	**Baten + 2.751.000**

Middels een Statenbrief (8227B8FB) hebben wij u geïnformeerd over de financiële effecten vanuit de meicirculaire 2021. De effecten die betrekking hebben op het jaar 2021, en nog niet in de begroting waren opgenomen, worden via deze begrotingswijziging verwerkt. Dit betreft de opbrengsten voor de decentralisatie uitkeringen voor omgevingsveiligheid, drugsdumping en zoetwatermaatregelen. De lasten, die in de programma's worden gemaakt, zijn reeds als lastenbudget opgenomen in de Voorjaarsrapportage 2021.

De decentralisatie uitkering bodembescherming is reeds in de Voorjaarsrapportage 2021 als baat opgenomen in programma 3. Bodem, water, milieu. Conform de verslaggevingsregels dient deze opbrengst echter verantwoord te worden bij de Algemene middelen.

De algemene uitkering uit het provinciefonds is positiever dan in de primaire begroting was opgenomen door een voordelige afrekening uit 2020 en een actualisatie van de maatstaven voor 2021.

De opbrengsten vanuit de opcenten op de MRB zijn naar verwachting ook hoger op basis van de meicirculaire.

Rijksbijdrage Projecten verkeer en vervoer	**Baten -/- 4.950.000**

Sinds de overdracht van de SUNIJ lijn van het Rijk naar het BRU verstrekt het Rijk een bijdrage voor het beheer en onderhoud van de lijn aan, destijds het BRU en nu, de provincie Utrecht. Dit bedrag van € 4,95 mln. is de laatste jaren ontvangen als een decentralisatie uitkering als onderdeel van het provinciefonds. Het werd daardoor als ontvangst verantwoord bij de Algemene middelen.

In de meicirculaire 2021 is aangegeven dat deze Decentralisatie uitkering Projecten verkeer en vervoer wordt omgezet in een specifieke uitkering. Deze wijziging heeft tot gevolg dat de opbrengst in het programma 6. Bereikbaarheid II – Openbaar Vervoer dient te worden verantwoord, conform de verslaggevingsregels. En niet langer bij de Algemene middelen. Per saldo is dit budget neutraal.

Rendement garantieproduct (disagio) op juiste wijze presenteren	**Lasten -/- 800.000** **Baten -/- 800.000**

De provincie Utrecht heeft een garantieproduct bij BNP Paribas Fortis van 25 mln. dat in 2007 is aangeschaft. Dit garantieproduct loopt af in 2022, en wordt dan op onze bankrekening gestort. Op dit garantieproduct behalen we rendement. Dit rendement is ook verantwoord op de balans (disagio) en jaarlijks wordt een deel daarvan afgeschreven ten gunste van de exploitatie. Conform de verslaggevingsregels dient dit als een negatieve last te worden gepresenteerd in plaats van een opbrengst. Dat wordt middels deze begrotingswijziging gecorrigeerd.

Vrijval restant ICT-reserve t.g.v. saldireserve	**Reserve + 1.671.000**

In het Statenvoorstel bij de Begroting 2021 heeft uw Staten ingestemd met het opheffen van de reserve ICT. De daarmee gespaard gaande vrijval van € 3,5 miljoen is reeds in de begroting verwerkt. Naar nu blijkt resteert nog een bedrag van € 1.671.000 in de reserve ICT die we willen aanwenden voor een aantal Informatievoorziening & Automatiseringsprojecten (zie hiervoor de toelichting in 10. Overzicht Overhead). Die projecten kunnen we als gevolg van onder andere uitgestelde wetgeving pas uitvoeren in het jaar 2022. We stellen daarom voor om dit resterende bedrag nu te storten in de saldireserve. Daarmee is het mogelijk om de ICT-reserve per eind 2021 op te heffen. Via de Begroting 2022 zullen wij vervolgens een begrotingswijziging opnemen om dit bedrag als lastenbudget op te voeren in het Overzicht Overhead en te onttrekken uit de saldireserve.

Vrijval reservering A12-Salto fase 2 t.g.v. saldireserve	**Reserve + 12.365.000**

Met een Statenbrief (2021MM81) bent u geïnformeerd over de bereikbaarheid in het Kromme Rijn Gebied. Uit een uitgevoerde netwetwerkanalyse blijkt dat, zonder aanpassing van het hoofdwegennet, de onderzochte infrastructurele maatregelen onvoldoende toekomst vast zijn. Om de bereikbaarheid te verbeteren zal een stevige en structurele netwerkoplossing nodig zijn. Eén van die maatregelen betreft de aansluiting op het hoofdwegennet Houten Oost van de N421 op de A12 in oostelijke richting.
Ondanks de bestuurlijke wil van de betrokkenen om de bereikbaarheid van het Kromme Rijn Gebied te verbeteren, hebben de partijen geconstateerd dat de reservering voor A12-Salto fase 2 van € 12.365.000 onvoldoende is om een ¾-aansluiting bij Houten Oost te realiseren. Als gevolg van deze conclusie, is een vervolgtraject bepaald. De gemeenten Bunnik, Houten en de provincie zetten zich in om de resultaten en conclusies van deze studie in te brengen in de Mobiliteitsstrategie 2040, die in samenspraak met het Rijk volgt uit het in het bestuurlijk overleg Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (MIRT) vastgestelde MIRT-onderzoek U Ned.

Voorgesteld wordt om de reservering voor A12-Salto fase 2 van € 12.365.000,- uit de Verkeersaanpak Bunnik-Houten (2015MME49) uit de reserve Mobiliteitsprogramma vrij te laten vallen en te storten in de saldireserve. De vrijval wordt verantwoord in programma 5. Bereikbaarheid I – Algemeen, en de storting in de saldireserve verloopt via de Algemene middelen.

Afroming reserve weerstandsvermogen t.g.v. saldireserve	**Reserve + 3.250.000**

Voor de reserve weerstandsvermogen is de afspraak gemaakt dat deze een omvang heeft van € 45 mln., of het dichtstbijzijnde lagere of hogere bedrag om te voldoen aan de bandbreedte van de ratio weerstandsvermogen die ligt tussen de 1.4 en 2.0. Op basis van de huidige inzichten is de afgesproken omvang van € 45 mln. toereikend om binnen de bandbreedte te blijven, waardoor nu wordt voorgesteld om € 3.250.000 vanuit de reserve weerstandsvermogen af te romen en dit te storten in de saldireserve.

Vrijval restant reserve Covid-flankerend beleid t.g.v. saldireserve	**Reserve + 9.137.000**

De reserve Covid-flankerend beleid is ingesteld bij de Begroting 2021, waarbij de expliciete afspraak is gemaakt om deze per eind 2021 op te heffen. In de Voorjaarsrapportage zijn reeds vijf voorstellen ten laste van deze reserve door Provinciale Staten vastgesteld. In deze Zomernota wordt aanvullend één nieuw voorstel gedaan (MKB-opvolging) ten laste van deze reserve. Dit is nader toegelicht in programma 8. Economie. We stellen voor om het resterende bedrag in deze reserve reeds nu te laten vrijvallen en dit te storten in de saldireserve.

Bijlagen

Bijlage 1 | MIP

MIP Wegen

Uitbreidingsinvesteringen wegen en vaarwegen omschrijving project	Cate-gorie	Toegekend krediet (bruto)	Bijdragen derden	t/m2020	Bijgestelde begroting 2021	Realisatie tm juni 2021	Prognose 2021	Bijstelling	Restant krediet
Lopende investeringen									
Provinciale (vaar)wegen									
N224 Rotonde Austerlitzseweg - Zeist	A	400	0	0	0	0	0	0	400
N226 Faunapassage	A	6.150	0	97	500	32	500	0	5.553
Spoortunnel Maarsbergen	A	23.200	2.500	4.875	700	213	700	0	17.625
N228 Trajectaanpak Montfoort	A	319	0	15	220	14	220	0	84
N233 Oostelijke Rondweg Veenendaal	A	56.500	6.250	467	650	83	650	0	55.383
N233 Rijnbrug	A	95.576	51.750	2.790	930	346	930	0	91.856
N237 Trajectaanpak Zeist en Soest	A	1.666	0	0	0	0	0	0	1.666
N402 Rotonde Slootdijk	A	2.792	0	416	0	42	42	42	2.334
N484 Trajectaanpak	A	5.978	0	136	500	45	500	0	5.342
Ecopassage Griftenstein	A	2.144	0	1.923	0	0	115	115	106
Omgevingslawaai	A	3.250	0	155	650	170	650	0	2.445
Carpoolplaatsen	A	1.421	0	0	0	0	950	950	471
Fietsbrug Nigtevegt	B	12.845	12.845	12.871	0	0	-26	-26	0
Maatregelen op de N229, N226, N225, N228 en N417	A	170	0	0	170	0	170	0	0
Sub-totaal Wegen		**212.411**	**73.345**	**23.745**	**4.320**	**945**	**5.401**	**1.081**	**183.265**
Fiets									
N224 Renswoude	A	195	0	0	0	0	195	195	0
N226 OVL	A	575	0	90	550	2	485	-65	0
N228 Trajectaanpak Montfoort	A	758	0	35	705	32	705	0	18
N237 Fietspad Mc Donalds Zuid	A	191	0	56	140	0	25	-115	110
N237 Trajectaanpak Zeist en Soest	A	1.880	0	0	0	0	0	0	1.880
N417 Trajectaanpak	A	970	0	714	0	0	256	256	0
N484 Trajectaanpak	A	130	0	1	0	0	0	0	129
Maatregelen op de N229, N226, N225, N228 en N417	A	700	0	0	700	0	700	0	0
Sub-totaal Fiets		**5.399**	**0**	**896**	**2.095**	**34**	**2.366**	**271**	**2.137**
Verkeersveiligheid									
N224 Renswoude	A	525	0	481	0	16	0	0	44
N224 Rotonde Austerlitzseweg - Zeist	A	1.100	0	0	0	0	0	0	1.100
N228 Trajectaanpak Montfoort	A	1.555	0	80	1.255	67	1.255	0	220
N237 Trajectaanpak Zeist en Soest	A	270	0	0	0	0	0	0	270
N201/412 Bermverhardingen	B	245	0	153	85	121	128	43	-36
N229 Bermverharding	B	965	0	956	0	14	14	14	-5
N405 Bermverharding Kamerik	A	504	0	389	236	14	14	-222	101
N417 Trajectaanpak	A	90	0	63	0	0	27	27	0
N484 Trajectaanpak	A	700	0	10	0	0	0	0	690
Bermverhardingen N225 / N228 / N229	A	1.015	0	0	1.015	0	1.015	0	0
Maatregelen op de N229, N226, N225, N228 en N417	A	1.560	0	0	1.560	0	1.560	0	0
Sub-totaal Verkeersveiligheid		**8.529**	**0**	**2.132**	**4.151**	**232**	**4.013**	**-138**	**2.384**
Bruto investeringen realisatiefase wegen en vaarwegen ten laste van kapitaallasten		**226.339**	**73.345**	**26.773**	**10.566**	**1.211**	**11.780**	**1.214**	**187.786**

Vervangingsinvesteringen wegen en vaarwegen omschrijving project	Cate-gorie	Toegekend krediet (bruto)	Bijdragen derden	t/m2020	Bijgestelde begroting 2021	Realisatie tm juni 2021	Prognose 2021	Bijstelling	Restant krediet
Lopende investeringen									
Diverse kunstwerken gehele provincie	A	20.295	0	0	0	0	0	0	20.295
Beverweerdsebrug, Bunnik	A	500	0	8	500	41	492	-8	0
N199 traject 8 (Rondweg Noord)	A	400	0	0	0	0	0	0	400
N204, traject 17	A	101	0	0	0	0	0	0	101
N210, traject 20 (Schoonhoven Lopik)	A	668	0	0	0	0	0	0	668
N210, traject 21 (Lopik N204)	A	869	-	0	0	0	0	0	869
N224, traject 35 (Renswoude)	A	2.250	0	2.238	0	0	0	0	12
N225, traject 37 (Driebergen-Doorn)	A	1.270	-	0	1.270	0	1.270	0	0
N228, traject Montfoort	A	2.953	-	135	2.953	126	2.953	0	-135
N229, traject 62 (Odijk-Werkhoven)	A	315	0	0	311	0	315	4	0
N402, traject 87 (Loenersloot)	A	602	0	0	0	0	0	0	602
N402, traject 88 (Loenen-Breukelen)	A	3.073	0	0	0	0	0	0	3.073
N412, traject 98	A	397	0	0	0	0	0	0	397
N417, traject 116 en 117 (Maartensdijk-Hol.Rading)	A	1.788	0	1.324	0	0	464	464	0
Duikerbrug N484	A	330	0	0	0	0	0	0	330
N484A, traject 114	A	662	0	0	0	0	0	0	662
N484, overdracht Vijfheerenland	A	1.174	0	0	0	0	0	0	1.174
Diverse trajecten gehele provincie	A	94.268	0	0	0	0	0	0	94.268
Bushokjes in de gehele provincie	A	1.824	0	944	880	224	880	0	0
Vervanging Kwaliteitcentrale	A	400	0	0	400	14	400	0	0
Vervanging wintermachines	A	1.400	0	0	1.400	0	1.400	0	0
Sub-totaal Wegen		**135.539**	**0**	**4.649**	**7.714**	**405**	**8.174**	**460**	**122.716**
Rivier Eem, damwanden overig	A	8.054	0	1.265	417	0	1.100	683	5.689
Merwedekanaal , oeverconstructie	A	14.500	0	636	8.300	0	3.400	-4.900	10.464
Sub-totaal Vaarwegen		**22.554**	**0**	**1.901**	**8.717**	**0**	**4.500**	**-4.217**	**16.153**

Totaal lopende vervangingsinvesteringen	**158.093**	**0**	**6.550**	**16.431**	**405**	**12.674**	**-3.757**	**138.869**

Categorie A: Bijstelling van het kasritme passend binnen het totaal krediet
Categorie B: Aanpassing van het totaal krediet
Categorie C: Nieuw krediet

Toelichting op de bijstellingen:

Carpoolplaatsen

Dit jaar is de investeringsbeslissing genomen voor de uitbreiding van de carpoolplaatsen IJsselstein, Baarn, Eembrugge en Maartensdijk. Hiermee is het project overgegaan van de studiefase naar de realisatiefase. De carpoolplaats IJsselstein wordt gerealiseerd in 2022, omdat er eerst nog een grondruil en voorbelasting van de grond moet plaatsvinden.

N417 Trajectaanpak

De bijstelling wordt veroorzaakt door een verschuiving van groot onderhoud naar vervanging. Vervanging vindt plaats aan het einde van de levensduur. Vervangingen worden gezien als investering. De vervanging van de N417 is opgenomen in het meerjareninvesteringsprogramma (MIP).

Fietsbrug Nigtevegt

De provincie Utrecht is in 2015 een aanbesteding gestart voor het ontwerpen, realiseren en gedurende 20 jaar onderhouden van een fietsbrug over het Amsterdam Rijnkanaal bij Nigtevecht. Deze fietsbrug heeft de naam 'Liniebrug' gekregen. De brug is in september 2018 officieel geopend. Met het afronden van de bouwfase is gebleken dat de uitvoeringskosten hoger zijn uitgevallen dan geraamd. De oorzaak van dit tekort is terug te voeren naar één oorzaak: de aanvaarbeveiliging van de brug.
De aanvaarbeveiliging is een constructie die voorkomt dat de brug instort wanneer een schip in aanvaring komt met een brugpijler. Voor de fietsbrug bij Nigtevecht is over de te stellen eisen aan de aanvaarbeveiliging tussen partijen, te weten RWS, de beide provincies en Ballast Nedam heel veel gesproken, met escalatie tot op directieniveau. Door deze discussie over de aanvaarbeveiliging zijn extra onderzoekskosten gemaakt en heeft Ballast Nedam vertraging opgenomen hetgeen in totaal heeft geleid tot extra kosten voor de fietsbrug van € 1.058.909,-- Het project is inmiddels afgerond, echter dient er een kredietverhoging te worden aangevraagd als gevolg van deze hogere uitgaven. De totale bruto aanvraag als gevolg van deze meeruitgaven bedraagt € 626.000, waarmee het totale krediet op €12.845.000 komt. In het verleden zijn de bijdragen derden niet correct in het MIP verwerkt en zijn deze in werkelijkheid hoger, eveneens €12.845.000. Het totale netto krediet voor dit project bedraagt derhalve nul

N224 Renswoude, Fiets

De eigenaar van de grond voor het realiseren van het fietspad is uiteindelijk akkoord gegaan met verkoop van de gronden aan de Provincie Utrecht. Afhankelijk van bestemmingsplanwijziging van de gemeente Renswoude is het de verwachting dat het fietspad dit jaar wordt aangelegd.

N229 Bermverharding

De lasten zijn 5k hoger dan voorzien vanwege extra werkzaamheden. Verzoek om extra krediet te verstrekken.

N201/412 Bermverhardingen

De lasten zijn 36k hoger dan voorzien. Dit wordt met name veroorzaakt door het doorbelasten van personele kosten. Verzoek om extra krediet te verstrekken.

Rivier Eem, damwanden overig

De bijstelling heeft betrekking op onvoorziene werkzaamheden (aanbrengen extra bodembescherming) aan de damwanden en de forse stijging van de staalprijzen.

Merwedekanaal , oeverconstructie

De prognoses zijn lager dan in de samenwerkingsovereenkomst met de Provincie Zuid-Holland zijn opgenomen. Dit valt te verklaren door een fors lagere inschrijving van de aannemer. De uitvoering loopt ook vertraging op doordat de definitieve gunning later plaats vond als gevolg van extra vragen met betrekking tot de beoordelingssystematiek.

MIP Bereikbaarheid Openbaar Vervoer

Uitbreidingsinvesteringen OV Omschrijving project	Cate-gorie	Krediet (bruto)	Bijdragen derden	Lasten t/m2020	Bijgestelde begroting 2021	Realisatie tm juni	Prognose 2021	Bijstelling	Restant krediet
OV Uithoflijn (infra en materieel)	B	483.034	305.294	423.734	12.160	3.248	12.160	0	47.140
OV tramremise	A	62.000	21.200	59.646	1.854	1.101	2.354	500	0
OV Busremise	A	43.300		24.441	18.788	5.783	11.734	-7.054	7.125
P&R Breukelen	B	5.380		84	900	138	443	-457	4.853
Vlootoptimalisatie	A	17.257		5.027	5.360	5.044	5.360	0	6.870
Opkomstlocatie P&R Science Park	A	152		0	152	0	0	-152	152
Chauffeursverblijf busstation jaarbeurs	A	840		0	630	0	0	-630	840
Tramwaarschuwingslichten SUNIJ-lijn	A	1.020		0	1.020	0	459	-561	561
Inrichting remiseterrein Nieuwegein	A	390		0	390	0	324	-66	66
Tramkruising Symfonielaan Nieuwgein	A	652		0	652	0	652	0	0
Bruto investeringen realisatiefase openbaar vervoer ten laste van kapitaallasten		**614.025**	**326.494**	**512.932**	**41.906**	**15.314**	**33.486**	**-8.420**	**67.607**

Vervangingsinvesteringen OV Omschrijving project	Cate-gorie	Krediet (bruto)	Bijdragen derden	Lasten t/m2020	Bijgestelde begroting 2021	Realisatie tm juni	Prognose 2021	Bijstelling	Restant krediet
OV overwegen en haltes	A	12.041		10.740	1.302	158	1.301	-1	0
OV traminfrastructuur N'gein - Usselstein	A	186.100		145.350	29.960	7.214	23.733	-6.227	17.017
OV Telematica/ICT tram/bus	A	9.502	3.652	4.038	2.000	518	2.433	433	3.031
Beveiliging opstelterreinen	A	720		0	720	0	300	-420	420
Verv. spoorstaven overwegen SUNIJ-lijn	A	180		0	180	0	180	0	0
Indico-systeem	A	4.400		0	3.300	52	802	-2.498	3.598
Bruto investeringen realisatiefase openbaar vervoer ten laste van kapitaallasten		**212.943**	**3.652**	**160.128**	**37.462**	**7.942**	**28.749**	**-8.713**	**24.066**

Categorie A: Bijstelling van het kasritme passend binnen het totaal krediet
Categorie B: Aanpassing van het totaal krediet
Categorie C: Nieuw krediet

Toelichting Kasrimteaanpassingen (categorie A):

OV tramremise

Zie hiervoor het projectblad Nieuwe tramremise

OV Busremise

Zie hiervoor het projectblad Busremise

P&R Breukelen

Er wordt een bouwteam ingezet om samen met het projectteam te kijken wat er gerealiseerd kan worden voor het huidige budget en/of hoeveel budget aan bouwkosten er werkelijk nodig is om de P+R te kunnen realiseren. Bovenstaand huidige kasritme is alleen gebaseerd op de verwachte prognose t/m 2021. De aanpak kost mede door ook moeten aanbesteden van het bouwteam meer tijd, waardoor de prognose van uitgave kosten wat naar achter schuift (2022). De werkelijke verwachte bouwkosten voor 2022 (en daarmee het hele budget) moeten nog blijken.

Opkomstlocatie P&R Science Park

Nut en noodzaak van deze opkomstlocatie wordt opnieuw beoordeeld. Daarom voor nu geen uitgaven opgenomen in 2021.

Chauffeursverblijf busstation jaarbeurs

Het chauffeursverblijf wordt betrokken bij de vraag of er wel of geen trappen worden gerealiseerd op het station. Hierover wordt eerst nog een studie afgerond. De start van de uitvoering is daarom verschoven naar 2022.

Tramwaarschuwingslichten SUNIJ-lijn

De verwachte uitgaven voor Tramwaarschuwingslichten is naar benden bijgesteld tot ❙ 684.000. Een deel van de tramwaarschuwingslichten zijn namelijk al aanwezig, waardoor het aantal te plaatsen waarschuwingslichten lager is. Een deel van de werkzaamheden zal in 2022 plaatsvinden. Het kasritme voor 2021 is bijgesteld naar ❙ 459.000.

OV traminfrastructuur N'gein - IJsselstein

Zie projectblad Vernieuwde regionale tramlijn

OV Telematica/ICT tram/bus

De inschrijving voor de vervanging van het bestaand areaal zit ruim onder het plafondbedrag (Vervangingsopgave). De ruimte tot aan het plafondbedrag kan gedurende een looptijd van vier jaar worden ingezet voor extra kwaliteit en/of panelen. Daarnaast heeft DOVA een bijdrage van ❙ 240k geleverd voor de Distributiefunctie, wat nog niet in de begroting verwerkt was.

Beveiliging opstelterreinen

De kostenraming voor de Beveiliging opstelterrein valt lager uit en bedraagt ❙ 300.000. De mogelijkheden om de terreinen goed te kunnen beveiligen blijkt mogelijk te zijn met minder ingrijpende maatregelen waardoor dus de kosten lager uitvallen.

Indico-systeem

In de eerder afgegeven begroting van ❙ 3,3 mln. voor dit jaar was het kasritme en welke facturen we wanneer kunnen verwachten nog niet bepaald. Inmiddels zijn er in het inkoopproces met de leverancier afspraken gemaakt en is de raming dus aangescherpt.

Toelichting Kredietaanpassingen (categorie B):

OV Uithoflijn (infra en materieel)

Het brutokrediet is met ❙ 5,5 mln. naar beneden bijgesteld door de bijdrage aan aanschaf van 2 trams zoals opgenomen in de Voorjaarsrapportage en de statenbrief Beëindiging van het project Uithoflijn per 31 december 2021 (2020MM183)

P&R Breukelen

Zie voorstel in deze Zomernota om het totale projectkrediet te verhogen naar ❙ 5,380 mln.

Op 27 mei 2020 heeft PS besloten tot uitbreiding van P+R Breukelen, en hiervoor een budget toegekend van ❙5.000.000. De Personeelskosten zaten daar expliciet nog niet in omdat dit in het verleden niet gebruikelijk was bij het aanvragen van een projectbudget. Inmiddels is de lijn op het gebied van het doorberekenen van (interne) personeelskosten wel de standaard en vragen wij hiertoe ❙380.000 extra krediet aan. Het totale investeringsbudget wordt hiermee ❙ 5.380.000.

Bestuur

(bedragen x € 1.000)

Vervangingsinvesteringen	Cat.	Krediet (bruto)	Bijdragen derden	Realisatie t/m 2020	Prognose 2021	2022	2023	2024	2025
Lopende investeringen									
Dienstauto's	A	254		0	254				
Totaal lopende investeringen		**254**	**0**	**0**	**254**	**0**	**0**	**0**	**0**

Type categorie

A - Reeds goedgekeurde investeringen

B - Nieuwe of aangepaste investeringen worden bij de begroting geaccordeerd door PS

C - Nieuwe (complexe) of aangepaste investeringen die nog separaat aan PS worden voorgelegd.

Toelichting investeringen

Lopende investeringen

Op 27 januari 2021 heeft uw Staten met voorstel PS2021BEM03 een krediet beschikbaar gesteld voor de vervanging van de dienstauto's.

MIP Bedrijfsvoering

		Zomernota								Begroting			
MIP software	Cat.	Krediet (bruto)	Bijdragen derden	Realisatie t/m 2020	Primaire begr 2021	Realisatie tm juni	prognose 2021	Bijstellingen	Restant krediet	2022	2023	2024	2025
Lopende investeringen													
Business Intelligence Tool	A	295	0	0	295	0	115	-180	180	180			
HRM Systeem (Personeelsinformatie + salaris)	A	450	0	183	267	0	6	-261	261	261			
Serv.man.Syst. Assyst	A	551	0	0	551	0	0	-551	551	551			
Presto Fin en Control	A	1.969	0	0	1.969	0	312	-1.657	1.657	1.607	50		
Record Man. Appl. RMA	A	803	0	72	731	61	428	-303	303	303			
Doc. Generator	A	371	0	51	320	44	240	-80	80	80			
Enterprise Search	A	333	0	0	333	0	0	-333	333	333			
Zaaksyst. Squit 2020 (Elvhis)	A	353	0	110	243	106	165	-78	78	78			
Subsidietool	A	750	0	0	750	7	30	-720	720	720			
Bestuurlijke besluitvorming GS	A	442	0	0	442	75	436	-6	6	6			
FMIS (Planon)	A	609	0	0	609	0	0	-609	609			609	
Internet CMS / website	A	739	0	0	739	0	0	-739	739				739
Intranet CMS / website	A	180	0	0	180	0	0	-180	180				180
Bruto investeringen ICT ten laste van kapitaallaste		**7.845**	**0**	**416**	**7.429**	**293**	**1.732**	**-5.697**	**5.697**	**4.119**	**50**	**609**	**919**

		Zomernota								Begroting			
MIP ICT	Cat.	Krediet (bruto)	Bijdragen derden	Realisatie t/m 2020	Primaire begr 2021	Realisatie tm juni	prognose 2021	Bijstellingen	Restant krediet	2022	2023	2024	2025
Lopende investeringen													
Werkplek laptops	A	200	0	99	101	29	101	0	0				
Beeldschermen thuiswerken	A	200	0	0	200	0	200	0	0				
Werkplek apparatuur	A	550	0	0	550	0	550	0	0	550	550	550	550
Tablets GS/PS	A	101	0	0	101	0	0	-101	101		101		
Bruto investeringen ICT ten laste van kapitaallaste		**1.051**	**0**	**99**	**952**	**29**	**851**	**-101**	**101**	**550**	**651**	**550**	**550**

		Zomernota								Begroting			
MIP Provinciehuis	Cat.	Krediet (bruto)	Bijdragen derden	Realisatie t/m 2020	Primaire begr 2021	Realisatie tm juni	prognose 2021	Bijstellingen	Restant krediet	2022	2023	2024	2025
Losse gebruikersinventaris	A	459	0	0	459	0	459	0	0				
Verbouwing verd 2 tm 6 (Reg Klimaat)	A	2.200	0	8	2.192	0	2.192	0	0				
Transport (liften)	A	800	0	0	800	0	0	-800	800	800			
Huisvesting - eerste stappen in verduurzamen provinciaal vastgoed	A	1.310	0	98	1.212	0	812	-400	400	400			
AV-middelen Statenzaal	A	2.090	0	0	2.090	500	2.090	0	0				
Verantwoorde thuiswerkplek	A	375	0	0	375	0	375	0	0	902			
Verbouwing BG en 1e verdieping	A	1.400	0	0	1.400	0	1.400	0	0				
Verduurzaming vastgoed	A	805	0	0	805	0	0	-805	805	400	405		
Sub-totaal huivesting		**9.439**	**0**	**106**	**9.333**	**500**	**7.328**	**-2.005**	**2.005**	**2.502**	**405**	**0**	**0**
Totaal lopende vervangingsinvesteringen		**18.335**	**0**	**621**	**17.714**	**822**	**9.911**	**-7.803**	**7.803**	**7.171**	**1.106**	**1.159**	**1.469**

Type categorie

A - Reeds goedgekeurde investeringen

B - Nieuwe of aangepaste investeringen worden bij de begroting geaccordeerd door PS

C - Nieuwe (complexe) of aangepaste investeringen die

Bijlage 2 | Staat van begrotingssubsidies

STAAT VAN BEGROTINGSSUBSIDIES 2021 Wijzigingen							
Prog.	Omschrijving				Bedrag		
		2021	wijzigingen	Bijgestelde begrotingssubsidies	2022	2023	2024
1	**Ruimtelijke ontwikkeling**	-	**23**	**23**	-	-	-
	Gemeente Vijfheerenlanden Bijdrage onderzoek Niemans-claim *		**23**	23			
2	**Landelijk gebied**	**3.863**	**3.487**	**7.350**	**1.336**	**1.336**	**1.336**
	Het Utrechts Landschap (natuur)*	1.718		1.718			
	Landschap Erfgoed Utrecht (natuur)*	368		368			
	Landschap Erfgoed Utrecht (steunpunt archeologie)*	140		140			
	Stichting Vogelopvang*	11		11			
	Stichting IVN*	197		197	192	192	192
	Faunabeheer*	415		415	415	415	415
	Gebiedscooperatie Groot Wilnis Vinkeveen	49	2.578	2.627			
	Stichting Gebiedsontwikkeling Utrecht West exploitatiesubs	750	-30	720			
	Stichting Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug	200	150	350	350	350	350
	Urgenda	15		15			
	Stichting Dierenlot		160	160			
	Stichting De Groene Belevenis, Leusden, Groen doet goed		15	15			
	Gemeente Wijk bij Duurstede, Groen doet Goed		30	30	15	15	15
	Stichting Natuur en Milieufederatie Utrecht*		364	364	364	364	364
	Stichting Natuur en Milieufederatie Utrecht		200	200			
	Eemlandhoeve BV		20	20			
3	**Bodem, water en milieu**	**1.557**	**2.475**	**4.032**	-	-	-
	Salmsteke voor Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden	-					
	Stichting NMU*	343	30	373			
	Veenweiden Innovatie centrum	491		491			
	Hoorn Grebbedijk	723		723			
	Gebiedscoöperatie Groot Wilnis-Vinkeveen		2.000	2.000			
	Grebbedijk		138	138			
	Meerjarig onderzoek klimaatimpactmonitor WUR		27	27			
	Meerjarig onderzoek duurzame water- en ecosystemen voor klimaatrobuust stedelijk groen WUR		40	40			
	Platform Water, Vallei en Eem (klimaatadaptatie)		15	15			
	Dlffuus loodproblematiek gemeente Ronde Venen		225	225			
4	**Energietransitie**	-	**213**	**213**	**213**	**213**	**213**
	Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM)*		213	213	213	213	213
5	**Bereikbaarheid I - Algemeen**	**271**	**5.461**	**5.732**	-	-	-
	Gemeente Soest	230		230			
	Gemeente Nieuwegein	41		41			
	Gemeente Utrecht Fietstunnel Locomotiefstraat*		4.961	4.961			
	Provincie Noord-Holland Metropoolregio Amsterdam-Elektrisch *		500	500			
6	**Bereikbaarheid II - Openbaar vervoer**	-	**104**	**104**	**37**	**38**	**39**
	Gemeente Nieuwegein Voet- en fietsveer VREVIA		104	104	37	38	39

7	**Cultuur en erfgoed**	**6.263**	**3.019**	**9.282**	**2.701**	**2.701**	**2.701**
	Kunst Centraal *	1.628		1.628			
	Het Utrechts Landschap (erfgoed)*	179		179			
	Stichting Mooi Sticht (steunpunt archeologie)*	104	-2	102			
	Landschap Erfgoed Utrecht (erfgoed)*	1.144		1.144			
	Stichting Restauratie Opleidings Projecten*	21		21			
	Bibliotheek Servicecentrum*	2.270		2.270			
	Stichting Monumentenwacht*	686		686			
	Stichting Kasteel Amerongen	110	-2	108			
	Stichting Slot Zuylen	121	-2	119			
	Stichting Straattheaterfestival Woerden		10	10	10	10	10
	Stichting ArteGanza		15	15	15	15	15
	Stichting Het literatuurhuis		90	90	90	90	90
	Stichting Weeshuis van de Kunst		15	15	15	15	15
	Stichting Internationaal Kamermuziek Festival Utrecht		30	30	30	30	30
	Stichting Nacht van de Literatuur Amersfoort		5	5	5	5	5
	Stichting Samenwerkende Kasteelmusea		152	152			
	Romeinse Limes Nederland 2021		160	160			
	Stichting Vogelopvang Utrecht		11	11	11	11	11
	Stichting Landschap Erfgoed Utrecht STAMU		136	136	136	136	136
	Stichting Het Utrechts Landschap		816	816	817	817	817
	Stichting Landschap Erfgoed Utrecht		1.511	1.511	1.512	1.512	1.512
	Gemeente Woerden Groen doet Goed		20	20	20	20	20
	Stichting Urgenda 101 hectare ingezaaid		14	14			
	Stichting DierenLot		40	40	40	40	40
8	**Economie**	**4.692**	**890**	**5.582**	**250**	**250**	**250**
	Gemeente Utrecht	200		200			
	ROM Regio Utrecht	4.492		4.492			
	Ontwikkeling Utrecht Science Park*		100	100			
	Nationaal Groenfonds		250	250	250	250	250
	Werkstichting Lage Weide		50	50			
	Hogeschool Utrecht Propositie LLO		240	240			
	Stichting Dutch Game Garden*		250	250			
9	**Bestuur**		-	-	-		
Totaal		**16.646**	**15.672**	**32.318**	**4.537**	**4.538**	**4.539**

Toelichting:
- De saldi in de kolom '2021' komen overeen met de gepresenteerde Staat van begrotingssubsidies in de Voortgangsrapportage 2021, welke op 7 juli 2021 door Provinciale Staten is vastgesteld.
- De met een asterisk (*) gemarkeerde organisaties: dit betreft een verlening van jaarlijkse exploitatiesubsidie t/m 2024.

Bijlage 3 | Voortgang (complexe) investeringsprojecten

Bijlage 3.1 Complex Programma Hart van de Heuvelrug/ Vliegbasis Soesterberg

Doelstelling
Hart van de Heuvelrug/ Vliegbasis Soesterberg is een unieke integrale gebiedsontwikkeling gericht op het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit en belevingswaarde van de Utrechtse Heuvelrug. Het programma gaat uit van de ontwikkeling en versterking van de natuur in dit gebied. Er wordt een robuust groen netwerk gemaakt en versnippering van de natuur tegengegaan. Het investeren in de natuur is mogelijk door in het gerealiseerd groene netwerk op ruimte te bieden om te wonen, werken en recreëren, het zogenaamde “schaakbordmodel”. Met de opbrengsten vanuit gronduitgifte voor wonen en werken investeren de gebiedspartners in de ontwikkeling van natuur.

Kenmerken

Besluit PS	2015- vaststellen Samenwerkingsovereenkomst Hart van de Heuvelrug en Samenwerkingsovereenkomst Vliegbasis Soesterberg
Projectfase	Ontwikkeling en uitvoering
Startjaar	2004
Verwacht jaar afronding	2025

Het totale programma beslaat twee aparte samenwerkingsovereenkomsten/exploitaties: Hart van de Heuvelrug en Vliegbasis Soesterberg. Deze worden hieronder apart toegelicht.

Voortgang
<u>Hart van de Heuvelrug</u>
Er zijn al veel projecten gerealiseerd, met name groene. De provincie Utrecht, gemeente Soest, gemeente Zeist en het Utrechts Landschap werken de komende jaren intensief samen om ook de overige projecten te realiseren en af te ronden. Dit gaat vooral om het ontwikkelen van woon- en werklocaties. Het programma loopt door tot eind 2025.

De provincie Utrecht is binnen het programma Hart van de Heuvelrug verantwoordelijk voor de volgende projecten: Kamp van Zeist, Bedrijventerrein Richelleweg, Woonwijk Sortie 16, Harlanterrein en de oostelijke Corridor (de beide laatste moeten alleen nog administratief afgerond worden).
Naast de provinciale projecten zijn er ook projecten die onder leiding van de gemeenten Zeist en Soest worden uitgevoerd. Dit zijn voor de gemeente Zeist de projecten Willem Arntzhoeve en Huis ter Heide west. Voor de gemeente Soest gaat het om Apollo Noord- Kontakt der Kontinenten (met deelprojecten Groene Hoogte, Sauna Soesterberg en Oude Tempel).
De financiële eindverantwoordelijkheid voor deze gemeentelijke projecten ligt bij de provincie. Omdat deze projecten niet drukken op de jaarlijkse begroting zijn ze niet in deze zomernota opgenomen.

Er zijn nog 5 provinciale projecten in Hart van de Heuvelrug die uitgevoerd worden. Het gaat dan om:

Bedrijventerrein Richelleweg: De laatste kavel is verkocht. Dit jaar wordt de openbare ruimte binnen de hekken van het bedrijventerrein overgedragen aan de gemeente Soest en het openbaar gebied buiten de hekken wordt overgedragen aan het rijk. Hierover lopen gesprekken. Het project wordt daarmee naar verwachting eind 2021 afgerond.

Sortie 16: Dit is een woningbouwontwikkeling van 150-200 woningen. De gebiedsvisie voor de ontwikkeling van deze locatie is vastgesteld door GS (september 2019) en door de gemeenteraad van Zeist (januari 2021). Door het specifieke, bosachtige karakter en de ligging op de Heuvelrug, heeft de Sortie 16 de potentie om een aantrekkelijke en onderscheidende woningbouwlocatie te worden. In het woningbouwprogramma is veel ruimte opgenomen voor woningen in het sociale en middeldure segment. Het voorontwerp bestemmingsplan is in juni

2021 ter inzage gelegd. De reacties hierop zullen worden verwerkt in een ontwerp bestemmingsplan. Planning is dat het bestemmingsplan voorjaar 2022 door de gemeenteraad van Zeist wordt vastgesteld.

Kamp van Zeist: de provincie voert onderhandelingsgesprekken met Defensie over de aankoop van het terrein Kamp van Zeist. Afspraak is dat de provincie het terrein aankoopt, de opstallen en verharding verwijderd en het gebied inricht als natuurgebied. Daarna wordt het terrein “om niet” doorgeleverd aan Het Utrechts Landschap. De onderhandelingen gaan met name over de de restrisico’s van de milieuverontreiniging. De provincie hanteert bij de onderhandelingen het uitgangspunt dat de partij verantwoordelijk voor de vervuiling ook de partij is die hiervoor de saneringskosten draagt.

Oostelijke corridor: Het natuurterrein op het ecoduct Ecoduct Boele Staal zou via een openbare aanbesteding verkocht worden aan een natuur beherende partij. Op basis van een advies van een taxateur is de inschatting dat hiervoor geen animo vanuit de markt zal zijn. Provincie gaat opnieuw in overleg met de aangrenzende grondeigenaar (Defensie) en natuurbeherende organisaties waaronder Het Utrechts Landshap en Natuurmonumenten om te bespreken of overdracht ten behoeve van beheer mogelijk is.

Harlanterrein: dit terrein is ingericht en via een openbare aanbesteding verkocht aan Het Utrechts Landschap. Afwikkeling van het contract loopt nog.

Duurzaamheid woningbouwlocaties Vliegbasis Soesterberg en Sortie16: Van begin af aan is voor deze woningbouwlocaties op provinciale grond uitgegaan van duurzame en natuurinclusieve woonwijken. Er wordt nu verkend en uitgewerkt hoe duurzaamheid geborgd kan worden in de diverse verkoopprocedures van de grond. Het gaat hierbij vooral om thema’s Energie, Klimaatadaptatie, Natuurinclusief bouwen en Circulariteit. Hier ligt een directe link met de diverse programma’s en het Convenant Duurzaam Bouwen. Hier wordt dan ook intensief mee afgestemd en samengewerkt. Aandachtspunt is dat de planontwikkeling en planologische procedures voor deze twee woonwijken al in een vergevorderd stadium zijn. Er zal dus een afweging gemaakt moeten worden welke ambities op de verschillende duurzaamheidsthema’s hier passend zijn. Dit alles zal resulteren in een bestuurlijk vast te stellen ambitiedocument.

<u>Vliegbasis Soesterberg</u>
Het 'rode' gedeelte van het plan Vliegbasis Soesterberg bestaat uit drie woningbouwlocaties: Een nieuwe woonwijk aan de zuidzijde van de vliegbasis, de kavels Westflank aan de Dolderseweg en een bouwkavel aan de Amersfoortsestraat. De ambitie is een duurzame en kwalitatief hoogwaardige woonwijk (max 400 woningen) te realiseren, die zich voegt in de omgeving met hoge natuur en landschappelijke waarde. Daarnaast bestaat het programma Vliegbasis Soesterberg uit de projecten Park Vliegbasis Soesterberg en de ecologische corridor Camp New Amsterdam.

De ontwikkelingen en voortgang van de projecten onder provinciale regie zijn als volgt:

Woonwijk Vliegbasis Soesterberg:
Er zijn flinke stappen gezet om de condities op orde te brengen om het gebied te ontwikkelen naar een natuur inclusieve woonwijk.

- Verkoopstrategie: er is een besluit genomen over de manier waarop de gronden van de woonwijk in combinatie met Sortie 16 op de markt wordt gezet. Er is door het college van Gedeputeerde Staten besloten dat de woonwijk Vliegbasis de gronden in delen in verkoop brengt. Daarnaast is besloten hoe de projectorganisatie het best kan worden ingericht om een efficiënte en doelmatige ontwikkeling van de woonwijk (in combinatie met Sortie 16 en eventueel de kavels Westflank) vorm te geven. Wij hebben een principebesluit genomen waarbij de organisatie wordt ondergebracht in een externe ontwikkelorganisatie (met daarbij een terugvalscenario). Provinciale Staten is nauw betrokken.
- Ontheffing Wet Natuurbescherming: in maart 2021 is de ontheffing voor de Wet natuurbescherming voor de woonwijk verleend. Hiervoor is een maatregelenpakket gemaakt dat is gericht op de duurzame instandhouding van de Veldleeuwerik. Dit pakket aan maatregelen is rand voorwaardelijk voor het verkrijgen van de benodigde ontheffing wet Natuurbescherming. De uitvoering van de mitigerende maatregelen ten behoeve van Wet Natuurbescherming zijn wel al gestart. Op dit besluit van de provinciale

vergunningverleners is bezwaar gemaakt door de Stichting Milieuzorg Zeist bij de AWB commissie. In het najaar wordt een beslissing op bezwaar verwacht.
- Wijzigingsplan: Om de in het bestemmingsplan opgenomen geluidscontouren van het bedrijventerrein Soesterberg Noord weg te nemen is een wijzigingsplan (uitwerking van het vigerende bestemmingsplan Vliegbasis Soesterberg) ingediend bij gemeente Soest.
- Saneringsonderzoek PFOS: de saneringsmogelijkheden worden in samenwerking met Defensie onderzocht. Met het Rijk wordt in deze goed samengewerkt, maar er is sprake van een onderhandelingssituatie over de kosten als gevolg van de bodemverontreiniging met PFAS. Daarnaast is de Provincie belast met bescherming van de strategische grondwaterreserve en heeft ze ook een bevoegd gezag-rol in zake de normstelling in grond en grondwater. In lijn hiermee heeft de provincie in 2021 eigen beleid vastgesteld over de omgang en normering van PFAS/PFOS bij het uitblijven van rijksbeleid. Uit bodemonderzoek is inmiddels helder hoe groot de verontreiniging van de in de woonwijk gelegen grond is. Nader onderzoek wordt nog uitgevoerd op de grondwaterverontreiniging Door dit nadere onderzoek lopen de onderhandelingen over kostenverhaal langer door . De verwachting is dat deze in het najaar 2021/ voorjaar 2022 worden afgerond. De provincie hanteert bij de onderhandelingen het uitgangspunt dat de partij verantwoordelijk voor de vervuiling ook de partij is die de saneringskosten draagt binnen de gemaakte privaatrechterlijke afspraken en het publiekrechterlijk spoor van kostenverhaal binnen de Wet bodembescherming. Bij deze laatste is in januari 2021 door een uitspraak van de Raad van State de beschikking van ernst en spoed van de verontreiniging van de woonwijk in stand gebleven en onherroepelijk.
- Niet gesprongen explosieven: het bestaande bosdeel van de woonwijk is vrij gemaakt van niet gesprongen explosieven. Hierbij zijn geen bijzonderheden aangetroffen.

Kavels Westflank: De planvorming is in volle gang en de ruimtelijke kaders en uitgangspunten zijn vastgesteld. De onafhankelijke provinciaal adviseur Ruimtelijke Kwaliteit (ARK) heeft hiervoor een advies opgesteld, waarbij zowel de bouw van vier als vijf vrijstaande woningen op de kavels omschreven is als ‘ruime mate van ruimtelijke kwaliteit’. Dit advies is voorgelegd aan omwonenden, de bewonersverenigingen en belanghebbende partijen door middel van digitale participatie en een bewonersbrief omdat er door de coronamaatregelen geen fysieke bijeenkomst mogelijk was.

Wij hebben vanuit een integrale overweging (kwaliteit, financiën en de uitkomst van de participatie) besloten om vijf kavels te gaan verkopen en de ruimtelijke uitgangspunten publiekrechtelijk te borgen. De herziening van het bestemmingsplan is op dit moment in voorbereiding. De verwachting is dat het bestemmingsplan in het najaar van 2021 wordt ingediend en eind 2021/ begin 2022 wordt vastgesteld. Afhankelijk van eventuele zienswijzen en/ of bezwaar- en beroepsprocedure zal het bestemmingsplan in 2022/2023 onherroepelijk worden. De verkoopprocedure wordt gestart nadat het bestemmingsplan onherroepelijk is.

Bij het gekraakte pand aan de Dolderseweg worden nog vervolgonderzoeken gedaan naar de bouwkundige staat en de veiligheid/onveiligheid van het pand. Aan de hand hiervan worden vervolgstappen uitgezet.

Park Vliegbasis Soesterberg
In het park voert de provincie diverse recreatieve verbeteringen uit. Het gaat hier om wandel- en fietspaden, entrees, bebording, routes, hekwerk, uitkijkpunten, vogelkijkhut, meubilair en informatievoorziening. Het overgrote deel is inmiddels uitgevoerd. De laatste juridische planologische procedures worden gestart voor de laatste maatregelen. Verwachting is dat de uitvoering in 2022 wordt afgerond.

Daarnaast wordt er in samenwerking met de gebiedspartners gewerkt aan een afstemmingskader voor culturele programmering in het park.

Ecologische corridor Camp New Amsterdam: dit is de laatste ontbrekende schakel in de westelijke corridor. Het is een essentiële schakel en de enige die in fysiek opzicht nog gerealiseerd moet worden. Provincie Utrecht en RVB/Defensie hebben afspraken gemaakt over het vervolg. De essentie daarbij is dat het RVB de uitvoering op zich zal nemen in opdracht van Defensie en in nauwe samenwerking met de provincie. Het terrein is en blijft immers eigendom van het Rijk en is sterk beveiligd. Praktische oplossingen in de uitvoering zijn daarom nodig. Het is de bedoeling dat de kaders voor deze samenwerking voor start van de daadwerkelijke uitvoering worden vastgelegd in een Overeenkomst van Opdracht (OvO) met Provincie, Defensie en RVB.

Financiën

bedragen x € 1 mln.		Totaal krediet (bruto)	Real t/m 2020	Budget 2021	Real 2021	Prognose eind 2021	Resultaat einde programma
Hart van de Heuvelrug	lasten baten	*	33,4	0,4 0,7	0,6 2,0	1,9 2,8	-0,5
Vliegbasis Soesterberg	lasten baten	*	29,7	5,0 -	0,4 0,1	2,8 0,1	1,0
Totaal resultaat programma Hart van Heuvelrug / Vliegbasis Soesterberg							**0,5**

Toelichting op financiën 2021
De prognose van Hart van de Heuvelrug is hoger dan de huidige ramingen. De ramingen van zowel de lasten als de baten worden naar boven bijgesteld. De belangrijkste reden is de verwachte afronding van het project Richelleweg. In de begroting was nog opgenomen dat deze afronding in 2020 zou plaatsvinden.

Ook bij Vliegbasis Soesterberg is bijstelling nodig. Bij de lasten is de prognose lager dan het begroot bedrag, omdat er vanwege juridische procedures, zoals omgevingsvisie, bestemmingsplannen en vergunningen, vertraging is opgetreden. De baten worden naar boven bijgesteld: er is van het rijk een bijdrage van € 0,1 mln. in de kosten van PFOS-onderzoek ontvangen.

Verwacht eindresultaat van het programma
In onderstaande tabel is het totaalresultaat van de Mastergrex Hart van de Heuvelrug en grondexploitatie Vliegbasis Soesterberg zichtbaar (totaal eindresultaat € 0,5 mln.). Daarnaast zijn er voor de provincie nog opbrengsten die gerelateerd zijn aan de ontwikkeling van het programma: de opbrengsten van de verkoop van het park (minus de investeringen voor de mitigerende maatregelen voor de veldleeuwerik) en de inkomsten als gevolg van inbreng van gronden bij de Richelleweg. Indien deze opbrengsten betrokken worden in het programma is het eindresultaat € 5,0 mln. positief.

De afwijkingen op de begrote kosten en opbrengsten zijn verwoord in de bijstellingen op programma 1. Op basis van die afwijkingen wordt de begroting 2021 aangepast naar de prognose eindstand.

Projecten	uitvoering bij	BW GREX20	BW GREX21	Saldo nog te realiseren lasten en baten	Totaal op eindwaarde
Hart van de Heuvelrug					
Den Dolder Nrd Oost/WA Hoeve	Zeist	-	-		
Huis ter Heide West	Zeist	-1.967	-2.066		
Apollo Nrd Groene Hoogte (vh Kontakt der Kontinenten)	Soest	-751	1.874		
Apollo Nrd Sauna Soesterberg	Soest	-3.550	-547		
Apollo Nrd Oude Tempel	Soest	-7.905	-8.392		
Sortie 16	Prov Utrecht	-5.683	-6.001		
Kamp van Zeist	Prov Utrecht	-201	-220		
Oostelijke Corridor	Prov Utrecht	-18.433	-18.829		
Richelleweg	Prov Utrecht	13.408	14.628		
Harlanterrein	Prov Utrecht	-2.254	-2.128		
Beheerfonds	Prov Utrecht	-11.743	-11.718		
subtotaal Hart van de Heuvelrug, aansluiting met GREX 2020		**-39.079**	**-33.399**	**22.917**	**-10.482**
Verwachte storting in Beheerfonds uit Vliegbasis Soesterberg					10.000
subtotaal Hart van de Heuvelrug					**-482**
Vliegbasis Soesterberg					
Park	Prov Utrecht	-25437	-25.643	40.698	
Woonwijk	Prov Utrecht	-2163	-4.042		
subtotaal GREX Vliegbasis Soesterberg		**-27.600**	**-29.685**	**40.698**	**11.013**
Afdracht aan Beheerfonds Hart van de Heuvelrug					-10.000
subtotaal Vliegbasis Soesterberg					**1.013**
Provinciale grondexploitatie					
Inschatting meeropbrengst BW Richelleweg, netto opbrengst verkoop Park Vliegbasis					
subtotaal Provinciale grondexploitatie					**4.513**
Verwacht resultaat Hart van de Heuvelrug-Vliegbasis Soesterberg op eindwaarde (pos)					**5.044**

Risico's

Onderstaand de top risico's voor een aantal deelprojecten.

Risico	Beheersmaatregel
HvdH - Sortie 16	
De flora en fauna bescherming in het plangebied vormen een mogelijk risico in planontwikkeling.	Dit wordt momenteel nader onderzocht. Er zullen maatregelen genomen moeten worden om de aanwezige dassenburcht in het gebied te beschermen. Verder is in het gebied de Japanse Duizendknoop aangetroffen. Er moet rekening worden gehouden met extra kosten voor het verwijderen van deze invasieve exoot.
In de financiële uitgangspunten is geen rekening gehouden met de compensatie/ herplant-plicht van te verwijderen bomen.	Er wordt voor het gehele programma HvdH/ VBS onderzocht óf en welke bomen compensatie plichtig zijn en wat de consequenties van gewijzigd provinciaal beleid hiervoor zijn.

HvdH - Kamp van Zeist	
Mogelijke grondverontreiniging en niet gesprongen explosieven kunnen leiden tot een financieel tekort.	In de onderhandelingen met Defensie worden de risico's beter in beeld gebracht en worden afspraken gemaakt over de eventuele meerkosten voor sanering. Uitgangspunt is "de vervuiler betaalt".
Indien de aankoop van het terrein van Kamp van Zeist niet tot stand komt, dan staat de vergroening van het programma onder druk.	De onderhandelingen zijn gericht op een evenwichtige verdeling van de risico's en kosten, die voldoet aan de intenties en uitgangspunten van de overeenkomsten die gesloten zijn in 2007 (clusterovereenkomst) en 2015 (samenwerkingsovereenkomst) om te zo komen tot aankoop en doorlevering van het terrein Kamp van Zeist
VBS - Woonwijk	
De uitwerking van de noodzakelijke maatregelen voor de Veldleeuwerik in Park VBS is essentieel voor het verkrijgen van een ontheffing Wet Natuurbescherming, welke rand- voorwaardelijk is voor de gronduitgifte en verdere projectuitwerking.	De maatregelen zijn uitgewerkt en hiervoor is in een ontheffing Wet natuurbescherming verleend. Momenteel lopen juridische procedures tegen deze verlening.
Bodemverontreiniging als gevolg van blusschuim (PFOS) ter hoogte van de voormalige brandweeroefenplaats en brandweerkazerne.	Uitgangspunt is "de vervuiler betaalt". Er is een restrisico niet alles betaald, hiervoor is dit risico gealloceerd.
De woningmarkt in de regio Utrecht is krap. Dit is een kans voor de afzetbaarheid van bouwgronden, waaronder ook de gronden voor woningbouw op de Vliegbasis. De effecten van de coronacrisis zijn nog niet inzichtelijk.	Mocht het opbrengstenniveau onder druk komen van de wijzigingen op de woningmarkt, dan kan nog gedifferentieerd worden in de beoogde woningprogrammering. Deze ruimte zit al in het bestemmingsplan. Er volgt op korte termijn een onderzoek of de grexen (evt positief) bijgesteld zouden moeten worden
De woonwijk wordt tegen het bedrijventerrein Soesterberg Noord aan ontwikkeld waardoor er op dit moment nog teveel geluidsbelasting is. Een deel van het woningbouwprogramma dat is opgenomen in de exploitatie zou daardoor eventueel niet gerealiseerd kunnen worden.	Er is een wijzigingsplan opgesteld om de ontwikkeling mogelijk te maken. Mogelijke keuze maken tussen mitigerende maatregelen waarmee extra kosten worden gemaakt of een lagere opbrengst omdat minder woningen kunnen worden gebouwd.
VBS - Park	
Voor de mitigerende maatregelen wordt schraal grasland gerealiseerd. Hiervoor worden bomen gekapt	Er wordt voor het gehele programma HvdH/ VBS onderzocht óf en welke bomen compensatie plichtig zijn en wat de consequenties van gewijzigd provinciaal beleid hiervoor zijn.
In het park is een locatie bekend die sterk verontreinigd is met PFOS. Daarnaast zijn er enkele locaties in meer of minder mate verdacht op het voorkomen van bodemverontreiniging met PFAS	Onderzocht wordt of deze locatie daadwerkelijk ernstig verontreinigd zijn en of saneren nodig is.
Uitstel van uitvoering van ecologische verbinding Camp New Amsterdam. De plankosten zullen hierdoor verder oplopen en mogelijk ook de kosten van uitvoering (inflatie/ bouwkostenstijging).	Om dit te voorkomen is de provincie in overleg met Defensie en RVB. Er wordt toegewerkt naar een gezamenlijke Overeenkomst van Opdracht waarin kaders worden vastgelegd voor deze samenwerking.

Bijlage 3.2 De Vernieuwde Regionale Tramlijn Regio Utrecht (VRT)

Doelstelling
Het project Vernieuwde Regionale Tramlijn draagt middels aanpassing van de bestaande SUNIJ-lijn en aanschaf van nieuw materieel bij aan een goed functionerend en modern tramsysteem met meer directe verbindingen zonder overstap, met als doel een goede bereikbaarheid van woon- en werkgebieden met tevreden reizigers en reizigersgroei binnen de provincie.
Het project is opgebouwd uit vijf deelprojecten: Materieel, VK-sporen, Vervoerskundige koppeling+ (voorheen Tracé X), spooromlegging Nieuwegein City en Ombouw SUNIJ-lijn

Kenmerken

Besluiten PS	15 december 2016 (819A9D0B) 24 september 2018 (81D56AA3) 5 november 2018 (81DBE6B2) 8 juli 2020 (82010C4B) 27 januari 2021 (821 C0D4E
Projectfase	*Uitvoeringsfase*
Startjaar	*2016*
Verwacht jaar afronding	*2022*

Voortgang
Het deelproject VK sporen is gerealiseerd en de sporen zijn aan Trambeheer en Onderhoud (TBO) opgeleverd. Het nieuwe tram materieel (tweeëntwintig 41 meter trams) is eveneens geleverd en in gebruik genomen. De financiële afronding van het contract vindt plaats in 2021. Het contract voor de Ombouw SUNIJ-lijn is op 1 mei 2019 definitief gegund aan BAM. De uitvoering van de werkzaamheden is afgerond en het spoor is in beheer genomen door TBO. Hierin zijn opgenomen de werkzaamheden aan baanstabiliteit en spleetbreedte. In 2021 wordt nog gewerkt aan de afronding van de laatste restpunten, het opleverdossier en de financiële afronding met de aannemer.

Op 26 april 2021 heeft gunning voor de Spooromlegging Nieuwegein City plaatsgevonden aan Dura Vermeer BV. De voorbereidingen van de werkzaamheden in de tramvrije periode van 26 februari tot en met 15 juni worden nu uitgevoerd. Streven is om met de zomerdienstregeling van 2022 dit tracé weer in exploitatie te nemen. Het project werkt nauw samen met de gemeente Nieuwegein: hiervoor is een samenwerkingsovereenkomst gesloten.
Om de Uithoflijn en SUNIJ lijn vervoerskundig te kunnen koppelen, wordt het deelproject Vervoerskundige Koppeling + (voorheen Tracé X) uitgevoerd. Het project is sterk afhankelijk van de ontwikkelingen op en rondom het Jaarbeursplein en houdt rekening met de voortschrijdende inzichten t.a.v. de veiligheid en de bewijsvoering hierover. In 2020/2021 heeft het deelprojectteam VK+ deze ontwikkelingen in beeld gebracht en de benodigde aanpak en maatregelen uitgewerkt. Als gevolg hiervan zijn aanvullende, niet voorziene maatregelen benodigd, welke naar verwachting wel binnen het totaalbudget van VRT opgevangen kunnen worden. In 2021 worden nadere afspraken gemaakt over de uitvoeringen de samenwerking met de gemeente Utrecht. Streven is om begin 2022 de benodigde maatregelen uitgevoerd te hebben en met ingang van de zomerdienstregeling in juli 2022 de koppeling gerealiseerd te hebben.

Financiën

Totaal Krediet (bruto)	Gerealiseerd t/m 2020	Budget 2021	Realisatie 2021 (t/m 30 juni)	Prognose eindstand	Resultaat
186,1 mln.	***145,4 mln***	***23,7 mln***	7,2 mln	179,4 mln	6,7 mln.

Toelichting op financiën
In het eerste half jaar van 2021 zijn een aantal belangrijke mijlpalen behaald: op 3 januari zijn tracé A,B en C in exploitatie gegaan, tracé D van de SUNIJ-lijn volgde op 14 maart. Daarmee is de gehele SUNIJ-lijn weer

operationeel. Daarnaast is de laatste door programma VRT bestelde CAF-41 tram in maart geleverd en geaccepteerd. In deze periode zijn tevens de werkzaamheden voor de spooromlegging Nieuwegein Centrum gegund en zijn de benodigde maatregelen voor de vervoerskundige koppeling nader uitgewerkt. Daarnaast heeft provinciale staten (27/1) ingestemd met een voorstel om € 13,3 miljoen (gelabelde middelen) vrij te laten vallen, waar op dit moment geen aanspraak op wordt gemaakt ter dekking van risico's baanstabiliteit, spleetbreedte en corona en tegelijkertijd een krediet beschikbaar te stellen ten behoeve van het programma VRT ter dekking van het tekort van € 13,3 miljoen op VRT, onder meer ontstaan door de meerkosten als gevolg van de uitloop in de planning van de renovatie van de SUNIJ-lijn en aanvullende middelen voor de spooromlegging Nieuwegein City. Daarmee zijn er naar verwachting voldoende financiële middelen om het VRT programma af te ronden. Provinciale Staten hebben besloten om het dan resterende deel (€ 1,2 miljoen) van het aanvullende krediet beschikbaar te houden voor afronding van de beheersing van de resterende risico's t.a.v. onder andere baanstabiliteit, spleetbreedte en corona in de vorm van een bestuurlijk opdrachtgeversbudget. Met het bereiken van de drie genoemde mijlpalen neemt het risicoprofiel van het VRT programma af: alleen onderdelen spooromlegging Nieuwegein Centrum en VK+ worden nog uitgevoerd. Op programmaniveau wordt een positief resultaat verwacht. In de kwartaalrapportage over Q1 (30 maart 2021) is dit resultaat geschat op € 6,7 mln, waarin reeds rekening gehouden is met kosten en risico's van de Spooromlegging van Nieuwegein City , maar nog niet met de scopeonzekerheid t.a.v. VK+. Eventuele meerkosten voor realisatie van VK+ waren hier nog niet in opgenomen. Bij het opstellen van dit voortgangsbericht waren de getallen over Q2 2021 nog niet beschikbaar. Verwachting is echter dat een positief resultaat behouden blijft. Dit resultaat blijft beschikbaar voor onzekerheden binnen het programma.

Risico's

Risico	Beheersmaatregel
De interactie tussen VRI en trambeveiligingsinstallatie functioneert niet naar behoren Beide onderdelen dienen zowel los als geïntegreerd goed te functioneren om een veilige tramexploitatie mogelijk te maken. Met name het functioneren van de VRI's van Gemeente Nieuwegein in samenwerking met het tramsysteem en de trambeveiligingsinstallatie vormt een complex raakvlak.	- *Uitvoeren van simulatietesten voor werking VRI's* *Eisen opstellen voor raakvlakken tramsysteem met trambeveiligingsinstallatie en VRI's en door betrokken partijen laten ondertekenen*
Bereikbaarheid kan niet worden gegarandeerd (opsplitsen bouw i.r.m. raakvlakprojecten en omgeving, omwonenden en winkeliers) In Nieuwegein Centrum worden meerdere projecten tegelijk uitgevoerd, wat de bereikbaarheid voor omwonende en winkeliers zeer beïnvloed. De bouwstromen en faseringen dienen nog nader op elkaar te worden afgestemd.	- *Opstellen van bouwplaatsmanagementplan door Gemeente Nieuwegein* - *Regulier BLVC en V&G overleg met alle partijen op initiatief van Gemeente Nieuwegein*
Vergunning voor indienststelling NG city niet tijdig beschikbaar *Voor de indienstellingsvergunning dienen de safetycases, inclusief die van raakvlakprojecten tijdig beschikbaar te zijn en voldoende kwaliteit te hebben voor advies van IL&T*	- *Input en verloop safetycases tijdig opnemen in de integrale planning* - *Afspraken maken over safetycase VRIs Gemeente Nieuwegein* *Afspraken maken over safetycase directie leveringen Gemeente Nieuwegein*
Ombouw SUNIJ	
Financieel-administratieve afronding van de uitvoeringscontracten	Inzet extern bureau bij blijvende verschillen van inzicht. Extra/langere inzet projectteam

Afhandeling van wijzigingen en afwijkingen in de bouwcontract loopt vertraging op vanwege verschil van inzicht tussen opdrachtgever en opdrachtnemer en de in dit proces benodigde zorgvuldigheid.	
Procedure nadeelcompensatie De (standaard) procedure voor nadeelcompensatie leidt voor omgeving niet tot een bevredigende oplossing	Inzet specialisten om tot een spoedige afhandeling van eventuele procedures te komen. In gesprek te blijven met bewoners/ondernemers langs de baan.

Bijlage 3.3 N226 Spooronderdoorgang Maarsbergen

Doelstelling
Het doel van het project is de huidige en te verwachten knelpunten op het gebied van veiligheid, doorstroming en leefbaarheid voor zowel het wegverkeer als het spoorverkeer op te lossen door het realiseren van twee spooronderdoorgangen, één voor gemotoriseerd verkeer en één voor niet-gemotoriseerd verkeer, ter hoogte van km 56,6 van de spoorweg Utrecht-Arnhem (geocode 035).

Kenmerken

Besluit PS	13-03-2017, besluitnummer PS2017MME02
Projectfase	Voorbereiding
Startjaar	Uitvoering start in 2021
Verwachte oplevering	2026

Voortgang
Eind 2020 is het Provinciaal Inpassingsplan door Provinciale Staten vastgesteld en in 2021 vastgesteld na een korte procedure bij Raad van State. In 2021 worden onder projectleiding van de provincie kabels en leidingen verlegd, de benodigde gronden verworven en de realisatieovereenkomst opgesteld. De omgevingsparticipatie wordt vormgegeven door proactieve participatie en communicatie met bewoners en belangbehartigers te Maarsbergen. Met het overdrachtsdossier, op te leveren in de herfst van 2021 gaat de projectleiding over naar ProRail. ProRail is verantwoordelijk voor het opstellen van een uitvoeringsontwerp en een definitief ontwerp als onderdeel van het voorbereiden van de aanbesteding en vervolgens voor de realisatie van de spooronderdoorgang Maarsbergen.

Financiën

Totaal Krediet (bruto)	Gerealiseerd t/m 2020	Budget 2021	Realisatie 2021	Prognose eindstand	Resultaat
€ 23,2	€ 4,9	€ 1,7	€ 0,7	€ 23,2	0

Toelichting op financiën
De totale omvang van het project bedraag € 51,6 mln. Dit is in december 2018 goedgekeurd. Omdat de bijdrage van ProRail/IenW à € 28,3 mln. niet via de provinciale begroting wordt afgewikkeld, is dit bedrag in mindering gebracht op het totaal krediet (bruto). Het provinciale aandeel bedraagt € 20,7 mln. en de gemeente Utrechtse Heuvelrug, dat wél via de provinciale begroting verloopt, draagt € 2,5 mln. bij.

Risico's

Risico	Beheersmaatregel
Vertraging omwille van bezwaarprocedure kapvergunningen	Zorgvuldige voorbereiding kapvergunningen. Heldere communicatie en duidelijk omgevingsmanagement rond bomenkap en verleggen kabels en leidingen
De scope van het project wijzigt met een significant effect op de voortgang van het projectprocedures of significante extra kosten.	Scope beheersen richting uitvoering
Aanbesteding door ProRail mislukt	Zorgvuldige voorbereiding overdrachtsdossier. Marktontwikkelingen volgen
Optreden van technische risico's tijdens de uitvoering	Zorgvuldige voorbereiding overdrachtsdossier.

Bijlage 3.4 Busstalling Westraven

Doelstelling
Om hoogwaardig openbaar busvervoer in Utrecht te kunnen blijven bieden wordt een nieuwe busstalling noodzakelijk waar bussen kunnen worden gestald, schoongemaakt en onderhouden. De bestaande busstalling aan de Europalaan moet verdwijnen om de Merwedekanaalzone te kunnen herontwikkelen tot woon- en werkgebied. Belangrijkste uitgangspunten voor de stalling zijn een levensduur van 30 jaar en zo universeel en duurzaam mogelijk is.

Kenmerken

Besluiten PS	25-09-2017 (81B9ADAC) 08-07-2020 (2020MM80)
Projectfase	Uitvoeringsfase
Startjaar	2017
Verwacht jaar afronding	2021

Voortgang
Begin 2021 is gefaseerd de busstalling locatie Remiseweg in gebruik genomen voor de 35 nieuwe elektrische bussen. Bij de ingang van de zomerdienstregeling zal QBuzz ook haar andere elektrische bussen verhuizen naar de busstalling aan de Remiseweg.

Op donderdag 8 juli staat de oplevering van de busstalling aan de opdrachtnemer en overdracht aan de beheerder gepland met aansluitend op vrijdag 9 juli de formele opening en in het weekend van 10/11 juli de ingebruikname.

Er zijn nog een aantal restpunten welke voor het merendeel nog deze zomer worden opgelost. Het aanplanten van een deel van het groen gebeurt nog in het najaar in verband met betere groeicondities. Tevens wordt in overleg met de diverse partijen binnen de Provincie en het bevoegd gezag gekeken om de branddetectie op het stallingsterrein (met name van belang bij toekomstige elektrificatie) dit jaar te realiseren. De ondergrondse infrastructuur is hiervoor reeds aangelegd. Complexiteit is dat detectiesystemen nog in ontwikkeling zijn en het wenselijk is om een systeem toe te passen dat geschikt is voor de huidige situatie met dieselbussen maar ook voor de toekomstige situatie met elektrische bussen.

Financiën

Totaal Krediet (bruto)	Gerealiseerd t/m 2020	Budget 2021	Realisatie 2021 (t/m 30 juni)	Prognose eindstand	Resultaat
43,2 mln.	***24,4 mln***	***12,3 mln***	***5,8 mln***	**36,7 mln**	**6,5 mln**

Toelichting op financiën
Bij de aanvraag van het aanvullend krediet van 13,45 mln. bij de Provinciale Staten in juli 2021 was het uitgangspunt nog dat een zogenaamd Deluge-systeem benodigd zou zijn. Door verdere aanpassingen van het ontwerp en afstemming met partijen is tot een oplossing gekomen met brandcompartimentering in combinatie met brandgangen met brandmuren en brandputten hetgeen tot een substantiële kostenreductie leidt.
In zomer van 2021 zal het project grotendeels financieel worden afgerond. Er spelen nog een aantal financiële restzaken zoals toegelicht onder risico's.

Risico's

Risico	Beheermaatregel
Project niet kunnen afronden en onvoorziene aanvullende kosten in relatie tot herplantplicht	Ø Voor de aanvullende herplantplicht is een overeenkomst afgesloten met Domein LLO en wordt budget overgeheveld. Dit is reeds meegenomen in de prognose eindstand.

Aanvullende kosten voor tijdelijke inzet brandwachten en inzet detectiesysteem	Ø Reservering meegenomen voor aanbrengen detectie op het terrein welke geschikt is voor diesel- en elektrische bussen. Ø Overleg met partijen.
Onzekerheid met betrekking tot verkrijgen bestemmingsplanwijziging Groene Driehoek	Ø Gezamenlijk met Borghese bezwaar maken op niet verkrijgen bestemmingsplanwijziging Groene Driehoek (in behandeling) Ø Reservering voor nabetaling bestemmingsplanwijziging Groene Driehoek aanhouden in prognose eindstand (kosten voor inrichting Groene driehoek zijn niet meer meegenomen).
Aanvullende kosten vanuit TBO en EOV welke ten laste van het project gebracht worden.	Ø Overleg met budgetverantwoordelijke project en TBO en met de controllers om te borgen dat toebedeling kosten correct gebeurt. Ø Kosten gemaakt door QBuzz welke vergoed worden door EOV vallen buiten de projectscope en zijn niet meegenomen in de prognose eindstand. Mogelijk dat AOG en verantwoordelijke EOV hier onderling na decharge projectteam afspraken over maken.

Bijlage 3.5 Nieuwe Tramremise (NTR)

Doelstelling
Het uitvoeren en overdragen van een nieuwe werkende Tram Remise op het remiseterrein in Nieuwegein, die:
Bijdraagt aan de doelstellingen en functies zoals beschreven in IPvE 5.0 en is opgenomen in het PPVE 3.0;

- Geaccepteerd en onderhoudbaar is door toekomstige beheerder;
- Geschikt is voor het ter beschikking stellen van het trammaterieel aan de vervoerder voor zowel de SUNIJ-lijn als de Uithoflijn, zodat deze de trams kan exploiteren;
- Toekomstige uitbreiding van onderhoudscapaciteit en ten dele stallingscapaciteit mogelijk maakt ten behoeve van de uitbreiding van het netwerk.

Kenmerken

Besluiten PS	***2 oktober 2013 815B8BCF***
Projectfase	*Uitvoeringsfase*
Startjaar	*2014*
Verwacht jaar afronding	*2021*

Voortgang
De nieuwe tramremise is sinds Q3 2019 volledig in gebruik genomen. De werkzaamheden die nog zijn verricht in 2020 en 1e helft 2021 hebben betrekking op het inrichten van het buitenterrein (parkeergelegenheid) en het afronden van de contracten. Decharge van het project heeft op 13 april 2021 plaatsgevonden.

Financiën

Totaal Krediet (bruto)	Gerealiseerd t/m 2020	Budget 2021	Realisatie 2021 (t/m 30 juni)	Prognose eindstand	Resultaat
62,0 mln.	***59,5 mln***	***2,4 mln***	***1,8 mln***	**61,3 mln**	**0,7 mln**

Bedragen x 1,0 mln. Bruto krediet incl. 10,0 mln. besluit Extra krediet

Toelichting op financiën
N.v.t.

Risico's
N.v.t.

Bijlage 3.6 N233 Rijnbrug Rhenen

Doelstelling
De provincie wil de Rijnbrug tussen Rhenen en Kesteren in 2025-2026 voorzien van een nieuw bovendek met 2 x 2 rijstroken en een fietspad van 3 meter breed aan beide zijden. Op dit moment heeft de brug één rijstrook in elke richting. Vanaf de N225 in Rhenen tot de N320 in Kesteren wordt de weg inclusief aansluitingen aangepakt. Op de Utrechtse oever worden de aansluitingen met de Geertsesteeg en de Achterbergsestraatweg ook aangepast.

Kenmerken

Besluit PS	10-12-2018, 81DCB1FE
Projectfase	Voorbereiding
Startjaar	2016
Verwachte oplevering	2025-2026

Voortgang
De rotonde met de **Geertsesteeg** is in 2016 omgebouwd tot turborotonde met meer capaciteit.

Het deelproject **Achterbergsestraatweg** is opgestart en bevindt zich in de voorbereidende fase. Samen met de gemeente Rhenen wordt een korte verkeerskundige studie verricht naar de optimale configuratie van de kruising en toeleidende wegen.

In 2019 is de Nota Reikwijdte en Detailniveau opgesteld voor de **Rijnbrug**. Hierop is de Plan-MER opgesteld van het door PS vastgestelde 2 x 2 ontwerp. Vanaf 2020 wordt gewerkt aan de stikstofproblematiek op het project. Voor de verwachte depositie op de Rijntakken is een oplossing voorhanden met een ecologische onderbouwing. Voor de depositie op het Binnenveld kan worden gesaldeerd met beschikbaar restsaldo van de nieuwbouwwijk Groenpoort, waarvoor een veehouder deels is uitgekocht. Gezien de gebeurtenissen als gevolg van de tussenuitspraak ViA15 en de afhankelijkheid van de Aerius-calculator is een definitieve oplossing voor de stikstof nog niet in zicht. Dit zal sterk de aanvang van de procedure van het Provinciaal Inpassingsplan bepalen.

Een ingeschakeld ingenieursbureau is gestart met benodigde (technische) onderzoeken en het opstellen van het realisatiecontract. De steunpunten van de huidige brug zijn verder berekend en aanvullend onderzoek zal nog worden uitgevoerd. De kans is aanwezig dat enkele steunpunten constructief zullen moeten worden verstevigd. Op basis van deze nadere onderzoeken kunnen betrouwbaardere uitgangspunten worden gedefinieerd, dit biedt duidelijke kaders voor het contract en het projectbudget. In dat zelfde kader wordt een ambitiedocument opgesteld van de mogelijke ruimtelijke vormgeving van de nieuwe Rijnbrug (plaat- of kokerliggerbrug, of boogbrug). Dit gebeurt in samenspraak met het bevoegd gezag, Rijkswaterstaat en de welstand.

Financiën

Totaal Krediet (bruto)	Gerealiseerd t/m 2020	Budget 2021	Realisatie 2021	Prognose eindstand	Resultaat
€ 95,6	€ 3,2	€ 0,9	€ 0,3	€ 95,6	€ 0

Bedragen x 1,0 mln.

Toelichting op financiën
Het project Rijnbrug kent een totaal krediet (bruto) van € 95,68 mln. Bijdragen van derden bedraagt € 53,82 mln. Projectonderdeel Geertsesteeg is in gebruik genomen. Voor de Achterbergsestraatweg moet met Rhenen nog worden vastgesteld of en tegen welke kosten de fietstunnel wordt ingepast.
Het projectonderdeel Rijnbrug (waaraan met € 81,44 mln het grootste deel van het krediet is gekoppeld) bevindt zich momenteel in de voorbereidingsfase. Het project Rijnbrug voorziet de raming momenteel van een actualisatie naar huidig en toekomstig prijspeil. Op basis van de actuele raming wordt ten behoeve van start-aanbesteding aan de Staten van Utrecht (en ook Gelderland) een verzoek gedaan voor extra middelen. Dit proces is in ambtelijke voorbereiding en beoogd komend najaar te worden voorgelegd ter besluitvorming.

Risico's

Risico	Beheermaatregel
Ecologische onderbouwing niet langer toegestaan	> Afstemming bevoegd gezag over motivering opvatting.
Wijziging rekenmodel Aerius maakt project onmogelijk	> Informeren gedeputeerde over project(belang) door ambtelijk OG. > Informeren politiek via Statenbrief. > Voorbereiden (no regret-acties) ADC-toets.
Extern salderen blijkt niet mogelijk.	> Informeren gedeputeerde over project(belang) door ambtelijk OG. > Uitleg restsaldo Groenpoort is reeds beschikbaar
Onderbouw voldoet niet aan uitgangspunten ROK 2.0	> Belastingsberekening nieuw brugdek bestaande pijlers (TWB). > Aanvullend onderzoek aan de pijlers (TWB).
Stikstofsaldo Groenpoort niet beschikbaar voor Rijnbrug	> Vastleggen van restsaldo in een overeenkomst met Veenendaal > Veenendaal intrekken vergunning v/d Hatert.

Bijlage 3.7 N233 Rondweg-Oost Veenendaal

Doelstelling
Doel van het project is verbreding van de N233 naar 2x2 rijstroken, tussen Wageningselaan en A12/Lorentzlaan, met ongelijkvloerse kruising bij de Prins Clauslaan / Van Essenlaan en aanpassing van de kruispunten van de N233 met Wageningselaan en De Smalle Zijde. Vanaf de Grift tot aan de A12 wordt een snelheidsregime ingesteld van 70 km/u.
Met de uitvoering van dit project wordt door de afname van het totaal aantal voertuig-verliesuren op de N233, een substantiële bijdrage geleverd aan het doel “Het totaal aantal voertuigverliesuren op het provinciale wegennet neemt af” van het Mobiliteitsprogramma 2019-2023. Hierdoor vermindert het oponthoud gedurende de dag en vooral gedurende de spitsperiodes op werkdagen. Tevens verbetert de voorspelbaarheid van de reistijd en de bereikbaarheid van belangrijke woon-, werk- en winkellocaties.

Kenmerken

Besluit PS	18 februari 2019
Projectfase	Voorbereiding
Startjaar	2019
Verwachte oplevering	2027

Voortgang
In 2019 is de Nota Reikwijdte en Detailniveau opgesteld. Deze mondt in het project uit in een Plan-milieu effect rapportage (Plan-mer), die bestaat uit verkeers- en milieukundige onderbouwing van het door PS vastgestelde alternatief. De mer en het planologisch proces voor het project N233 Rondweg Oost Veenendaal loopt parallel op deze processen voor het project N233 Rijnbrug Rhenen.
Momenteel onderzoekt het project mogelijkheden voor inpassing van duurzame energiemaatregelen. Op basis van een rapport, afgestemd met beleidsmatig betrokken van provincie en gemeente, komt het project in principe met een voorstel tot het verruimen van de projectscope. Dit najaar wordt gestart met de contractstukken voor de realisatie van het project, waarna de aanbesteding zal starten. Gekozen is voor Bouwteam, een contractvorm gericht op samenwerking, waarin opdrachtgever en beoogd opdrachtnemer gezamenlijk het ontwerp uitwerken. Zoals nu is voorzien duurt de voorbereiding van het project tot 2024. De realisatie duurt tot 2027.

Financiën

Totaal Krediet	Gerealiseerd t/m 2020	Budget 2021	Realisatie 2021	Prognose eindstand	Resultaat
€ 56,5	€ 0,5	€ 0,7	€ 0,1	€ 56,5	€ 0

Bedragen x 1,0 mln.

Toelichting op financiën
Het project kent een totaal krediet (bruto) van € 59,0 mln. Bijdrage van de gemeente Veenendaal hierin bedraagt € 8,75 mln., waarvan € 2,5 mln. in de vorm van het realiseren van nieuwe woningen waarin de te treffen geluidsvoorzieningen in verband met de aanwezigheid van de weg, zijn opgenomen (zgn. woning met een dove gevel).
Het project bevindt zich momenteel in de voorbereidingsfase. Het project voorziet de raming momenteel van een actualisatie naar huidig en toekomstig prijspeil. Op basis van de actuele raming en mogelijke scopeverruiming (zie voortgang) is het waarschijnlijk dat het project aanvullende middelen nodig heeft.

Partij	Maatregel		Totaal
	Aanleg wegverbreding	Ongelijkvloerse kruising Pr. Clauslaan / Van Essenlaan	
Provincie Utrecht	€ 34,5	€ 15,75	€ 50,25
Gemeente Veenendaal	€ 2,5 *	€ 6,25 **	€ 8,75
subtotaal	**€ 37,0**	**€ 22,0**	**€ 59,0*** **

Bedragen x 1,0 mln.

* is een inspanningsverplichting: geluidwerende voorziening; te realiseren door gemeente Veenendaal, geen onderdeel van projectkrediet

** is inclusief de reeds toegezegde € 2 miljoen voor leefbaarheidsmaatregelen (raadbesluit gemeente Veenendaal 18 december 2017) en een bijdrage van FoodValley van € 1 miljoen, welke in 2025 beschikbaar komt. Het betreft een vast bedrag

*** onzekerheidsmarge van 25%. Bedrag is gebaseerd op een gemiddeld bedrag in de probabilistische kostenraming

Risico's

Risico	Beheersmaatregel
Extra depositie door wijziging 5km-grens verkeer	Buiten project; volgen (beleidsmatige) ontwikkelingen, inzet expertise binnen provincie
Geen besluit over toestaan extern salderen agrariërs	Buiten project; volgen (beleidsmatige) ontwikkelingen, inzet expertise binnen provincie
Kruising N233, A12-zz, Lorentzstraat wordt onderdeel projectscope	Afstemming met opdrachtgever i.r.t. overige risico's, adaptatie PIP
Oplossing om waterstand op peil te houden bij verdiepte ligging bij Natura 2000 gebied (Binnenveld) is kostbaarder dan gedacht	Nader onderzoek en zo nodig aanpassing van plan en raming
Voor bewoners onvoldoende geluidsmaatregelen nabij Prins Clauslaan (bovenwettelijk)	Duidelijke communicatie met bewoners (maatwerkbenadering)

Bijlage 4 | Begrotingswijzigingen Zomernota 2021

Begrotingswijzigingen zomernota 2021 Programma's			Bijstellingen		
Programma's & Overhead	**Lasten**	**Baten**	**Stortingen**	**Onttrekkingen**	**Type bijstelling**
1. Ruimtelijke ontwikkeling					
Groene Hart: bijdrage aan samenwerkingsverband (cfrm voorstel KN2022)	120	-	-	-	c. Afwijking saldo
Indexering 2021 GIS	5				b. Saldo neutraal
Kwaliteitsgids: aanwending vrijval 2020	50	-	-	-	c. Afwijking saldo
Hart van de Heuvelrug/Vliegbasis Soesterberg: aanpassing raming aan GREX2021	-1.385	-709	-	-676	b. Saldo neutraal
Hart van de Heuvelrug: meeropbrengst grond Richelleweg	-	1.104	1.104	-	c. Afwijking saldo
Rijksbijdrage Flexpools	2.653	2.653	-	-	b. Saldo neutraal
Terugdraaien onttr reserve BO ivm vrijval restant reserve bij JRK20	-	-	-	-320	c. Afwijking saldo
Totaal Programma Ruimtelijke Ontwikkeling	1.443	3.048	1.104	-996	
2. Landelijk gebied					
Subsidieregeling bedrijfsverplaatsing	1.000	-	-	1.000	b. Saldo neutraal
NNN-bijstelling lasten	-2.825	-	1.313	-1.512	b. Saldo neutraal
NNN-bijstelling baten	-	3.400	-	-3.400	b. Saldo neutraal
Prijscompensatie materiële budgetten (naar Programma 3)	-15	-	-	-	b. Saldo neutraal
Subsidie stichting Dierenlot	120	-	-	120	b. Saldo neutraal
Start Aanpak biodiversiteit stad en dorp	200	-	-	200	b. Saldo neutraal
N2000/PAS-bijdrage Staatsbosbeheer	-	372	372	-	b. Saldo neutraal
Cofinanciering POP3-subsidies t.l.v. reserve RSN i.p.v. Landelijk gebied	-	-	-	4.000	b. Saldo neutraal
Cofinanciering POP3-subsidies t.l.v. reserve RSN i.p.v. Landelijk gebied	-	-	4.000	-	b. Saldo neutraal
SPUK Programma Natuur	500	500			b. Saldo neutraal
Kasritmewijziging plattelandscoaches	-143	-	-	-143	b. Saldo neutraal
Totaal Programma Landelijk gebied	-1.163	4.272	5.685	265	
3. Bodem, water en milieu					
Grebbedijk en Erfgoeddeal	-289	-	-	-	c. Afwijking saldo
Subsidieregeling en Impulsregeling Klimaatadaptatie	-280	-	-	-	c. Afwijking saldo
AVP-waterkwaliteit - Rietherstel Eem en Eemmeer	88	-	-	88	b. Saldo neutraal
Decentralisatieuitkering bodembescherming (naar Algemene middelen)	-	-737	-737	-737	a. Circulaire
Prijscompensatie materiële budgetten (van Programma 2)	9	-	-	-	b. Saldo neutraal
Kasritmewijziging plattelandscoaches	-143	-	-	-143	b. Saldo neutraal
Indexering 2021 VTH-taken	249	-	-	-	b. Saldo neutraal
Externe Veiligheid: Bijdr van Zuid Holland	21	21	-	-	b. Saldo neutraal
Prijscompensatie materiële budgetten (van Programma 2)	6	-	-	-	b. Saldo neutraal
Subsidiering Veenweide Infiltratiesysteem (AVP)	500	-	2.127	2.627	b. Saldo neutraal
Totaal Programma Bodem, water en milieu	161	-716	1.390	1.835	
4. Energietransitie					
Vertraging gemeentelijke aanpakken voor de verduurzaming van wijken	-450	-	450		b. Saldo neutraal
Subsidieaanvragen voor opwekking	-250	-	250	-	b. Saldo neutraal
Subsidieaanvragen voor haalbare, betaalbare en innovatieve energietransitie	-500	-	500	-	b. Saldo neutraal
Initiatieven die door gebrek aan cofinanciering vanuit het Rijk vertragen	-800	-	800	-	b. Saldo neutraal
Onttrekking projectreserve Energieagenda via programma 8. Economie	-	-	-	-177	b. Saldo neutraal
Totaal Programma Energietransitie	-2.000	0	2.000	-177	
5. Bereikbaarheid I					
Actualisatie en verfijning budgetten (zie Overzicht Overhead)	76	-	-	-	b. Saldo neutraal
Actualisatie beheer en onderhoud wegen en vaarwegen	244	-201	-	445	b. Saldo neutraal
UVP Smart mobility onderbesteding	200	-	-	-	b. Saldo neutraal
Actualisatie Kapitaallasten Wegen	-1.252	-	-	-	c. Afwijking saldo
Balans afwikkelverschillen	-550	-	-	-	c. Afwijking saldo
Reserve Mobiliteitsprogramma / Stationsgebied Driebergen-Zeist	-2.970	-	-	-2.970	b. Saldo neutraal
Bijstelling UVP Fiets	-4.500	-	4.500	-	b. Saldo neutraal
Reserve Mobiliteitsprogramma / Oude projecten	1.406	253	-	1.153	b. Saldo neutraal
Cofinanciering impulsgelden UVP Verkeersveiligheid	-900	-	450	-450	b. Saldo neutraal
Bijdrage EU "reNEWable green Hydrogen for TranSport"	59	59	-	-	b. Saldo neutraal
UVP Smart mobility onderbesteding	-200	-	-	-	b. Saldo neutraal
Reserve Mobiliteitsprogramma / Oude projecten	681	-	-	681	b. Saldo neutraal
Reserve Mobiliteitsprogramma / Regionale programma's	-14.045	-	4.555	-9.490	b. Saldo neutraal
Reserve Mobiliteitsprogramma / Vrijval reservering A12-Salto t.g.v. saldireserve	-	-	-	12.365	c. Afwijking saldo
Totaal Programma Bereikbaarheid I	-21.751	111	9.505	1.734	
6. Bereikbaarheid II - OV					
Rijksbijdrage Projecten verkeer en vervoer	-	4.950	-	-	a. Circulaire
OV Bijdrage Rijk	43.964	43.964	-	-	b. Saldo neutraal
Concessie OV	-7.000	-	5.177	-1.823	b. Saldo neutraal
Proef gratis OV voor ouderen	-800	-	800	-	b. Saldo neutraal
Bijstelling MOP OV	1.938	-	-	1.938	b. Saldo neutraal
Kapitaallasten OV	-8.758	-	-	-646	c. Afwijking saldo
Lagere huuropbrengst busstalling	-	-484	-	-	c. Afwijking saldo
Totaal Programma Bereikbaarheid II - OV	29.344	48.430	5.977	-531	

Begrotingswijzigingen zomernota 2021 Programma's			Bijstellingen		
Programma's & Overhead	**Lasten**	**Baten**	**Storingen**	**Onttrekkingen**	**Type bijstelling**
7. Cultuur					
Verschuiving van beleidsdoel: Erfgoeddeal SKBL	-437	-50	-	-	b. Saldo neutraal
Verschuiving binnen Progr 7: subsidies	-26	-	-	-	b. Saldo neutraal
Aanpassing Indexering 2021	-13	-	-	-	b. Saldo neutraal
Noodfonds C&E: overboeking naar 2022 via Res. Projecten	-800	-	800	-	c. Afwijking saldo
Verschuiving binnen Progr 7: Erfgoeddeal SKBL	437	50	-	-	b. Saldo neutraal
Verschuiving binnen Progr 7: subsidies	26	-	-	-	b. Saldo neutraal
Aanpassing Indexering 2021	27	-	-	-	b. Saldo neutraal
Erfgoedparels: verlaging onttrekking reserve	-208	-	-	-208	b. Saldo neutraal
AVP Grebbelinie	68	-	-	68	b. Saldo neutraal
Programma Nieuwe Hollandse Waterlinies: overboeking naar 2022	-300	-	-	-	c. Afwijking saldo
Totaal Programma Cultuur	**-1.226**	**0**	**800**	**-140**	
8. Economie					
MKB-deal: bijdrage van het rijk	320	320	-	-	b. Saldo neutraal
Verschuiving naar beleidsdoel 8.2	-175	-	-	-	b. Saldo neutraal
Verschuiving naar beleidsdoel 8.3	-500	-	-	-	b. Saldo neutraal
HCA Human Capital Agenda	-350	-	-	-	c. Afwijking saldo
Covid-reserve MKB opvolging	500	-	-	500	d. Statenvoorstel
Verschuiving van beleidsdoel 8.1	175	-	-	-	b. Saldo neutraal
Onttrekking projectreserve Energieagenda via programma 8. Economie	-	-	-	177	b. Saldo neutraal
Verschuiving van beleidsdoel 8.1	500	-	-	-	b. Saldo neutraal
Lastneming MIT-regeling 2021 naar 2022	-1.458	-	-	-	c. Afwijking saldo
Onderhoud recreatiegebieden	295	295	-	-	b. Saldo neutraal
Indexering 2021 Recreatieschappen	58	-	-	-	b. Saldo neutraal
AVP recreatie	-576	-	-	-576	b. Saldo neutraal
AVP RODS	-4.027	-3.189	838	-	b. Saldo neutraal
Totaal Programma Economie	**-5.238**	**-2.574**	**838**	**101**	
9. Bestuur					
Voortgang vertragingsfactor; Vervoerskosten GS	-51	-	-	-	b. Saldo neutraal
Actualisatie en verfijning budgetten (zie Overzicht Overhead)	-53	32	-	-	b. Saldo neutraal
Voortgang vertragingsfactor; Utrecht Lab	-49	-	-	-	b. Saldo neutraal
Voortgang vertragingsfactor; Vervoerskosten GS en UtrechtLab	100	-	-	-	b. Saldo neutraal
Bijdrage IPO	-136	-	-	-	c. Afwijking saldo
Totaal Programma Bestuur en middelen	**-189**	**32**	**0**	**0**	
10. Overhead					
Administratieve wijziging	1.052	1.052	-	-	b. Saldo neutraal
Actualisatie en verfijning budgetten (zie Programma 5 en 9)	-23	-32	-	-	b. Saldo neutraal
Inzet saldo ICT-reserve	693	-	-	693	b. Saldo neutraal
Vrijval restant ICT-reserve t.g.v. saldireserve	-	-	-	1.671	c. Afwijking saldo
Totaal Overhead	**1.722**	**1.020**	**0**	**2.364**	
Stelposten en onvoorzien					
Aanpassing indexering subsidies (programma 7)	-14	-	-	-	b. Saldo neutraal
Toekenning indexering contracten (programma's 1, 3 en 8)	-312	-	-	-	b. Saldo neutraal
Ophogen stelpost t.b.v. verwacht benodigd saldo	1.252	-	-	-	c. Afwijking saldo
Totaal Stelposten en onvoorzien	**926**	**0**	**0**	**0**	
Algemene middelen					
Meicirculaire 2021	-	-	-	-	
- Decentralisatieuitkering omgevingsveiligheid	-	32	-	-	a. Circulaire
- Decentralisatieuitkering drugsdumping	-	34	-	-	a. Circulaire
- Decentralisatieuitkering zoetwatermaatregelen	-	54	-	-	a. Circulaire
- Decentralisatieuitkering bodembescherming	-	737	-	-	a. Circulaire
- Afrekening jaarschijf 2020 provinciefonds	-	148	-	-	a. Circulaire
- Actualisatie maatstaven provinciefonds	-	1.323	-	-	a. Circulaire
- Actualisatie opcenten MRB	-	423	-	-	a. Circulaire
Rijksbijdrage Projecten verkeer en vervoer	-	-4.950	-	-	a. Circulaire
Rendement garantieproduct (disagio) op juiste wijze presenteren	-800	-800	-	-	b. Saldo neutraal
Vrijval restant ICT-reserve t.g.v. saldireserve	-	-	1.671	-	c. Afwijking saldo
Vrijval reservering A12-Salto fase 2 t.g.v. saldireserve	-	-	12.365	-	c. Afwijking saldo
Afroming reserve weerstandsvermogen t.g.v. saldireserve	-	-	3.250	3.250	c. Afwijking saldo
Vrijval restant Covid-flankerend beleid t.g.v. saldireserve	-	-	9.137	9.137	c. Afwijking saldo
Totaal Algemene middelen	**-800**	**-2.999**	**26.423**	**12.387**	
TOTAAL	**1.229**	**50.624**	**53.722**	**16.842**	

Bijstelling lasten: min is afname van lasten en plus is toename van lasten
Bijstelling baten: min is afname van baten en plus een toename van van baten